

საქართველოს ქალი

645/2
2007

12

2007
№1-2

Բարեցեալսն ըն Վառվառնապետիս Երեմիայի Կարգեցեալ Մատթայի և Մարկոսի ըն Սա-
ղոմոն-Սարգիսիսիս Ժամա Նահարեան Ժամանակսն ըն Վանսպտակ ըն
Մեծիկոս Նախնականսն. **ԹՎԻՄԿ. ԿԲ. ԻԱ.**

„ღმერთი გამორჩდა სოცსით“

14

მაცხოვარი მოვიდა წუთისოფელში, რომელიც ძალადობით, დაპირისპირებითა და ბოროტებით არის სავსე. მოვიდა, რათა სრულიად გარდაეკმინა იგი. თვინიერ ცოდვის მძილო ჩვენი დაცემული ბუნება, რომ საღვთო სიყვარულის ძალით მოეხდინა ჩვენი მისწავნი ფურცვალაება, შეიძინა ადამიანური სწეულით, რომ მარადიული ტანჯვისაგან ეხსნა კაცთა მოგება.

ბეთლემში მოხალი ერმისაქენ მიძავალი გზა ხსნილია ეველასთვის. ერთი ცოდნისა და ინტელექტის, ანუ მოგვთა, გზით მიდიან; სხვანი განსაჯდელისა და მწუხარების ბილიკს მიუყვებიან, შესაძენი, მწუქმითა მსგავსად, თავმდაბლობითა და ღოცვით მიეპართებიან. რა თქმა უნდა, არსებობს სხვა გზებიც.

საზოგადოების ნაწილი კი საპარისპირო მიმართულებით მიდის და ბნელუთისაქენ მიექნება, თუქცა ამას თავიდან თითქმის არავეს აცნობიერებს, რადგან უშაკი ათასგვარი საცდრით აბრუებს ადამიანებს და ცოდვის ჭაობში ღრმად ითრუქს.

ჩვენს დროში მისი ქმედება უფრო დახვეწილი ვახდა და სიყუთისა და ბოროტების გარჩევა კიდევ უფრო გაჭირდა. ამიტომაც აუცილებელია, კარგად გვაჯანსაღებოთ, რა გარემოში ვცხოვრობთ, რომელი ტესტდევობა მნიშვნელოვანი; რა არის მისაღები და რა უარსაყოფი; ქვეყნისთვისაც და ჩვენთვისაც რა არის პირველი რიგის ამოცანა, რა შემდეგ გასაკეთებელი საქმე?

ტელევიზიის, მობილური კავშირგაბმულობის, კომპიუტერისა და ინტერნეტის განვითარებამ ძანძილი და დრო შეკეთრდა შეამცირა. ეკონომიკა თანდათან კარგავს მხოლოდ ერთგულ-სახელმწიფოებრივ მნიშვნელობას და იქნება ტრანს-ნაციონალური კომპანიები, რომელთაც, ძირითადად, საკუთარი მისხნები ამორჩავეთ და არა სახელმწიფო ინტერესები. მიდინარეობს კულტურათა ახმობილაციის პროცესიც. ეს ყველაფერი მრავალხანოვანი გლობალიზაციის გამოვლინებაა.

ასეთ ვითარებაში ჩვენი სახლი ახალი პობლემების წინაშე დიდავ. ეს არის დროის გამოიწვევა. კონტრეტული ძალა არ ხანს, მაგრამ ცრუთავისუფლებასე დაურდხობით, მასქეიის საშუალებით (სერიალდებით, ძდარე ტელე-პროდუქციით) სდება ზემოქმედება ჩვენი საზოგადოების, განსაკუთრებით კი მოძავალი თათბის, ცნობიერებასე, რათა მათში დინერგოს არაეოროვნული, არაქრისტიანული მსოფლმხედველობა, რაც შედეგად გამოიწვევს ჩვენი ფონოფიციის შეცვლას და ერთიანი ქართული ერის დაძლახა და გადაგვარებას.

უნდა გავანდობოთ, რომ შეტევა ხორციელდება თი-

თოველი ადამიანის აზროვნებასე, ამიტომაცაა ეოველი ჩვენგანის გული და გონება ამ ბრძოლის ასპარეზსე. ესა თუ ის პიროვნება ან რჩება ქართველად ან, თავიანი მიხანგანი ხისუსტისა და მიმამკვლობის ვაძო, იცვლის ღირებულებათა სისტემას.

ეს ისეთივე მნიშვნელობის თძია, როგორიც ჩვენს მამაბაბათ ვაძოვულიათ.

მოგმართავთ ეველას, განსაკუთრებით ახალგაზრდებს, შეინარჩუნეთ ჩვენი თვითმყოფადობა, ჩვენი ტრადიციული ქრისტიანული ცხოვრების წეი. განსოგდეთ, მთავარი ბრძოლა ბოროტთან მოგებულობა. უფალი ბრძანებს: „ნუ გუბინის, რაძეთუ მე მიმღევიეს სოფლსა“ (ინ.16,33). მამ, იბრძოლეთ, ჩვენი გძირი წინაპრების მსგავსად, რათა საკუთარ თავში და თქვენს გარემოში დაცივათ თქვენი წილი საქართველო. დღეს ვე თძია თქვენი დიდგორი, თქვენი ბახინი.

უნდა იცოდეთ, რომ ქართული იდგა ორ უმთავრეს სვეტს ეურდნათ. ესაა სულიერი ღირებულებები (რაც გულისხმობს მართლმადიდებლურ სარწმუნოებას და მის წესჩვეულებებს)და ეროვნულ-ეკულტურული ფასეულობები, რითაც ასე მიდღირია ჩვენი ქვეყანა.

ქართულმა იდგამ რომ ხორცი შეისხას და განვითარდეს, საჭიროა, ვაერთიანდეს სახელმწიფოს, საზოგადოებისა და ეკლესიის ძალისხმევა.

ილია ი

სრულდა საპარტიზლოს კაბრიკის-კაბრიკამ

საპარტიზლოს
კაბრიკის-კაბრიკამ
ეროვნული
ბიბლიოთეკა

საქართველოს მუსიკალური მემკვიდრეობა

ია დღეს სახსრული ნამდვილად შედგა. წიფელ ხალხიანე ერთმანეთს ენაცვლებოდნენ ადამიანები, რომლებმაც ქართულ კულტურაში მთელი ეპოქა შექმნეს. მოაბიჯებდნენ ვალმოხილნი, ბედნიერები, ამაღლებულები: ღლი იოსელიანი, ვახტანგ გუანაშვილი, ნანა მჭედლიძე, კარლო ხაკან-დელიძე, ლელია აბაშიძე, დოდო ჭავჭავაძე, რამაზ ჩხიკვაძე, ოთარ კობახიძე, რეზო ჩხეიძე, ლია კახანაძე, გურანდა გაბუნია, ოთარ მეღუ-ინეთუხუცესი, გრიგოლ წიტილაძე, მარიკა კვალიაშვილი, ბიძინა კვერინაძე (მოგვიტყვიან დანარჩენებმა, ვეფლას ვერ ჩამოვთვ-ლით)... ესმოდათ მთი მისამართით ნათქვამი ეპითეტები და მოჭარ-ბებულ ყმობები ვერ ფარადენენ. ერთგვარი სიამაყით (და არა მე-დიდურობით) ტრეპებდნენ ავტორგაფებს, რაც სიმბოლური ანაბეჭ-დაა მათი მაღალი ხელოვნების აღიარებისა.

დღე-სახსრული კი გრძელდებოდა. ირველიც თვალისმომკვრელად ელაკრებდა ვეფლავერი. მინატრებულ სცენაზე კვლავ ბრწყინვალდნენ ლენინადექტეულები ვარსკვლავები. სიხარულს ცრემლები უცემიცი-მებდათ თვალებზე: ესე იგი ამიოდ არ დამაშვრალან, ტყუილად არ უცხვრიათ მართო ამ წუთებისათვის დიდდა სიცოცხლე...

„საკუენის ავტორგაფი“, რომელიც საკუენის პროექტად შეი-ძლება ჩაითვალოს, „ელექტექტრონიკის“ დირექტორის ანორ ქიქოლაძის კთილი ნებთა და ფინანსური მხარდაჭერით განხორ-ციელდა. იდგის სულიწამდგმული ცნობილი რეჟისორი ნინო ლაიაშვილი, რომელმაც ორიგინალურად და, ამვე დროს, მათმა-ტიკური სიზუსტით გათავადა ვეფლავერ უმწესელო ნაწარსი კი.

- ვთვლი, რომ ჩემს ცხოვრებაში ერთი აგური უკვე დავდე: ვალი მოვიხადე იმ ხალხის წინაშე, ვის ამოვყანილ სამირკველზეც ვაშებენ რაღაცას.

ქ საქართველოში ცნობილი ხელოვანი ბერია. ვარსკვლავთა სიმარველ ერთგვარი „პრობლემაც“ იქნებოდა თქვენთვის. როგორ შეიარაღო მონაწილენი?

- მართლაც დიდი დილეგის წინაშე აღმოვნიდით თუშკა, ვფიქ-რობ, საკმად კარგი გამოსავალი მოუტყენით მოგზატყნებთ, ეს არ არის ხატელწიფი ვიღოდო, ამდენად მთავარი კრიტერიუმი, რის მიხედვითაც შეფარებით მონაწილენი, ხალხის სიყვარული და აღი-არება იყო.

უზარმაზარი შრომა გასწია შემოქმედებით ვეფლავ. მოსამზა-დებელი დრო შეზღუდული გვექონდა, ვასაკუთხებელი კი - უამრავი რამ. მაღლობა მინდა ვადეფხადო ბ-ნ ანზროს, რომელიც ვაკე-კუცარა, დამუშავლებლად და წარმუხზრელად ასრულებდა ჩვენს მოთხოვნებს. პროექტი რამდენიმე უტას მოიცავდა. ვერ კლიაბები ვადეფხადო, რაც დღემდე ტრიბლებს „იმედი“ არჩზე. შემდეგ ით-თავილედ მონაწილენი ფულად ვიღოდო და სახალწლო ნობათი გა-დევციო მესამე უტასში იყო წიფიფი ხალხის, ბოლოს - კონცერტი და ულაშაშხე ვეფრერტი.

არანულებროვად იმუშავა ვასიკო ოდიშელიძე, რომელიც წარად-გებდა მონაწილენს. სადამოს რეჟისორი იყო დათო დლიაშვილი, ის მართლაც აკადემიკოსია თავისი საქმის. ამიტომაც ჩატარდა ვეფ-ლავერი ვენილაშხა.

ბოლოდღე ჩვენს გვერდით ბრანდენდობა სრულიად საქართვე-ლოს კათოლიკე-პატრიარქი ილია II. დარწმუნებული ვარ, რომ სწორედ მისი ლიცეა-კურთხევის წყალობით შეძელით უამრავი დაბრკოლების გადალახვა. დიდი დანხარება გაეწივა ქართულ კულ-ტურაზე შეფერვლამა ქალბატონმა ხანდრა რულუფსმა, საჭირო ინფორმაციების შეფორებამა გუგუამარედა. მისგან ვავიჯიოდ, რომ იმ დღემდე თბილისში ჩამოდობდა ქართული კინოს შექმნება არა-აღნა შეწყვლია. მისი გამოსწრა დარბაზში მართლაც დიდი მოუ-

● ნინო ლაიაშვილი და დავით დონაშვილი

ღიდნებობა იყო. ქ-ნ არაადანსისან ერთად ვეფლა იქ მოვიტო ტირი-და.

- **კონცერტში მონაწილეობდნენ წვეილები: თვზენ ამირეჯები და ვალერან შიუკაშვილი, გეგი ბერიკაშვილი და ლელა წურუშია, ნეკა სებისკვერამე და გომარ სიხარულიძე, მელდა ჩახვა და გიო ხუციშვილი... ხომ არ იყო ერთგვარი ესტაფეტის გადაცემა?**

- დიახ, ამას მართლაც ჰქონდა სიმბოლური დატვირთვა. ახალ-გაზრდები უდიდესი მოწიფებით იდგნენ დიდი შემოქმედების გვერ-დით. მოვავალით ლელამ მითხრა, რამდენ კონცერტზე გამოუსულ-ვარ, ვეფლავერის ვეფლავ, მაგარამ ამჯერად დამებთ არ მემძინა, ისე განვიდლიდით.

დაახლოებით იგვე თქვა ნატო მეტონიშვილაც: ძალიან ენერგიუ-ლობი, რადგან იმ ხალხის წინაშე უნდა მემდინა, ვის ხელოვნება-ზეც ვავიზარდოდ.

- „საკუენის ავტორგაფი“ ვეფლავილურად ჩატარდებდა?
- იმედ მაქვს. სხვათა შორის, ბვერი გულდაწვევებითა, რომ პროექტში ვერ მიიღო მონაწილეობა. მომავალში არც ერთი დირ-სეული ხელოვანი არ დარჩება ვურადლების მიძმა. კარგად ვიცი, რამხელა სტიმულია შემოქმედი სათვის აღიარება.....

ასეც არის, რადგან დღესასწაული და აღიარება ბვერჯერ ყოფი-ლა ნინო ლაიაშვილის ცხოვრებაში. ვეფლავერი კი წლებს წინათ უეცრად დაიწყო. რუხიშვი მოკრთული კინოს დღემდე ჩატარდა. ცნო-ბილი რეჟისორების ფილმებთან ერთად ნინოს ფილმი „დეკრტის-მერტი“ უჩვენეს. ახალგაზრდა რეჟისორი მავრეუელს სერგო ფარა-ჯანიშომა წარუდგინა:

„ზოგჯერ ტალანტი პირველად ნაბიჯებით აცხადებს თავს. ასეთი-ბი იყვენენ ტარკოვსკი, მიხეილ კობახიძე და ამჟამად თქვენც იქნებით მოწიფი ახალი ტალანტის დაბადებისა. ეს გახლავთ ნინო ლაიაშ-ვილი“.

ეს არ იყო გადაჭრებულე შეფასება. ეს რეალიზა იყო მხოლოდ... ასევე კიდევ ერთი ისტორიას ვიამბობთ, რომელიც შეიძლება ბვერს დაუევერდებოთ კი მოწიფნოს, თუშკა თავდაპირველად ნინომაც არ დაიჯერა.

ფარაჯანიშომა ახალგაზრდა კოლეგის ულაშაშხე მათა აჩუქა და უთხრა, რომ ეს... აუა ბრაუნის კაბა იყო. თან თხოვე, შენთვის ვეფ-

ლავ მნიშვნელოვან დღეს ჩაიციო.

ნინო მასუქარი სამონაწილო მხილვით, ნათქვამი კი ხუმრობად ჩათვალა. თუმცა თხოვნა შეუსრულა და ლოკარნოს ფესტივალის განხილვას სწორედ იმ კაბით გამოცხადდა.

ბანკეტზე მის გვერდით ხნიერი ფოტოგრაფი იჯდა, რომელსაც 30-40-იანი წლების კინოფარსკვლავები ჰკავდა გადაღებული. ნინოს კაბაზე გაცემული დაკვირვება და კითხვა: საიდან გაქვთ... ზუსტად არ მახსოვს, ვინ გადავიღე ამ კაბაში - მარლენ დიტრიხი, ვუ ბრანდი თუ მარიკა როკო.

სხვათა შორის, მოვკანებთი შვეიცარიელი რეჟისორმა ერიკ ზეტცელმა გადაიღო დოკუმენტური ფილმი რამდენიმე რეჟისორზე და ნინო ლაბიაშვილის ნოკლას ლაიტმოტივად სწორედ ამ კაბის ისტორია გასდევს...

ნინო ლაბიაშვილის „ტანგო ანუ წელიწადის დრონი“, „იმპროვიზაცია“, „დეფერტისმენტი ანუ თხრობითი ფილმი ბინა კორნეპალეტის სახიობოსათვის“ საბალეტო თეატრზე შექმნილი.

- ბალეტი არის ხელოვნება, რომელსაც დღმობრება არ სჭირდება. ფილმებზე მუშაობისას საშუალება მომქვია, ურთიერთობა მქონოდა მსოფლიო ბალეტის ვარსკვლავებთან - ანდრეს ლიუპასთან, ილზე ლიუპასთან, მიხეილ ლევრესკოსთან, ნინო ანანიაშვილთან.

ქართული რეჟისორისათვის ერთგვარი საეკაბო ფილმა „დეფერტისმენტი“. ამ ფილმით მოიპოვა აღიარება ბერლინის, დრატმუნდის, პუტის, ლოკარნოს ფესტივალებზე.

„ტანგო“ კი ერთგვარი ვარსკვლავური ფილმაა. მასში მონაწილეობენ ილზე ლიუპა და პედრო ბენამენტე. ქორეოგრაფია ანდრეს ლიუპა, კოსტუმები ავტორი ჯანი ვერსაჩე, კომპოზიტორი ივანე მატეიენკო, ოპერატორი სერგეი კონოვი (რომელმაც, სხვათა შორის, „ტანგოს“ შემდეგ პოლიუდში კონჩალიოესკოსთან ერთად „ოლისფის მოგზაურობა“ გადაიღო), ვიზაჟის მხატვარი ალექსანდრე შვეტცი (ალა ბუკაჩოვს, ლაბია ვიკულეს, ფილიპ კირკოროვის, ნატაშა კორილიოვს და სხვათა ვიზაჟისტი).

„მანან“ ფესტივალზე ამ ფილმმა თითქმის ყველა ნომინაციაში მოიპოვა პრიზები. მხოლოდ ჯანი ვერსაჩე დარჩა უპრიზოდ, რომელიც რამდენიმე კვირის შემდეგ მოკლეს კიდევ.

ილეს, რომელიც იუმორის გრძობით გახლებულ დაჯილდოებული, მოვკანებთი ნინოსთვის უთქვამს: კი არ მოკლეს, თავი მოიკლა, როგორ არ მოიკლეს პრიზო...

განსაკუთრებული სიბოროტი მაინც ლოკარნოს ფესტივალზე ახსენდება, სადაც, თვლის, რომ დირსხულად დამარცხდა, მაგრამ გაცილებით მჭირფავსა ჯილდო მოიპოვა. კოლექტმა სახელდახლოდ შექმნეს პრიზი

და დიდი ზარ-ზეიმით გადასცეს წერილობრივად, რომელშიც დაახლოებით ასეთი სიტყვები ამოკითხავთ ნებისმიერ დროს და ნებისმიერ ქვეყანაში, თუ ნინო ლაბიაშვილი მოინდომოს მგობრობებს შეგარდეს, ერთი დაძაბება და კველანი მასთან გავრცნობთ!

სალამოს რესტორანში მიმდევარს. კუთხრეში მხოლოდ ორგესტრი იჯდა და „ამაზონას“ უკრავდა. ალბათ არახლოდ უცხაკია ნინოს ასეთი გრძობით ტანგო...

ხუთი წელია კლავს მარია ბრანდაუერის ცნობილი საპროდიუსერო ფირმა თანამშრომელია. რამდენიმე თვის წინათ კი დათო დიაშვილის თხოვნით, მუსიკისა და დრამის თეატრში დაიწყო მუშაობა უცხოეთთან ურთიერთობების მტყუჯვად. სწორედ მისი პირადი კონტაქტების წყალობით იმყოფებოდა სექტემბერში თეატრი გასტროლებზე ბერლინში.

მოძალის გვეგებზე არახლოდ საუბრობს. ცუდად მაქვს დავიციო, რაც ვთქვა, ველოფერი ჩამეშალაო. არც პირად ცხოვრებაზე უფროს ლაბარაკი. ჩემბა, პირად და არ არის საჭირო ამის აფშირება.

გერმანული სიზუსტით მუშაობს. თუ რაიმეს იტყვის, აუცილებლად გააკეთებს.

და კიდევ. მისთვის არანაირი მნიშვნელობა არა აქვს „ფოტოლიტ“ ფილმის თუ „მერსედესის“.

- ლონდონში ერთ-ერთი გამოფენაზე ვნახე პრინცი ედუარდი, დახუცილი ჯინსებით, დაცვის გარეშე. უბრალოება არაჩვეულებრივ თვისებაა და, თუ აღმაინი ამის დეფიციტს განიცდის, საკუთარი თავსა შეუქმნის პორბლებს და გარემომოყოფია.

არაფერს აკეთებს მოვალეობის მოსახდელოდ თუ რაიმე „მოგების“ მიზნით. მისთვის მთავარია, რომ აკეთებს საქმეს, რომელიც უფროს და აინტერესებს. ეს კი უკვე ბუნდობლივია!

არ მოსწონს, როცა რაიმეს კატეგორიულად მოითხოვენ მისგან.

- შეიძლება ვეც მინდოდეს ამის გაკეთება, მაგრამ მივციის დაქინებულ თხოვნის თუ მოთხოვნის შემდეგ, აღარ გავაკეთებ რაქნა კახელი ვარ, ქიმიველი, - ამბობს გულახლოდ.

- ბოლო დროს რაზე მუშაობდით?

- ეს არის ფილმი „როიალის ანატომია“ ვაკო შიუკაშვილის მონაწილეობით და „მარლენ დიტრიხი“, რომელიც ძალიან მიყვარს და დღეღამეობით ჩემს საუკეთესო ნამუშევრად ვთვლი.

მოძალის გვეგებზე, ბუნებრივია, არაფერს ვკითხუბი. თუმცა, ერთი რამ ცხადია, აუცილებლად ექნება საინტერესო პროექტები, რასაც უახლოეს ხანებში განახორციელებს.

ასე რომ, წინ დიდი შიშობელებით გზაა, რომელიც ნინო ლაბიაშვილის წლებს შემდეგ დამხსხურებულად მიიყვანს „საკუენის ავტორგრაფიად“.

მარიამ ნაკაშიძე

ინგლისის დემოკრატიული პილიტიკით

ქეთი მელაძე - დღეს ამ სახლს კარგად იცნობენ ვერძოში, შვეიცარიაში, შვეიცარიაში, შვეიცარიაში და აგრეთვე კონტინენტურ ევროპაში და აგრეთვე კონტინენტურ ევროპაში და აგრეთვე კონტინენტურ ევროპაში...

ქეთი მელაძე - დღეს ამ სახლს კარგად იცნობენ ვერძოში, შვეიცარიაში, შვეიცარიაში, შვეიცარიაში და აგრეთვე კონტინენტურ ევროპაში და აგრეთვე კონტინენტურ ევროპაში...

პირადი ნათესავი

რეაქციის თვისებების დიდი საკონცერტო არსებას ხედავს რომ გამოდის. ეს თვისებები რაღაც...

ქეთი მელაძის შვილები საკონცერტო დაიბარა. ისინი მუსიკის დარგში და მუსიკის დარგში და მუსიკის დარგში...

შვეიცარიის გულიდან მოვიდა

ქეთი მელაძის შვილები საკონცერტო დაიბარა. ისინი მუსიკის დარგში და მუსიკის დარგში და მუსიკის დარგში...

ქეთი მელაძის შვილები საკონცერტო დაიბარა. ისინი მუსიკის დარგში და მუსიკის დარგში და მუსიკის დარგში...

ქეთი მელაძის შვილები საკონცერტო დაიბარა. ისინი მუსიკის დარგში და მუსიკის დარგში და მუსიკის დარგში...

კომპარტი, კომპარტი ბიზნისი ნივინი ვილი

ამ უწყველი კონცერტები მიმდინარეობს დღეს საბუნების მიხედვით. მისი მოქმედების, დავისმიხედვით და მისთვის...

ილიქიანს და იქიანს

ბათუმი ბიზნის სკოლაში...

სად არ ყოფილა, სად არ უფრო, მეტი დასახლება. ბათუმი ბიზნის სკოლაში...

ბიზნის სკოლაში...

ბათუმი ბიზნის სკოლაში... ბათუმი ბიზნის სკოლაში... ბათუმი ბიზნის სკოლაში...

შვეიცარიის საკონცერტო მოვლენად სხვადასხვა

რაც შეეხება მომავლს, ქეთი არ უფრო რისკს არამედ დარგში. მისი შვილები ხელის კარგადი, სიმეტრიული იქნება...

ბათუმი ბიზნის სკოლაში... ბათუმი ბიზნის სკოლაში... ბათუმი ბიზნის სკოლაში...

ბათუმი ბიზნის სკოლა

Элегия

Безумных лет угасшее веселье
Мне тяжело как смутное похмелье,
Но как вино - печаль минувших дней
В моей душе чем старе, тем сильнее.
Мой путь уныл. Скутн мне туд и горе
Грядущего волнующее море.
Но не хочу, о други, умирать:
Я жить хочу, чтоб мыслить и страдать,
И весело, мне будут наслажденья
Меж горестей, забот и гревовленья:
Порой опят гармоний убоюсь,
Над вымыслом слезами обольюсь,
И, может быть - на мой закят печальный
Блеснет любовь улыбною прощальной.

ბათუმი

ნახატები ვერ თითქმის, ისე ჩამოხმის უფრო წლების წავლიდი დანხი, თუმცა როგორც ღარი ღირსებას, რაც...

ბათუმი ბიზნის სკოლაში... ბათუმი ბიზნის სკოლაში... ბათუმი ბიზნის სკოლაში...

ბათუმი ბიზნის სკოლაში... ბათუმი ბიზნის სკოლაში... ბათუმი ბიზნის სკოლაში...

ბათუმი ბიზნის სკოლაში

ამირან არაბული

გაზაფხული

„გამოვიდეს რომელიმე ვაჭარი და ამ წვიმის პოეზია ურყოს“...
გ. ტაბიძე

წვიმს.
სველდება მიწა.
გაზაფხულის ცვლი ფერებით დაქორბული ბუნება სისხარული ვეებებს, გულში იხურებს, ძარღვებს ილაღებს და თითქოს დღუნებს კიდევ თავისთვის...

სიჩუმე ჩამდგარა და ჩატკარებულა ხევის წყალ-ჭალაზე. შავდებიან ნახამთრალი პიტლოები. იშპუნებიან ალაგ-ალაგ თოვლ შერჩენილი ინდილიანები. გველის პერანგისნაირია

ვეერსაჩენელა ჭიუხის ტანი.

შეკიფიანებული მგზავრები ხევიდან მშობლიურ სოფელში ბრუნდებიან. თავდაუზოგავად მიჰტეხენ ცხენებს. სავწიმიერწამოსხმულნი თვალმოჭურვით მიიქვლევენ ნისლის უნაპირო შორევი მიკარგულ გაზაფხილს.

„ტიღლით კლდე ქუჩა გინადრის“

გაბურები, გიგაურები და თეთრაულები ცხოვრობდნენ არხოტის თემის სოფელ ჭიმალაში.

ახლა კი... ახლა გულისმომწყველები სანახავია ერთი მოსახლის ამირა დარჩენილი ნასოფლარი. კარგა ხანია, აღარავის ესმის მისი მოთქმა და „დაუნუმარი ჩივილი“.

მოურჩენელ ტვივლს ინახავენ ხეობას შერჩენილი ნასახლარები. ქარ-წვიმას გამოუხრავს აბალახებულ, ჭინჭარგადავლილი სიბი ქვის ყორები. სიცოცხლის ნიშანსწავლი გამჭრალა მყუდრო არემიდიმოხე.

ზემთო კი... ნასოფლარის ზემთო წამოქორბილ ზღვასავით ბიბინებს წელამდე ბაღახი. სადღაა „ხოფივების მსუბუქი კიბე“, ასე რომ შეენის ხოლმე თიბათვეში მთათა ფერდობებს. წასაქცევად წახრილი რამდენიმე მეკერივი კედელიდა უმკლავდება საწუთორის რისხვას და მუჭარას. მაგრამ როდემდე?! ალბათ მდედ მთად მიწა-მყარს შერთავს დრო-ჟამის მსახვრალი ხელი... გათამამდებიან მოსინე ქარები, აქუხდებიან მწვერვალებს მომწყვდარი თოვლის ზეგაბი...

ჯერ კი... ჯერ კიდევ ბუტრავს „ნგრეულ ნაშთი“ შორის იმედის ნაპერწკალი. ეგებ კიდევ ვინმე იბრუნოს პირი მთების კალთაში ობლად მიტოვებული მამა-პაპული სამკედრებლისკენ, ეგებ მიახლოს ჭმილიონები მშობლიური წყალ-ჭალისკენ მიწის ყივილმა.

ეგებ!..

ფურტუნებენ მუხლადი ხეაღები... მიდიან ჩქაფანიტ ჩამორბიან ნაკაფლები. საჯიხევეებს ბურუსი ჰფარავთ. ქედები ჩამოქუფრულან...

ნალთამტკრევით კეცავენ ციცაბოებზე დაქნილ ბილიკს საღავეშიშეებული ცხენები. მხედრები სიმღერით იმოკლებენ ანელბეგით სავალს. „ბლოლ ბერდია მოსოტკამა, ნიაგს მაქონდა გოფება...“

სერიდან ხერხე გადაკილულან მისხური ხელით მოქსოვილი წვიმის ფარდები.

ქივიეებენ კლდის ყელში შეკრებილი ბეღურები. ბუჩქნარებში შაში ჭახუხახებს.

აპრილი იღვეა. თბილა. ცრემლად იცვლებიან დამამებული დრუბლები. ღანდაღ მოჩანან ფიფქიკიდებული მწვერვალები...

მკრთალი ბურუსი ზმანებასავით ამოდის ციციქნა სოფელი...

შარა-შუკებში ძაღლები დაღავეებენ...

სიმღერით შედიან მხედრები ჯუთაში. ფუხარკუფით მიცოცავს ნისლი ბან-კარხე და სახურავეზე

გაზაფხულია.

წვიმს...

* * *

ხოლო იმის დასტურად, თვითნაბადი ნიჭის რა ნაკაფლი დიოდა არხოტის ხეობაში, ბაბაღე გაბურის ეს ლექსიც იკმარებს:

მზე გაღიხარა საწუხროდ, გორის პირს მიეფარაო, გახენა ხევესურიშეღმა გულს თან გაატანაო, ნუმად თქვა: ამა ქვეყნიდან ნეტავ, მეც წამიყვანაო, ჭირთა ჩივილით ენუგემობ, სოფელი დაზღანდარაო. მე შორს მეგონა სიბერე, თურმე ახლუას მდგარაო... ამ სიტყვებს აზრი გაუგებ, შენც გუებნები, ქალაო.

შენთვის ვეშობი, შენ თავი ესლა რამ შამაყვარაო?! გითხრა ჩემსავით მუდარა თორმეტმა კიდევ სხვამაო, ცხრა გზა ჩაიგტრა სავალი, ცხრა ქოხი დაგიშალაო, ესლა ველთ დახოლ დარალა, ქარზე მსუბუქად ჰქანაო, შენ შემდეგ კიდევ სხვა მოვა, ათასი შენისთანაო.

შენზე ღამაზი, ყელთეთრი, თმაშავი, თვალმაცყვალაო... ასე ყოფილა ცხოვრება, მიდის და მიდევთ თანაო...

პროფესიული ნაკაბაზის სიღრმე

ქლათ, გულბრწყინობა იქნებოდა ლიტერატურის კრიტიკოსის შილაკ რატჩანის ქალიშვილისა და ცნობილი ისტორიკოსის, ძველი ქართული ლიტერატურის საკითხების მკვლევარის, პროკოფ რატჩანის მისწავლისათვის მეტოხა, რამ განაპირობა თქვენი პროფესიული არჩევანი, მაგრამ მაინც, იმთავითვე განსაზღვრული ჰქონდათ შილაკალი პროფესიული მოღვაწეობის სფერო, თუ სხვა ინტერესების დამთბა მოვიხილოთ?

— შილაკალი მოღვაწეობის სფერო 15 წლისამ განვსაზღვრე. ეს დაკავშირდა, ერთი მხრივ, ჩემს უკვე ჩამოყალიბებულ სურვილსა და მოწოდებას, მეორე მხრივ, მამის ნაადრევ გარდაცვალებას. განსაკუთრებული ურთიერთობა ჰქონდა მამასთან, მის ინტერესთა სფეროსთან, წრესთან, მეგობრებთან... მამის გარდაცვალების შემდეგ კიდევ უფრო გაძლიერდა სურვილი, მივახლოვებოდი იმ სამყაროს, რომელშიც ის ცხოვრობდა, რითაც სწორედ, მოვედრდილიყავი იმ არავედრდილებად გარემოში, რომელსაც ლიტერატურა და ლიტერატორები ერქვა. ასეც მოვიქციე და არასდღეს მინანია ჩემი არჩევანი.

— თითქმის ყველა უმაღლესი საქვენიერო ხარისხი და წოდება საქაიოდ ახალგაზრდულ ასაკში მიიპოვეთ. როგორ ახერხებთ ყოველივე ამასთან დღის, ქალის, დიდი ოჯახის დისახლისის მოვალეობების შეთავსებას და რა წარდადებით მიქმედებთ თქვენი ოჯახის წევრებს თქვენ პროფესიულ წარმატებაში?

— დანამდვილებით შემიძლია ვთქვა: რომ არა ოჯახის წევრების თანადგომა, ჩემთვის შეუძლებელი იქნებოდა თუნდაც ერთი საურჩანალო სტატიის დაწერა. ოჯახის ქალის პროფესიული მიზნები, გვგებში თუ სურვილებში ვერ განხორციელდება მხოლოდ მისი მისწრაფების ან შრომისმოყვარეობის მეშვეობით, ამისათვის აუცილებელია ოჯახის წევრთა დიდი მხარდაჭერა და, ამ მხარდაჭერის ფონზე, დროის სწორად განაწილება. ვფიქრობ, დროის სწორად განაწილება საქმიანი ქალის ცხოვრების ძალიან მნიშვნელოვანი კომპონენტია: საქმი და ოჯახი ისე უნდა შეუთავსო ერთობის, რომ არც ერთი არ წარაიღდეს და არც მეორე. ეს, ცხადია, არ არის ადვილი, მაგრამ არც შეუძლებელია მისისა წარმოადგინო.

— საქართველოს უმაღლესი განათლების სისტემასა და მეცნიერებაში ძირეული რეფორმა განხორციელდა, რომელიც ჯერაც არ დასრულებულა. თქვენ ამ პერიოდში აქტიურად ხართ ჩართული, როგორც თსუ პროფესორი, აკადემიური საბჭოს წევრი და შილაკ რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის მოქმედი დირექტორი. თქვენი აზრით, როგორია ამ საქაიოდ მტკიცებულებული ცვლილებების მთავარი შედეგები?

— ქართული საგანმანათლებლო სისტემის რეფორმა ქვეყანაში მიმდინარე ცვლილებების ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი და

იომა რატჩანი — ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, თსუ პუბლიცისტური ფაკულტეტის პროფესორი და შილაკ რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის დირექტორი. წლების განმავლობაში იყო ოსაკას (იაპონია) სახელმწიფო უნივერსიტეტის ენებისა და კულტურის ფაკულტეტის მიწვეული პროფესორი; გამოქვეყნებული აქვს რამდენიმე მონოგრაფია და ორმოცდაათზე მეტი სამეცნიერო ნაშრომი; არის მრავალი საერთაშორისო სიმპოზიუმისა და კონფერენციის მონაწილე. ჰყავს მეუღლე, მათემატიკის მეცნიერებათა დოქტორი კახა კორბია და ორი ვაჟიშვილი.

ამ ბიოგრაფიული მონაცემების მქონე, რაოდენ გასაკვირიც უნდა იყოს მკითხველისათვის, სრულიად ახალგაზრდა ქალბატონია.

პროგრესული გამოვლინება. სახეზეა არ რეფორმის პირველი სერიოზული შედეგები: სასკოლო რეფორმა, ერთიანი ეროვნული გამოცდების შემოღება, უმაღლეს სასწავლებლებში სტუდენტული ორიენტირებული სწავლების დამკვიდრება, სასწავლო კურსკულულების თანამედროვე სტანდარტებზე მორგება, საერთაშორისო სამეცნიერო კონტაქტების გაძლიერება. ეს ცვლილებები, ცხადია, არ იყო ადვილად მისაღწევი და მოსალოდებელი, მაგრამ მათი საჭიროება და აუცილებლობა საქართველოს შილაკალი თაობისათვის ეჭვგარეშეა.

— ქართული ლიტერატურის ფუნდამენტურ კვლევას საქაიოდ ხანგრძლივად ისტორია აქვს. ინტენსიურად მიმდინარეობდა ეს პროცესი საბჭოთა რევნიების საბიუროკრატული ბატონობის ხანაშიც, თუმცა, იდეოლოგიური წინებისა და დანარჩენი სააფროსთან ადამრთული გამოყოფის გამო, ქართული ლიტერატურისმცოდნეობა მოკლებული იყო მსოფლიო ლიტერატურულ პროცესში ინტეგრირების საშუალებებს. იდეოლოგიური მარწუხებისაგან გათავისუფლება უკანასკნელი ათწლეულების მანძილზე, ასე ჰუ იქცა, მიზრუნდა. რა გვემთხება აქვს ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტს მსოფლიოს სამეცნიერო წრებთან მჭიდრო კავშირების დამყარების თვალსაზრისით?

— უცხოელ კოლეგებთან კონტაქტების დამყარება არ არის თვითმზანი, არამედ წარმოადგენს საქმიან გამოძინარე აუცილებლობას. დღეს შეუძლებელია ლიტერატურული კვლევების წარმოება სხვათა გამოცდილებისა და მიღწევების გათვალისწინების გარეშე. ქართველი ლიტერატურათმცოდნეობა თავი უნდა დასწავლოს პროფესიულ იზოლაციას და აქტიურად ჩართოს მსოფლიო ფილოლოგიური დალოცვაში. ამ მიმართულებით ინსტიტუტში უკვე გადიდება ნაბიჯები: დამოუკიდებელი ცენტრების სტანდარტების შესაბამისი ციხერების სტილი, რაც ინსტიტუტის მახაზე გამოიხატა სამეცნიერო ურთაქმის შესესული კვლევითი რეკონსტრუქციის აკადემიური გამოცემების სტატუსი; ინსტიტუტი ოფიციალურად გაწევრიანდა რამდენიმე საერთაშორისო ლიტერატურათმცოდნეობის ასოციაციაში, რაც საშუალებას მისცემს ინსტიტუტის თანამშრომლებს, მონაწილეობა მიიღონ მათ მიერ ორგანიზებულ კონფერენციებსა და სიმპოზიუმებში; აპირდა ინსტიტუტში ჩატარდება პირველი საერთაშორისო კონფერენცია „თანამედროვე ლიტერატურათმცოდნეობის პრობლემები“, რომელზედაც კვლევითი სტუმრებს სხვადასხვა ქვეყნიდან; ამას გარდა, გაზაფხულზევე, დაგეგმილია რამდენიმე ცნობილი უცხოელი ლიტერატურათმცოდნეების საგარო ლექციის მიწვევა. ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი არის ერთადერთი სამეცნიერო კვლევითი ცენტრი საქართველოში, რომელიც მთლიანად ორიენტირებულია ქართული ლიტერატურის, ფილოლოგიისა და ლიტერატურის თეორიის პრობლემების ფუნდამენტურ კვლევაზე და მის მისას წარმოადგენს როგორც საერთაშორისო გამოცდილების გადმონერვა ქართულ ლიტერ-

უხეპდრები აპროკლ „ჩინებუპრობონ“...

2007 წლის იანვარში პოლანდიას და გერმანიამ მცხოვრებმა ქართველებმა ქართული კულტურის დღეები მონაწილეობის მისაღებად მიიწვიეს ასოციაციის – „ქართული კულტურა საქართველოში და მის საზღვრებს გარე“ და „ჩვენებურები“-ს დამფუძნებლები: პრეზიდენტი გიული ალასანი, სამხატვრო ხელმძღვანელი ანზორ ერქომაიშვილი, საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარე დარეჯან კუხანიძე, კინორეჟისორი ნიკო წულაძე, ფესტივალის პრე-ცენტრის ხელმძღვანელი ლელა მარგიანი, დირექტორი ზაზა ჩხივიშვილი; დღეები და განსახლების მინისტრის მოადგილე თამარ მახარაშვილი, ფოლკლორული ანსამბლი „მეჩანადა“, პრესის და ტელევიზიის წარმომადგენლები.

ამ შეხვედრის მიზანი მეტად მნიშვნელოვანი იყო იმიტომ, რომ ორმხრივი შეთანხმებით სათვისტომოებსა თუ დასახორებში უნდა დაფუძნებულიყო „ჩვენებურების“ ფილიალები, სადაც სამშობლოს მოწყვეტილი ქართველები და მათი შვილები ქართულ ენასა და საქართველოს ისტორიას შეისწავლიდნენ და ქართული ფოლკლორის მაღალ ეზიარებოდნენ.

ჩვენი სტუმრია ფესტივალ „ჩვენებურების“ საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარე ქალბატონი დარეჯან კუხანიძე:

– ქალბატონი დარეჯან, თუ შეიძლება გვიამბოთ თქვენი სტუმრობის შესახებ:

– უნდა აღინიშნოს, რომ ვეროპაში გამგზავრებამდე დღეგეგაციის წვერები კოსტოლო უშეძლესა და უნებარესს, სრულიად საქართველოს ადგილო-პატრიარქი, ილია II; უშეძლესა დაველიცა, გუგუჩიონა და უცხოეთში მცხოვრებ თანამემამულეებთან გავგატანა საწინააღმდეგარე, ახალი აღთქმა“ და ლოცვანი“. საკვირაო სკოლების ბავშუებისათვის, ორეულია წაწილს დარ ასოსუც სამშობლო და ქართული ენა, საწუქრად წაიღეთ ქართული ენისა და ლიტერატურის, საქართველოს ისტორიის სახელმძღვანელოები, „დედა ენის“ სხვადასხვა გამოცემა, დამხმარე ლიტერატურა, რეკლამები, „ციცხლა აბანანი“, ანსამბლების: „მართვეს“, „ბიჭების“, „შეგანადას“-კომპიქტდისკები, ინგლოური წინდები, სუვენირები...

ამაღლებელი შეხვედრები ამსტერდამის აეროპორტიდან დაიწყო; პოლანდიაში მცხოვრები ქართველები ერთმანეთს ეცილებოდნენ მასხინდობაში. ეს ფაქტი ქართული მენტალიტეტის გამოვლენას, „ჩვენებურების“ და კონფერენციების წარმატებულ ჩატარებას მიუწყო. ისიც ცხადი გახდა: მართლაც, გაიღო ხიდი საზღვარგარეთ მცხოვრებ ჩვენს თანამემამულეებთან. უკვე გახმობრებულმა ურთიერთობებმა დასახორებთან გაზარდა ახალი ქართული სახელმწიფოს მიმართ მხარდაჭერა და ნდობა.

ჩავერინდით თუ არა, იმ დღეებე წვეწიტი ამსტერდამის ახალგაზნისდა „საკვირაო სკოლას“, „ქართული სათვისტომოს“ ხელმძღვანელმა, გიორგი სეანიძემ, რომელმაც განსაკუთრებული მონაწილეობა მიიღო ჩვენს გამგზავრება-მოღვაწეში, გავციანი სათვისტომოს წვერები; აქ შეხვედრის ცნობილ ქართველ ფეხბურთელს – შოთა არევაძეს, რომელიც გიორგისთან ერთად სათვისტომოს მესვეურია, ქართული საქმისთვის თავდადებულ ადამიანებს: თბილისში ბავსტონილ შესანიშნავ ახალგაზრდებს შალვა სალუქვაძეს, ნინა ბაქრაშვილს, შალვას დედას, შუსანიშვილ შუსიკოსსა და მასხინდობის, ქალბატონ ნელი კანტორშვილს, მხატვარ მათა ჩიჯავაძეს, ბატონ გარო სავანეს, რომელიც მანამდე ცოცხალი – ადრე თბილისის ოპერისა და ზაფხულის სახელმწიფო თეატრში მოღვაწეობდა. შემოგვეგება სერგო მამელოვი, ბატონ ანზორ ერქომაიშვილის დიდი ხნის ნაცნობი. სერგო თბილისელია, მსვერდელი ლაპარაკობს ქართველებს, საქართველოში ცხოვრების მამძილზე თავისი პროფესიის წყალობით ზღმომწვევით გაიყინ და შოვიგანა ქართული კულტურა, აქვს უნიკალური არქივი; სასიხარულოა, რომ ქართულ საწესიერო სკოლას ასეთი მოამადე ჰქავს ამსტერდამში ბატონი სერგოს სახით;

განსაკუთრებული იყო ქართულის გაკვეთილი ამსტერდამის ახ-

ალგაზნისდა საკვირაო სკოლაში. გაკვეთილი ჩატარება ქალბატონმა ნელი სეანიძემ, რომელიც ყოველ შაბათ-კვირას 150 კოლომბტრად დამორბული ადგილიდან მიულ ოჯახთან ერთად ჩამოდის ამსტერდამში პატარა ქართველებთან გაკვეთილების ჩასატარებლად.

– თქვენ, გიორგი ფილოლოგი, როგორ მოგწონია შორეულ პოლანდიაში ჩატარებული ქართული ენის გაკვეთილი?

– მართალი გიხარბა, თბილისში ცოტა გვეტი შეუხვედი იქ მცხოვრები ქალბატონის, თუნდაც გამოცდილი პედაგოგის, მოღვაწეობას ამ მიმართულებით. ვიფიქრებ, იქ გატარებული ცხოვრების წლები და ქართულ სკოლასთან დამორბეა უარყოფითი გავლენას მოახდენდა მასწავლებლებზე და ეს აისახებოდა სწავლებაზეც. მაგრამ, ჩვენმა სასიხარულოდ, ნანახმა ყოველგვარ მოლოდინს გადააჭარბა.

ქალბატონი ნელი ეწერვითია და იმელებით სავსე ადამიანია, მისდევს სპორტს, ამიტომაც იმდენად ახალგაზრდულად გამოიყურება, რომ ვერც კი დავიკვირებ, პედაგოგობის 30 წლიანი სტაჟი რომ აქვს. მისმა პროფესიონალიზმმა და ერულიცაიმ დავაწერვინა: ამსტერდამის საკვირაო სკოლის მომავალი საიძილე ხელშია.

მაღე სასკოლო დარბაზში გადაინაცვლედი. დარბაზი სავსე იყო ბავშუებითა და მათი მშობლებით. ჩვენი დღეგეგაციის ხელმძღვანელმა, ქალბატონმა ვაჟილი ალასანიამ, წინეცაიმ დავაწერვინა: ამსტერდამში და სიტყვით მიმართა დამსწრეები:

...დარეჯანო ქვეყანა თანდათან შერდება, ახალი ქართული სახელმწიფო ახლა იდგამი ფეხს, ბევრი რამ შეიცვალა, ბევრი რამ გაკვიდა, თუმცა ჯერ კიდევ დიდი გზაა გასავლელი, გასაკვირებელი ბევრია, მაგრამ საქართველოს ასოსუც და სტკევა თავისი გადასწვილი შვილები, ჩვენ ბევრს ვფიქრობთ თქვენზეც, ვგინდა, არ დავკარგოთ კავშირი სამშობლოსთან, არ გადაგვარდნენ ჩვენი შვილები, არ მოსწყდნენ მშობლიური ფეხების, ამიტომ ერთ დღეს თქვენთან; ჩვენი საზოგადოება ყველგვარი გააკეთებს იმისათვის, რომ ხილი რომელიც გაიღო ჩვენს შორის, არ ჩაიხრებეს, არ ჩატყდეს; თქვენ ხომ ჩვენი სისხლი და ზოცი ხართ, ჩვენ კი არც ისე ბევრი ვართ, რომ ერთმანეთს დავკარგოთ უფლება ვიცოდნებო. დღეს თქვენთან ყოფნა იმდომაც გვიხარბა, რომ დავინახებო, ამ სკოლის გახსნაც სწორედ ამ მიზნებს ემსახურება... აღინიშნა მან.

მასხინდობის მიმართვის ქალბატონმა თამარ მახარაშვილმა და ბატონმა ანზორ ერქომაიშვილმა. დარბაზის რეკვირა სრულიად ბურბურული იყო. უფროსების ცრემლებით ჰქონდათ თვალები სავსე, პატარები კი ხან რი-რიობდნენ, ხანაც ერთად არბოდნენ სცენაზე და ქართული სიმღერებითა და დღესებით გავრუნებდნენ თავს.

მათ მტყვევლებას და კილოს უცხო ენის გაკვლევა ამყარად

ეტყობა: ზოგი აქ დაიდას, ზოგი ძალიან პატარა იყო საქართველოდან რომ წამოვიდა ოჯახი, ამიტომ შრომობური ენა გარდავ არ იცინა. ანსამბლ „შაენაბადას“ ბიჭებს ქართული ხალხური სიმღერები და საკლასო მუსიკის შესრულებს და ბოლოს მასპინძლებთან ერთად დაავუკუნეს საქართველოს სახელმწიფო ჰიმნი.

— როგორც ჩვენთვის არის ცნობილი, თქვენს დელეგაციას კიდევ ბევრი შეხვედრა ჰქონდა...

— ამა, ქართველები რის ქართველები იქნებიან, ერთმანეთს რომ არ გაეციებოდნენ, „ჩვენთვის ვინ იმდენია“ რომ არ სჭირდეთ. პოლიდიამაც ასეა, აქ იერი-სამი ქართული საზოგადოებაა.

ბიჭურ დღეს „ქართული დიასპორისთან“ გვექნა შეხვედრა. სორავე იქ გამართა ქართული კულტურის დღე. შესანიშნავად მოწარმებული დღეები დაგვხვდნენ „დიასპორის“ წევრები და მათი ხელმძღვანელები: მარცხ ტოვინოვი და არჩილ ჯავახიძე.

შეხვედრაზე ჩამოვიდნენ ქართველები ევროპის სხვადასხვა ქვეყნიდან: ცეცხის ანსამბლი ბუღაიდან მეფეა ფორთილიანის ხელმძღვანელობით, ახალგაზრდა პოეტები, ველა, ესპანიიდან, გინა ლაიმი-მესაპურელი როზენდალიდან, ქალბატონი მეფეა თუმალაიშვილი და ბატონი გივი თათაქიშვილი საფრანგეთიდან, ცნობილი მხატვარი დავით ჩინჭა, პოლიდიამისა და ბუღაის სხვადასხვა ქალაქში მცხოვრები ქართველები. აქვე იყვნენ ჩვენი ძველი ნაცნობები, III საერთაშორისო ფესტივალ „ჩვენებურების“ მონაწილეები ლეა და ჰენი.

იყო ბევრი ქართული სიმღერა, ლექსი, ქართული ცეცხლოვანი ცეკვა; დინამიკა შენარჩუნებული მიმოიღივნენ და მასპინძლობას გვიკვდნენ ჩვენს ბავშვებს გამოწყობილი ქერა პოლიდიამისმაკაცები; ზოგი მათგანი ქართულადაც კი ლაპარაკობდა. გაიმართა ჩვენი რეგისორის ნიკო წულაძის ფილმის „ქართული დიასპორა — ხიდი მსოფლიოსთან“ პრეზენტაცია. ფილმი იტვირთება 2006 წლის მაისში თბილისში ჩვენ მიერ ჩატარებულ კონფერენციას, სადაც მსოფლიოს 17 ქვეყანაში მცხოვრები ქართველები იღებდნენ მონაწილეობას.

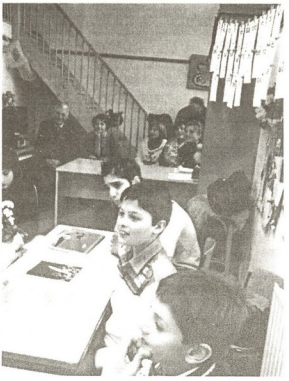
ანსამბლ „შაენაბადას“ მოხიბლა და გაოცა სტუმრები. აღტაცებით უმხმრებო ქოლანდები ანსამბლის წევრები, ავიროვი სუბლიმის კირტიზულ დავის ფინალურზე, ანეთი რამ არასოდეს მოგივსენია, ეს საკრავი, ალბათ, ათასწლეულების წინ შეიქმნა, — გვეუბნებიან.

მასპინძლები დიდი მონდობით შლიდნენ საზეიმო სუფრას, ტრადიციულ ქართული საშუქლებიც მოეზადებინათ ჩვენთვის.

შეხვედრის ესწრებდა საქართველოს ელჩი ბენედიქტის ქვეყნების ქალბატონი სალომე სამადაშვილი. მისი ურთაღებია არ მოეკვლება. მოგვიანებით ქალბატონი სალომე ბუღაიამაც ჩამოვიდა, წინადა ნიონის სახლების ეკლესიაში ჩვენთან ერთად დაესწრო საღამოს ცისკრის ლოცვას და შეხვდა მრევლს.

— როგორც აღინიშნეთ, დელეგაციას თან ახლდა ვაჟების ანსამბლი „შაენაბადას“, ჰქონდათ თუ არა მათ კონცერტი და როგორ მოეწონეს მათი შემოქმედება პოლიდიამისში?

— 15 იანვარს, საღამოს ვაგეტაზურები როტერდამში, სადაც ეკლესიაში დავგემილი იყო „შაენაბადას“ კონცერტი. როტერდამში საღამოს ჩაველი, ბატონი ანზორი ჩვეულ დანი-

გებს აძლევდა ანსამბლის წევრებს. ბიჭები დელავენდნენ, უკმეფი გარემოში უხვდებოდათ გამოსვლა. ეკლესიაში იქაური ქართველობა მოვიდა. კონცერტი პოლიდიამილებიც მოვიდნენ.

დაიწყო კონცერტი; აუტსტია გა შენაინიფი იყო, ისე რომ, ბიჭებს მკეროვანი არ დასძევებიათ. ბატონი ანზორი ერთმანეთის აღზრდილები საოცარი სიბრძნითა და მრავალფეროვნებით ასრულებენ სხვადასხვა კუბის ქართულ ხალხურ სიმღერებს, საკლასობლებს; გარდა ამისა, ბიჭები შესანიშნავად უკრავენ ხალხურ საკრავებზე, რამდენიმე მათგანი ჩინებულად ცეკვავს.

კონცერტი წარმატებულად გამოვიდა. როცა ბიჭებს „ბინდისფერია სოფელი“ დაიწვეს, ბატონმა ანზორმა უკვ მოიწვინა. თავი ჩაჩენდა, თითქმის ჩვენიან არ იყო, სადაც „შორს წავიდა“. შემდეგ, როცა ვაგებო, რატომ დანადლიანდით-მეთუ, მოწყვლიანდა თვალები და დიმილით მოხრა; ჩვენც ასე ვუწყებდით... თანაც საკრავია ეს ლექსი, მაროლაც რომ „ბინდისფერია ეს სოფელი“ და, რაც დრო ვაგის, „უფრო და უფრო ბინდებს“, ხედავთ, რა ბრძენია ქართველი კაცი, ჩვენი გამოხატვა. თავისი დამოკიდებულება წუთისთვის მათთვის მიმარა“.

16 იანვარს ანტვერპენში ვაგეტყობოვ. ბუღაიამო წინადა ნიონის სახლების ქართული ეკლესია, სადაც მამა აბობის მოღვაწეობს. მასთან ევროპის ეკლესია კუბიდან ჩამოიან ქართველები, ზოგჯერ ერთ კვირასაც რჩებიან და უხარბებიან ხოლმე; აქ ვაგვიანით გერმანიაში მცხოვრები სტუდენტები და წინადა ნიონის ეკლესია, რომელიც მუდმივად ნუნსა. საღამოს მუშუხრისა და ცისკრის ლოცვა ჩატარდა. ჩვენი ბიჭები ვალბობდნენ, ისინი ხომ თბილისის საშუბის დიდი ტაძრის მგალობლებიც არიან.

ლოცვის შემდეგ სატრაპეზოში მივეწვიეს. მრევლი საგულდაგულოდ მომხმებოდა, ცხვარაც ის დაუკლავო. სუფრაზე უკვირ იყობო ქალბატონი შუბეგვირდა, საშობო ქართული ცეკვა, ხეხურული სქიანის ვუკა და ჯერინაი ქუდი. გერმანელი აღმზრდა, ისე მოეგვარა თურმე, აქ ქალბატონებიც და წინადა ნიონის ეკლესია, რომელიც მარ-თმადილურად მონადილდა. იგი საქართველოში ხმობდა ჩამოიან და ძალიან უკვარს ეკლესიები ქართული. ყველა მოეგვარა, ჩვენც მივეყვრეთ და საქართველოში დავბატოვით.

გვიან იყო, მაგრამ ბიჭებს ამსტერდამში შექაბებოდათ, ლეა და ჰენი ჩამყრ სტუდიამო ელბობდნენ, რამდენიმე სიმღერის ჩაწერა უნდა მოესწროთ. დილით გექვს საათზე დაამთავრეს ბიჭებმა ჩაწერა. 8 სიმღერის ჩაწერა მოასწრეს...

17 იანვარს დელეგაციის ნაწილი სამშობლოში, ნაწილი კი გერმანიაში ვაგეტყობო.

— ალბათ, გერმანიიდანაც დაუეწვიარი შობაგულილებებით დაბრუნდით.

— „როცა, სამშობლო ასე შორს არის“ — ასე ჰქვია უცხოეთში მოღვაწე ქართველი პოეტისა და უფრანდისტის გიმიერ ბუღაიანის ელის წიგნი. ბატონი გიმიერი ქალაქ ბილფელდის ქართული სათვისტომოს თავმჯდომარეა. იგი 13 იანვარს ამსტერდამში დავგვხვდა თავის ოჯახთან და საკვირაო სკოლის რამდენიმე მოწაფელსთან ერთად. ნათია და ბექა ბუღაიანისშვილები, მათი მეგობარი ნინო ცინცაძე მშვენიერი ახალგაზრდები არიან. ბექა ნამდვილ ქართველია; ჩინა და გული ქართული აქვს და საქართველოს მიღწევებს ვაუციციციებით ადევნებს თვალს ინტერნეტში. მოგვიანებით მათ ოჯახში ვივაგით სტუმრად და აღტაცებულები დავჩინეთ ბატონი გიმიერის მეუღლის — მათის, და დღვის — ქალბატონ ვლას სტუმართმოყვარეობით.

ბატონი გიმიერი 2006 წლის ზამთარში ვაგვიანათი. მათის კონფერენციები ჩამოვიდა თბილისში და დავგიმეობრდა, თავისი ლექსების კრებული და თავისივე დაარსებული ვაგითი „ახალი ივრია“ ჩამოგვანდა. მალე კონფერენციასზე ვეწვივა და საქმიანი მოხსენება წაითხობა. მის მიერ დაარსებული ქართველოვანი ვაგითი „ახალი ივრია“, რომელიც საზღვარგარეთ მცხოვრებ თანამშრომლებს თითქმის დაუწყობდა, 2007 წლიდან განახლებული სახით ვაგვიდა.

გიმიერ ბუღაიანისშვილი ცენტრალურ გერმანიაში „დიდთა საქმეთა“ წამომწყობია. ქალაქ ბილფელდში უკვე სამი წელია არსობის საკვირაო სკოლა, სადაც ბატონა ქართველები სხვა ქალაქებიდან

ნ მ ი ნ დ ა ნ ი ა ნ ი

„მე ვარ ჩემი ეპოქის ცოცხალი, აფართალბებული დაკუმენტი“
— ნიკოლო მიწიშვილი.

ეს სახელი ქართულ მწერლობაში პირველად ჭოლა ლომთათიძის მოთხრობაში („სარჩობელას წინაშე“ — ც. ხ.) გაიკვეთება:
„ნეტები რად მიტაცებდა სასაფლაო, რათ მიყვარდა იქ ზედილი და ძველების თვალურებზე... რა გუგუბარი ძალა მიტაცებდა მე იქ?.. ალბათ, ბავშვობასას, როცა დედა მომიკვდა, იქიდან დაემჩნეა მე ეს ჩვეულება... იქ, ნადვის ძირას ვეებერთელა ფართო ქვაა ჩამარხული მიწაში... ეს ქვა, ჩვენი მოხუცეუბლების სიტყვით, თვითონ წმინდა გიორგის ამოუტანია აქ ცალი ხელით... ეს ქვა, როგორც გვარწმუნებენ, „წმინდანია“ ქვა“ — ვკითხულობთ ტუქსაღის, ჯვირან ვარდისანის დაღურში. მოთხრობა 1907 წლითაა დათარიღებული.

1922 წელს დაიბეჭდა ნიკოლო მიწიშვილის პირველი პოეტური კრებული „წმინდანია“. აი რას წერს ავტორი ამ სახელწოდების შესახებ: „ნიკოლო ბარათაშვილი და ევგარ შო. ორი თემა „ფორანია“, რომელიც მკერებდა მე „წმინდანანა“.

„საკუერში ერთხელ ქვეყნის მოველინება წმინდანია, — მოვეკითხობს პოეტი ლექსში „წმინდანია“, — ცეცხლის ფრინველი, მთაველი ცოდვის... ათეფალბებული დაბით მადლობა სყადრის გალავნი მოზრითი... თუ ვინმე ამ დროს გაიცილის ახლო, თავს დაემხოზა ცეცხლის ზეგტები. ავი სახადით დახსენულებდა და ჭკუას მოსწვეტებ კუბრის წვეთები... დილით გაპკებდა ცოდვის ფრინველი, ავილით დაჰეს გაეკიდება, ცეცხლის საკვერცხლებს დაეყრის ზეგს და ტვეებს ცეცხლი წაეკიდება“.

მართალია, „წმინდანია“ ქვა წმინდა გიორგის სახელს უკავშირდება, მაგრამ, თავისი არსით იგი ხომ ცრემლან, მწუხარებასთან, საკოდებელთან ასოცირდება და, ამასთან, „სარჩობელას წინაშე“ ტუქსაღის დღიურშიც მისი მშფოთვარე სულიერი მდგომარეობაა გადმოცემული ამ წერეული ხელით და აგზნებულ განცდილთ, რაც ასე ორჯანული და დამახასიათებელია ჭოლა ლომთათიძის პერსონაჟებისათვის, საერთოდ, მწერლის შემოქმედებისათვის.

მეოთხეულს, ერთი შეხედვით, იწნებ უკუხოსი ნიკოლო მიწიშვილის პოეზიის გვერდით ჭოლა ლომთათიძის გახსენება, მაგრამ გახათავალიწინებელია ის გარემოება, რომ, როგორც ქართულ ლიტერატურულ კრიტიკაშია აღინშნული, XX საუკუნის ათათი წლებში ეს ქართულ მწერლობაზე მოდერნიტული მწერლობის საერთო გველენა აშკარა იყო. ამ რკალშია მოქცეული შოთ არაგვისბიროვლის, დიო ქაიხურის, ნიკო ლორთქიფანიძის, ჭოლას შემოქმედებაც. პირველ თოქლას, ისიც, ქართული სიმბოლიტების მსგეხსად, ჭოლა ლომთათიძე ილაშქრება დემოკრატიზმის იარაღით ქართულ მწერლობას შემოქმედება ნაკლებად პრიფიციული მწერლობის წინააღმდეგ. ამ ტიპის პოეტია ნოე აღმასხანბიძეც, ჭოლას პერსონაჟი რომ საპერობილში გაიხსენებს: „...იცინ, რომ ნოე აღმასხანბის ლექსები, ეს

აკაკის ლექსებია, მაგრამ ახეთი უბრალო საქმისთვის, როგორიც არის ლიტერატურული ქედრობა, დამოიანზნეთ, არ დირს ადამიანის მომედება... მერმე ისეთი ადამიანის, როგორც არის ნოე აღმასხანბიძე, პატრონიც, ქვეყნის ერთგული და თან საცილო ბიჭო, ამიტომაც არას ამბობენ“ — მისთვის ჩვეული ირინიით დასტებს მწერალი. აქ უნდაოდ, ბევრ საერთო ნიშანსა და ღრმა სულიერ ნათესაობაზე შეიძლება საუბარი, მიუხედავად იმისა, რომ ამ შემოქმედებულ სხვა დროსა და გარემოებაში ხედავთ წილად ემოციონა, მაგრამ მხოლოდ მცირე ამონარიდს მოვიშველიებთ თვით ნიკოლო მიწიშვილის პუბლიცისტიკიდან: კერძოდ, „იდლებიანზე“ შექერდები, — დავით გურამიშვილიან, ნიკოლო ბარათაშვილიან, აკაკისთან და მთავარსა და მთავარს, პოეტს საგანგებოდ ამასხელებს მკითხველის ყურადღებას ჭოლა ლომთათიძეზე, როგორც განსაკუთრებული ხელწერის ისტევის ოსტატზე: „გაკიმბირებულნი, ნაკატორდალი ჭოლა ლომთათიძე ციუხების ჯერდმულში ქმინდა უნაზეს „თეთრი დამეკის“ ფინტასტიკას, ეს მებრძოლი, რომელიც ხშირად მისულა ქუტ სამხუნის ოსტატობის საზღვრამდე და რომელიც უდევრე უნდა ჩათავალს ქართული ლირიული პროზის მამამთავრად...“

რადგან „იდლებიანზე“ ვახსენე, აქვე მინდა აღვნიშნო, როგორი ტვედი, სახეობრივად გამოკვეთილი და დაკუმენტირო პრინციპისათვის ყუსრად საშუარი, სხარტით და მოქნილად თვით ნიკოლო მიწიშვილის ყოველი ფრზა, გულწრფელი და იშვიათად გამოიმეტველი:

„...ხალი მღერის აკაკის, როგორც საკუთარ ხმას... აკაკის ზემა გაანათა ყველა დაუტყობელი საელავო ქართული პოეზიისა...“

„...ილიას მამობრივი ცრემლი გადაეკვეს ბარათაშვილის მეორე დატრადლების ამბავს დაღუპული პატრონებს განუყოფებელ დატყობად...“

„...გურამიშვილი და მისი ბიოგრაფია არის იობის ამბავი, მე-18 საუკუნეში ხელახლად თქმული, როგორც ბიბლიის ქართული ვარიანტი“.

სათქმელი რომ ამ განმეკვეს, მთავარს მიუხერხებენ — ნიკოლო მიწიშვილის ლექსების კრებულს.

„წმინდანიაში“ მხოლოდ ერთადერთი ლექსია, რომელიც პოეტის სულის ზეიმითაა დაწერილი. „დღეს“ — ასე დასათავრებული ეს ლექსი და მას თარიღად უხვს: 1919 წელი, 26 მაისი“; ცხადია, სასიხარულო მიზეზი ყველასთვის ნათელი და გასაკვება. მაგრამ, სავალადოდ, წამიერი იყო ქვეყნის დამოუკიდებლობის გამრწვეული ბედნიერების განცდა. დაღმე და საზეიმი სიმღერა და იწერება „განწირული სტრაქიანები“, როგორ ვგავიონებს ისინი ბიროლი იამევი ლექსს „პოემა ჩემი რამოდენიმე ვადარევისა“: „გადიარევი“ — ვვირანთ ხებენ, ამ ამ ძახილში სული გადხმა. მე ვადრევიწვევო ჭკუის საზღვარი, ვადვიარე ჭკუის გადამა... შენაწვენივს ვადვიარე დამით დამით, რისხეთი მექადის ვრე საერთოლები. „გადიარევი“ — სისინებს ქარი... გადიარევი“ — სტვენს მეთულები“. აწვილი რგვინტები, დატმულები ხმა, მშფოთვარების სულისა, უწვეული სურათები, საზოგადოდ, მწკვე უსულიერი კოლიზიებისა მახასიათებელი პოეტის თითქმის უკლებლივ ყველა ლექსისა. თვით სათავურთა ამაგვარი მინამშრები: „დეკემბრის აგინია“, „სამელოფიარო მარში“, „გამოთხეობა“, „გული — თეთვიწვი“, „ატორტანტეული სიხმარი“, „მევი ვარსკვლავი“, „თვლები მტკვრში“, „წვეგებელი ბიოგრაფია“, „მეტად უწვევი უნაზევი“... „გადამხმა ტველები... ჩვენს საყდარს დაპკებს ვეგები... ..ადრე მოსკულია, ადრე სიხარული... მჭადი არავის აქვს გამოსაცხობი... ასე მთავარება ორდობემ ჩვენი სოფელი“. სოფლის უბეში იშვა. თვალის გაზელიდანვე შეიყვარა უს-

● ნიკოლოზ მინიშვილის მხატვრობითი მუშაობის მაგისტრული — გიორგი ბაგრატიონი

● ნიკოლოზ მინიშვილის მხატვრობითი მუშაობის მაგისტრული — მარია მინიშვილი

აღწერდა თავისი უღამაშესი სოფლის გვარისას პრიონიზმზე გადმოზრდილი ცის სიღურჯე, შეივარძო მისი მიწის სურნელი და ფხეველინიმადეც „მიწისმედილი“ აირჩია. შეიღებეს ეს გვარი „ანუქა“. ალბათ გვართან ერთად ისიც დაეწათათა ბატარებს, როგორც პოეტის ფაფიშვილი ბატონი ილაშაზი ბრძანებს, მას, პროფესიით გეოლოგს და მის დას არქეოლოგს (აწესიწესებულ) მარია მინიშვილს „მთელი სიღრმეზე მისა ეჩინებნათ“.

სოფლის სიყვარულითაა გამთბარი ნიკოლოზ მინიშვილის 1915-1916 წლებში დაწერილი მინიატურებიც და დოკუმენტური პროზაც, „ციხესივარდნულია კრიტიკულ წერილებშიც, რომელსაც გამოცემისთანავე შექმნიან და მაღალი შუგულობა მისცეს მის პირველ პოეტურ კრებულს „წინდანიანს“, წინა პლანზე სწორედ „სოფლის დეკანაზისა“ წამოიწყო: „სოფლის გადამწებების ციკლში, ამ დემონიზმში, ამ შაი ფერის ვადადმა, ისე იხუტება სოფლის მართალი სიღურჯე... მის სულში ჩაქუცილია ორი მიმართება: ერთი ანგელოზის, ერთი — სატანას: ოგი სდგას ორბარი ჩირადლინი მას ახდის ხუნი უფსკრულებს და ცერმული ჩიბისის“ (გაზ. „ბატონი“, N4, 1922).

და „იდედ, რაზედაც ხაზგაშედილი იქნა, ის იყო, რომ „მიწის-

ვლს აქვს თვისი საკუთარი სახე, რომელიც არცისში არ შეიცვლება, რაც უფრო აღსანიშნავია, თავისი იფმა და ხმა“ (ტიციან ტაბიძე).

სრულიად ახალგაზრდად დაიწყო ლიტერატურული საქმიანობა. 1917 წლიდან ზიდა რედაქტორის მამიქ ტვირთი, წლების მანძილზე ხელმძღვანელობდა მწერალთა კავშირს, იყო ვურხალ „ქართული მწერლობის“ რედაქტორი. მასვე ეკუთვნის შესანიშნავი, ძალზე საინტერესო პუბლიკაციები: „დოკუმენტური პროზა“, „ქართული ენა“, „იღბლიანი“, „ელადიმერ მაიაკოვსკი“. მაგრამ ალბათ ეს არასრული ხაზა, შემდეგში, როგორც ბატონი ილაშაზი ბრძანებს, თავი მოეფრება და სრული სახით გამოიცემა მწერლის პუბლიკაციები.

2006 წელს, კარგა ხნის პაუზის შემდეგ, პოეტის დაბადების 110 წლისთავთან დაკავშირებით მკითხველმა მიიღო ნიკოლოზ მინიშვილის წიგნები, რომლებიც მკითხველს ღამის ღვიწფეულიც კმონდა 1937 წელს პოეტის ტრავმატიული დასასრულის გამო. ესენია: უკვე ხუთი ადრინდელი პოეტური კრებული „წინდანიანი“, „გარდაცვალება“, დოკუმენტური ნაწარმოებები: „ქართული ქრისტიანული ცხოვრების დროიდან“, „თებერვალი“ და კრებული წერილები, — „ფიქრები საქართველოზე“ — ავტორთა გამოცხადებები პოეტის უკვე საკმაოდ ცნობილ, მეტად მნიშვნელოვან წერილებზე — „ფიქრები საქართველოზე“.

როგორც „წინდანიანის“ შესავალში ქალბატონი მანანა ჩიტინიშვილი აღნიშნავს, პოეტი მხოლოდ სამწერლო საქმიანობით არ ყოფილა დაკავებული, — გამოცემლობისა თუ ლიტერატურის დაარსება, ქართველი პოეტების რუსულად თარგმნა და გამოცემა, მსოფლიო ლიტერატურის შეფერების ქართულ ენაზე დასტავება, მნიშვნელოვან წილად ნიკოლოზ მინიშვილის სახელთანა დაკავშირებული. ამიტომაც უთქამს მიხეილ ჯავახიშვილს მის შესახებ: „საიდაც აქვს ამ ტანშიორილ კაცს აზღუნი ენერგია, გამოცდილება და ცოდნა, ჩემთვის დღესაც გამოუცნობიაო“. აქვეა დავით კახაბის ორიცხალური პორტრეტიც: „ნიკოლოზ მინიშვილი მრავალფეროვანი ნიჭის პორტი იყო: პოეტი, პროზაიკოსი, ბელეტრისტი, ჟურნალისტი და, თუ გნებვით, დიპლომატიც. ვეგულა ამა დაურთო თავიანობა, უსახლდრო კეთილშობილება და მისი პორტრეტი ხელთ ვეწმებათ“.

როდესაც ამ პორტრეტებს ეცნობით, უკვე აღარ გეკვირთ, როგორ დაიკვიდრა მან ასე ადვილად ადგილი „ციხესივარდნიში“ და, არც ის, რატომ გაიხსენებს ტიციან ტაბიძე თავის მოგონების წერილში „აკაფე „ქიმიური“ ასე გამოიწვევდა პაოლო იაშვილიან ერთად ნიკოლოზ მინიშვილს, რომელსაც პირველი შტეფერისთანავე მიუქცევია რუსი მხატვარ-დეკორატორის სერგეი სუდერკინის ყურადღება (სუდეკინმა ღადრო გუდიაშვილიან და დავით კაკაბაძესთან ერთად მოხატა „ქიმიური“ ერთი კედლი): „სუდეკინმა, — წერს ტიციან ტაბიძე, — ნიკოლოზ მინიშვილს პირველივე ამ დღეს დაარქვა ნაპოლიკონი, და ამ დღის შემდეგ ყოველთვის იკითხვდა მას, როგორც ჭინკას. მე შვიანი, პირველად სუდეკინმა ივარძო პოეტური სახე ნ. მინიშვილის“.

ხოლო პოეტის მრავალმხრივი მოღვაწეობის გამო, ასე გამოიკვეთა „წინდანიანის“ ავტორის შთამბეჭდველი პროფილი თავის პორტრეტების სერიალში „პოეტები სტამბაში“, თუც ტიციან ტაბიძემ, რომელიც დაიბეჭდა „მეოცნებე ნაპოვების“ მეექვსე წიგნში 1921 წელს გარამ გაგლის ხელმოწერით. „ნიკოლოზ მინიშვილი როგორც ჭინკა გამოირდება მოუღონდელით რედაქტორი ცხრა ალაგას და უფრო მეტ ალაგას მღეფანი. პირველ შტეფერისთანავე ენდობან — ისეთი სპეტაკი ხალხი, როგორც სტამბის ბატონოები. გიპერბოლემში არ ჩამორჩება ტიციან ტაბიძეს. მის აზნავეებს არ გაუკვირდებათ, რომ ერთ დღეს ნ. მინიშვილმა ისინი საკუთრით შემეხილ სტამბაში შევიყვანოს“.

გიორგი ხათრიაშვილი

დაიწყო ბურავენილი

ვილაც პალიან, პალიან დაბაისი პაიჭია

იყო რაღაც სემინარი პატარა ვერობელ ქალაქში დემოკრატი- ისა და განვითარების პროგრამით მოვიდა მძევლე. ჩვენს განვითარებ- ბასა და, მიუხედავად, დემოკრატიას, სა სემინარი უშეუღლიდა, მაგ- რამ მაინც წავლი. თბილისში უკვე ციოდა, სხვა საქმე არავიციო მქონდა, სახლისი შუქზე პროექტების წერა კი, ნამდვილად არ იყო მანძიამერი და უფრო ამბობდაც უკვე.

აერობორტში გაურკვეველი ასაკის სათვალისანი ქალი დამხვდა ტრავმირებული ხელში, რომელზეც ჩემი სახელი და გვარი წერა ინ- ფორმულად და, არ თქმა უნდა, შეცდომით ეს მე ვარ-მეთოქი, — თითოი ვანიშნე, გაველიძე და ამისი უთხოქი. ალაბო, დარწმუნებული იყო, რომ ყოფილი საბჭოთა კავშირის რომელიმე რესპუბლიკიდან ასე აღ- ვივალე ვერ ჩავაწვდი უფავლე ვერობაში და, როგორც თვითონ მიიხსნა, ძალიან სერვულივოდა. — ყველაზე მეტად ეს იმის გამო, რომ გულად ერთი თვითმფრინავი უნდა გამოემტკვლა კიდევ და, შიშობ- და, საღმე არ დავკარგულავთ. ბუნებაში არავიერი იყავება-მთო- ქი, — საბოლოოდ დავამხვადე და ორი საათის შემდეგ მართლა ბუნებაში აღმოჩნდი. სემინარის ჩატარება ტყეში ვადაწყვეტილი ორ- განიხსნებოდა და მშენიანი არავიციო იყო — შვანკში ჩავლული, შუა საუკუნეების რომელიღაც გრაფისა თუ პეტროვის სახსლზე გვეყვებოდა მოწვეით და, კომპორტს მონატრებდა, ტუმბირატად გავივალე. ცხელ წყალს განსაკურებით დავჭყავ და ამ ათი დღის მანძილზე გაბანაში ეუხმებინე ძირითადად ამერიკელ მომხ- სნელებს, რომლებიც ჩვენ, ყოფილი სოციალისტური ბანკის ქვეყ- ნების წარმომადგენლებს, გეუმლოდინერ გვიხსნიდნენ დემოკრატიის რაობასა და სიკეთეს. თუ ჩემს მშობლიურ ქვეყანას დემოკრატიის მაღლი მაინც არ ვეჭვავ, ეს მშენიანი ვის ვი მაინც რომ შემერგება- მეთოქი და, საბოლოოდ მონღოლმათა ვერობელი შვედურ მაგადანზე მოაოველები უზადარელო სიითეს. არადა, ვისცო მართლაც უზადარეული იყო, მაგრამ რამდენიც არ დავლავ, მაინც ეს ათი დღე, მხოლოდ ხატერადინშენილენი დამიღლებით დავტყავიფილი. არადა, ერთი ქალის ბედზე დავიჭობდა, ალაბო, დინდა, მიუხედავად იმისა, რომ როგორც წესი, ასეთ სემინარებზე სწორედ ეს ქალები ხვდებიან, ვისაც დამიღლე მეტად დემოკრატიის ბუდი ჩემი ტერტისებო, და დამ- დინდით ისევ წივებებს ვკითხვებოდა. არა ჩემი საქმე იყო ბუკოუსკი და ლიტერატურა, მაგრამ მხოლოდ ერთი წივინე მქონდა წაღებული და მეც იმას ვფურცავდი. სხვა არჩევანი არც იყო და ვისკი და ბუკოუსკი მხოლოდ სახმორებელი აღმოჩნდა. თუქი სემინარი რუსე- ლი მონაწილემდინერ, მაგრამ რუსების მხოლოდ მამობოლიან სესქის აღმინამი წარმომადგენლენ და ეს ვადაწყვეტილებაც ალაბო, სწორი იყო, რადგან რუსეთში დემოკრატიის სწავლა სწორედ კაცებს უფრო სტრატეგიული, ვიდრე ქალებს...

მეთვითობა დღეს იმევე აუბოტოხით დავკაბრუნეს იმ პატარა ქალაქში, სადაც ერთი დამე უღლი გამთვინებისა მშენიანე სასტუმ- როსი და მხოლოდ მეთორ დღითა გაფურცელივაც დღდაქალაქში, იქიდან რე დღითმომბოლის წილხუდერ სამშობლოში. იმ პატარა ვერო- ბელ ქალაქში საღამომდე ვიხეტიალე კომუნილითი მოკარწყულ ქუჩებში და, სახუდრალი მჭაკეუთი ერთ არ დავტრავილავივავი, როგორც უკვე აღვნიშნე დღითმომბოლის წილხუდერ სამშობლოში,

რამდენიმე სუენიერი შევიძინე ოჯახის წევრებისთვის. საღამოს კი იმ მშვენიერი სასტუმროს მშვენიერ ოთახში გავიმშლაროდ და ტელევიზორიც ჩავრე, მაგრამ რეკლამებს ისე შემეწუნა, რომ დარე და მშენიანი ვიქის გარეშე და ქვეითი ჩავდი. კლუბს უფრო ჰგუ- და, ვიდრე ბარს, სადაც წველები ცეკვაოდნენ კიდევ სინგლერად და თავისუფალ მაგიდას მიეჯდები. ვანათება იყო უსტო, მაგრამ მაშინვე მოვიდა ოფიციანტი და ორმაგი ვისცეც მაშინვე შეუკვეთე. მაშინვე დავლიე კიდევ, როგორც კი მომიტანეს და კიდევ ერთი ჭიქა შეუკვეთე და ისევ ორმაგი. ვისკი ისეთი გემრიელი იყო, ბუკოუსკი- ინი მის წერუბას ნაღად ვერ შეგებლდის ვინწლიან ერთად, და ჩემს სისხლმარღებსა და ტვინებს ძალიან ესპაძობოდა ასეთი ტემპი. თუქი პირადად მე უკვე აღარ შექმარებოდა, რადგან ახლოს ჩემს მაგიდათან, იღდა ვიდრე ძალიან, ძალიან ლამაზი გოლი და აშკარ- ად მე მიყურებდა. მთერალი თუ არა, დღეღლით და ნასკამი ნამდ- ვილად ვიყავი, მაგრამ მაინც მიხვდი რომ მიყურებდა, როგორც პორტენტი კლიენტს, და მიუხედავად სიბნელისა, აშკარად გავარ- ჩიე მისი სახის მშვენიერი ნაკვეთი. როცა ადგა და ჩემსკენ წამოვი- და, მესამე ჭიქაც დავლავე მქონდა, მაგრამ მახსოვს, რომ მარ- გვინდანი ვარ მომიჯნა, არამედ მაკავს შემოურა და ჩემს ვერ- დინი, ჩემგან მარე ნივთავდა. თუქი ეს დღერალი მერე, დღითი გამ- ახსნიდა, იქ და მაშინ კი ვერადვება არ მიმიუცვლია და მეთხედ უკვე ორეთვისის შეუკვეთი ვისკი. მან ცოტა მოსვა, მე კვლავ — იტრულო-კავკასიურად. სახელი კითხე. მითხრა და გამოხდა. ასეთ ლამაზ ქალებს ამერიკელები ვერცე პოლენუშში მიარჩენებინენ, — უთხრაზი და აღარ გავიძინე. აქ ვერობააო, და ფასი მითხრა. ერთი საათი უფრო იაფი დამიჯდებოდა, ვიდრე მთელი დამე, მაგრამ ასე სწრაფად საქმეზე ვაღსავლა არ შექმარებოდა. ფულიც მგულიოდა, მაგრამ არ მინდოდა, ასე უცებ დამიჯდებოლო ვეწლავური და ცეკვა შევავალდე. რომელი ტრავმირებულ მე ვიყავი, მაგრამ სხვა ვე- დრებოდა მოთხოვეტი იმისათვის, რომ რაღაც პროცესს მაინც ვე- წლო, რაღაც ურთიერთობა მაინც დამეჭერი მასთან, სანამ ლოგინში აღმოჩნდებოდა და სანამ ვეცეკვავდი, კიდევ ერთი ჭიქა ვისკი ვაღ- ვადე და ძალიან, ძალიან მომიხდა ლაბარა. ერთი სწორად, სწორად და, კიდევ უფრო სწორად, მისი მომხრა. მინდოდა, მცოდნობდი მე- ლავური მის შესახებ, რასაც მომიხვედებოდა, რასაც თითონ ვეც- ვლებოდი, და მაშინც ცეკვის დროს იმების სუნი, ჩემს სისერზე ჩამოკიდებულნი მისი მარჯვენა ხელი და ოდნავ, სულ ოდნავ თითო- ინი შიქვა ვეყურე...

მეშვიდე ჭიქე იყო ბოლო. აველით დღითივით და ოთახში შესე- ცლიოსანვე შევიე ფული. ვისკისაგან დამიძებნებოლო ვიმობრობი ნელა და დიდხანს ვიხდილე ტანსაცემს. სექსუალად ვეჭებო- ბდი, ვეჭებობდი გემრიელი ძილზე, ოდნავ მასთან ერთად. მინდოდა, სახნის ქვეშ მეგრინო მისი მიმეწილი სუელი, და ჩემს მკლავზე ვაგა- წვნილი, ჩემთან ერთად დავმინა. სხვა არავიერი მინდოდა. მთავარი იყო, მარტო არ დერარხილიცივი და ამაში ვიხდილე ფულს, მაგრამ ის ჩემზე პატიოსანად აღმოჩნდა და მაშინუღა ის გამეკეთებინა, რაშიც ფული უფრო უკვე აღებული მქონდა. ვისკი იმდენად ძლიერი აღმოჩნდა, რომ ბოლო წამების გასრულებისთანვე მკვდარივით დამქინა. ერთ- თვადროს, რაც ნამდვილად მახსოვს, მისი ნაწი კაცი — მათი- ლა უცნურად და სახმორებელი...

დღითი აღრე გამეძვინე, რადგან ფარდები ვაღაწეული იყო და მზე მთლიანად ვესხებოდა ოთახს. ოთე მტკიოდა, მაგრამ არა ისე ძლი- ვრად, როგორც მოხალერდელი იყო და ეს იმას ნიშნავდა, რომ წინა დღითი მართლაც სანაქებო ვისკი ვიყი.

აღმობის არ ვეჭრობიდი, რადგან ვადაწყვეტივტი, რომ კლიენტის კალსობზე უკვეთად მოეკვლევივტი და აპასუნამი შესვლის რავი მითვისე დამქორო. ის მართლაც ძალიან, ძალიან ლამაზი იყო. წა- მოდგომისას ლოვაზე ვაკოცე და მადლობა ვუთხარი.

ადგა და შიშისა და გაოგნებისაგან სამწილი ტვითელი ვიგრძე- ნი გულის მხარზე — მარცხენა ხელი არ ქონდა. აღარც მახსოვს, როგორ ჩავიციე, როგორ ჩავყავი ბარში, ვამოწვილი პასპირიც სასტუმროს აღმინამიტრატორს და როგორ გემრილად აერობორტ- ში. თვითმფრინავში წამალი მივითხვდი, მაგრამ ვერც მაშინ და ვერც მერე, ვერავითონ მიხვდა, როგორ ვერ აღმოვინე ვისი საღამოს, რომ იმ ძალიან, ძალიან ლამაზ გოლის ერთი ხელი არ ქონდა.

ახლად არ ვიცი...

საქართველოს სახალხო მხატვარი, რუსთაველის პრემიის ლაურეატი ელენე ახვლედიანი (5. IV 1901 — 28. XII. 1975) — ბრწყინვალე ფორმური და ხაზოვანი პორტრეტა — თავისი „ქველი“ და შუადანახალხურად მიბილინისათვის უნარით „ელენე“ იყო, ხშირად „ელენე“.

ელენე ახვლედიანი დაიბადა იტალიაში, შუაეულ კაცობაში. სწავლიდა თბილისში, ქალთა ცენტრ გიმნაზიაში, სადაც მის ფურცელზე ნიკეა ჟურნალმა მაიაქია მოიხილა პლაგიატმა 6. სკოლაში იწვიოდა, რომლის სამხატვრო სტუდიაში დაიწყო ელენე შეიღწევა.

გიმნაზიის დამთავრების შემდეგ ელენე შეიღწა სამხატვრო კავადემიაში, სადაც 1922 წელს საბჭოთა მთავრობის მიერ გაგზავნილი იქნა საზღვარგარეთ სწავლის გასაგრძელებლად. ხუთი წელი სწავლიდა იტალიასა და პარიზში, ფლორენსის „თავისუფალი კავადემიაში“, როგორც ჩამოყვანილებული ოსტატი, მონაწილეობდა პარიზის „ადამიკაცივებელთა სალიონის“ და „იმპრესიონისტთა სალიონის“ გამოფენებში. შეუღდა კი თითონ აწივას თავის პირველ პერსონალურ გამოფენას, სამუშაოებს აგზავნიდა ამერიკაში და მიწვევას რეპროდუქციის მოიპოვებდა.

ეს იყო მხატვრის პირველი და ბერძენისტიკული გამარჯვება. საკმაოდ ადვილად მისი ნამუშაოების შეფასება სიტყვაებით ვერაზი კრიტიკოსების მიერ: „...ელენე ახვლედიანი ქართველი მხატვრია, რომელმაც თავისი ნამუშაოებიან მთელი რაზი ნაზატყდა ჩამოყვანა. ეს ნაზატყდა წარმოუგებლად შესანიშნავ სიტყვებს და მხატვრულ პიკანტებს საქართველოს ცხოვრებად. ნაწარმოებები შესანიშნავია თავისებურ ხერხში, რომელიც მომხილველ პიკანტის სიმბოლურად გამოფენებს, გაეპირობს მხოლოდ ამ მხატვრისათვის დამახასიათებელი ინდივიდუალური თავისებურებით (ძირის რეინალი) და ელენე.“

...„ხილავს ელენე და სიმართლე პარიზის ზოგიერთი კუთხის გადმოცემაში იმის სპონდარია, რომ მისი ფიდალი სიტყვით კავადემიაში პიკანტურად ასეთივე ზემოქმედების გამოხატულებით არაა“ (გუსტავ კოჩი). „...ქალაქის მიდამოების პოეზია სტეპსა აუზსაკვი ძილით სიეზოვით, მაგარად გვიჩინა, რომ ძელი თბილისის ატმოსფეროს პიკანტად გრძობს... ელენე ახვლედიანის სიბავბილი თითქმის სურნელებითა დატვირთული, ყველა სურათი გამჭვირვალა გულწრფელი ემოციებით მისი ნაზატყდა უაღრესად მომიხილველია თავისი სიმბოლუბითა და სიუპიანობით“ (ჟურნალი „დე დანა“).

სამშობლოში დაბრუნებული ელენე ახვლედიანის გამოფენები თბილისში, იტალიაში და ქუთაისში 1927-1928 წლებში საქართველოს მხატვრული ცხოვრების დიდ ზედად იქცა. თვითმყოფადი, თავისი მკვერთი და ძლიერი ხელნერის მქონე სწავლიდა ჩამოყვანილებული ოსტატის მიერ შექმნილი სამყარო გადაძალად აღტაცებული მაკერების თვალწინ. და იმ მხატვრულ სურს, რომლებმაც ჩვენი საუკუნის 20-30-იან წლებში განსაზღვრეს ქართული ხელოვნების ხასიათი და, რომლებიც მიისწრაფოდნენ მისი ერეზული სუ-

ელენე ახვლედიანი

ლის სრული გამოსახვისა (დაეით კაკაბაძე, ღაღო გუდიაშვილი, ქეთი მაღალაშვილი და სხვ.) შექმნატი კიდევ ერთი ღრმად თავისებური ეროვნული მხატვარი.

ელენე ახვლედიანის შემოქმედება უაღრესად მრავალზნადა და მდიდარი, მაგრამ მანც მისი ინდივიდუალის განმსაზღვრელი პიკანტური ფერწერა. ბუნება — მის მრავალსახეობასა და სისუფეს — ელენე ვერაყვება. „მის უფრო ველან, მინაც, გარეთაც — შრობითობაც და უცხოურიც, მხატვრის მუდამ მძიებელი სული, ბოროტიანი ენერჯია და განცდილია თვითი კომპლექსი თავის გამოხატვას უპირველესად და ველანზე მკაცრად სწორედ ბუნების სურათებში აპოკეპს“ (ღაღო რჩეულიშვილი).

ელენე ახვლედიანის პიკანტი — ეს მრავალჯერ ნანახი საქართველოს ტიპური ღრმადფენები და ძვლები, თუ საქართველოს ქალაქების — თელავის, ქუთაისის, სიღნაღის — ძველი კარტავლები — ყოველივეს ახვლედიანსა დანახული მხატვრის მიერ.

და ეს ბუნება — ხანდახან თითქმის უსასრულობაში გადაშლილი მთა-კლები, ანდა ერთმანეთზე დაგვირგობილი სახლების საზრავები — ცოცხალია, იგი მოძრაობს, სუსთავს, მხატვრის მგზნებებურ ტემპერამენტითა სულანგებული.

ელენე ახვლედიანის ბუნება არსებობს არა თავისთავად, რუყვად და განუგებულად, არამედ თითქმის ასახავს თვით ოსტატის ხასიათს, განსწობილებას; იგი ძირითადად და ცვალებად, ხან მზიური და გაღმებელი, ხან მღოღმული, გულანხრობილი და კუმბი, ხან რბილი, მორცხვი, ღირიკული.

ელენე ახვლედიანის ბუნება ხან სადღესასწაულია და ბრწყინვალა, ხან კი უაღრესად ინტროვი, მზიარული. და ყოველივეს ღრმადფენით ფერწერულია და დეკორატიული — ეს მისი ნამუშევრების ერთ-ერთი წამებანი თავისებურებათაგანია.

მეკარტეული ფერწერულია, აქცენტული განაწილების სიმბოლურ, სულ უფრო და უფრო თავისუფალი და მოქნილი მონახებები, ხუცვის მოულოდნელი სურბებელი, როცა ხან განხნილია თუკური სურბები, ხან კი პიკანტურად ამოკეთილის „კიდრები“ მოზიბალია მაკერებისათვის ახლრი, და, რაც მთავარია, ფერის ნახებები და უტყარა მგრუნება, მისი სისწილად და დეკორატიული. დამახასიათებელია მისი ნამუშევრათვის და ალბათ, ამიტომ, განსაკუთრებით გულმანახვლიად ელენეს პატარა, სიყვარული, მისი პატარა „მონაწილეული“ გატაცება — ნამირი, რომელიც გახუცვს მთელ მის შემოქმედებას. ეს კარტავსებები — შექმნილი თბილისის დაპირისპირება, — ნახს უკანამ და აღმნიშნავს თითოეული ტილისი თავისებურებას, განსაკუთრებით ქართულად ელენეს ციკლები — „ქაროლი“, „კახეთი“, „თბილისი“ — მისი ტალანტისა და სწრაფობის სურბითა და უაღრესად სპიკეთიერება და მანქელი; მორეული ქვეწმები დანახულია და ნაწილები მოკეთებულია და ზუსტად.

„გიბიზრით რა მივარის განსაკუთრებით თქვენს ფერწერაში?“ — ქეთია ერთხელ ელენეს პირის სიყვარულსა და იქვე დასძინა: „ის, რომ თქვენ ყოველთვის თქვენი თავის ერთგული ხართ და თან მუდამ იცვლებით თქვენი ცონა მუდამუბელია რანდინებით მჭირბით, სურბით ერთი კუთხით, სურბით კი ხუცული სხვადასხვად, თქვენ არა გაკეთი სურბი, ერთი განა, თქვენ ელენე თქვენს წინაშე ფართო გამოხლ, მდიდარ, მრავალფეროვან სამყაროს და უპირველეს ყოვლისა, თქვენს წინადა, დალიცვლ საქართველოს!.. და რადგან წინების ხელოვნება მხოლოდ ერთია და არავითარ „განსაკუთრებული ხელოვნება“ არ არსებობს — თქვენი ფერწერა იწვევს ჩვენი მუსიკალურ მგრძობებს, ისევე, როგორც კარგი მუსიკა აღრავს ხოლმე ხელოვნებას, ხანდახან ფილოსოფიურ აზრებსაც კი...“

მისთვის უთქმელი, „ღებინიერ ვარსკვლავს ვარჩილია ეს ქალაქი — მწერლად და მწიხისთან მჭირებდა და მოღვრულია რომ ყოველმა“ (რ. თაბატაძე).

გატაცება? სიყვარული? — არა, თბილისი ელენე ახვლედიანის ციციცვლი იყო... —

მისი სახელობის სარკმლებს იქით ფართოდ გადაშლილი ახალი ქალაქია და მრავალსახე „ნარავალი“, „მედიანი“ და „ღვივის აღმართი“, მტკნოს კლდეზე გადმოცილებული „ღარეჯანის კოშკი“, მისეველ-მისეველი ვიწრო ქუჩები მთის ფერდობზე შეფენილი პატარა სახლებითა და ენობით, თბილისური მზიური და ფერადი განა და უცნაურ ნაძობის საყარტემ მძილული... თბილისი ქარბითის მოლოდინი და ჩვენი დახისი ვარდისფერად შეყვანილი... თბილისი მწიქველი, სიციცვლით მტკნოდ და გარეთაგანს წინ ვარდნული... თბილისი... ოსტატის მესტინებურ ფუნქციონ უფალავერ აღებქმლი და უკვდავყოფილი...

დიდი ღაბრუნება

ნუთუ წუხანდელი ტირილი არ მეყოფოდა... რამ ჩამართყვევინა ეს არხი... ვილც უცნობი ქალი მეფრის „დაბრუნებადის“... უცნობი კი არა, ეს, ია მასიაა უმღერის სიხუმს... სიხუმის სამაპირეც გამოჩნდა... თითქოს ზღვა აყოლიდა, ერთი ძლიერი ნაკადი მეცხრე ტალღასავე ენებოქება გულის ფიცარზე... ძლიეს ვითქამ სულს.

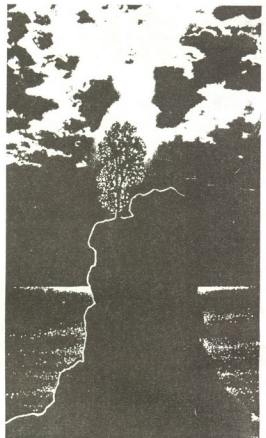
„ღმერთოამისინ გულზე ლოვდები... კვლავ შემომესმა სიმღერა... მორიგი ტალღა ნაკლებად მტკინეული იყო... ისევ ცრემლები... რამდენი შეიძლება იტიროს კაცმა... ამდენი ცრემლი ნებისმიერ „ჭურჭულს“ ჩამორეცხავდა ციფვის ქუჩებს.

„არ არსებობს უფლებადი ადამიანი მთავარი, მისივე სინდისმა ამხილოს ცოდევა“ – გამახსენდა მამა პეტრეს ქადაგება... გულმა ამჯერადეც გაბრძოლა ოდნავ, სუსტად... ამდენ ტირილს, ასევე უხვად დადენილ ცრემლს, ხომ უნდა გაეწმინდა სული? თუმცა რას ნიშნებდა – რაც ჩემი იყო და ვილცამ დამაკარგვინა, თუ იმას ყველაფრის დაკარგვაში თავადეც რომ მიმიძღვის ბრალი. კიდევ ერთი ტალღა... ღმერთო, როგორც ჩანს, გული არ ხურობს... ვალიდელი იყო აქ სადღაც – ზღვის-ფერეცხვას ქალი კი კვლავ მღეროდა: – „ქვედადენით ასე არილ დირსებით“... არა... თუმცა კი, ამჯერა ფოფს ღრსება მართლაც არ ახლავს. იმ ფოფას ახლდა განა?... ღმერთო, დამწინარე ეს ოხერი გული... რა დამაიწიწყებს, ტრაგედიამდე ზუსტად ერთი თვით ადრე ჩემთან ლერი მოვიდა სია ვეგრა, მწერა სია... უფულს ვაგრძობთ იარაღის მშენებანდ, ხომ ხედავ, ჩვენი პატრონი არავინაა, რამეც ვი-

ლიროთ... ზუსტად ვიცი, ისინი ბოლო კაბიკებითაც იარაღის ყიფულობენ... როგორ ღლავდა, ბობოქრობდა. მე კი უკუვის დარეცება დავუწვეე – იარაღი რას გვიშეუბნის, იმთავენ რუსია... თუმცა ამბობენ, ის „დიდი კაცი“... – რას ამბობ, ვინ კაცი, რა კაცი? ასე უბრალოდღედა დავუთმობ? შენი საქმისა შენი იცი, მე წყნარად ვერ გაეჭრებდი. რამდენიმეს მაინც წაივამღვარებ იმქვედადო. საწყალი ლერი, ღმერთმა აცხირო, შეასრულა კიდევ დადნაქანდები. რა ოხრობა ჭირს ამ გულს რომ აღარ ეტყვა მკერდში. მჭონდა მამონ ფული, როგორ არ მჭონდა, მაგრამ რალაც ეშმაკად ამიტყდა ეს ქალიც – ქურტი მიწადა. რად უნდოდა სიხუმესს ქურტი, მაგრამ მუხობდა, ხიფას ცოლს უჯობებოდა მეოთხი. რომ არ მეფოდა, ცოცხლად შემკავდა... ნეტა, შევეცამე... ვალიდელიც აღარ მშველის... კვლავ შემომიბტიდა, ახია ჩემზე...

თუმცა რას მშველიდა ის იარაღი?... აყრილ ღირსებაზე მაინც არ ვიტრებდი! იქნებ ეს არის კათარზის/კათარზის ხომ სინანულის ცრემლებით ნაღობი სული დავწეს... ჰოდა, მეც ენაბო! ენაბო! ენაბო! იარაღი რომ მჭონოდა, მამანემის მკვლეელი იქვე არ იდგა ჩემს უბოში? მე კი ვიძალადობი... ფუ კასრში, დიდ და ბნელ კასრში ვიძალადობი... რატომ არ მოგვედი მასთან ერთად თურმე რა ბედნიერი ვიქნებოდი...

კიდევ ერთი ტალღა. რა სინათლეა... ღმერთო სადა ვარ? შენ... ვერ გვიწოთ ვინა ხარ? დაბრუნებს გილოცავ? ნუთუ სიხუმში დაბერენდი?

ეს უფრო დიდი დაბრუნებაა მამის წიაღში დაბრუნდი უძებნი შეილი. გარდავიცვალე? ახლავა მივხედი შენ ხომ ჩემი მფარველი ანგელოზი ხარ. გიხივ, ნუ უჯერებ ჩემი ცოლის ტირილს, არ დამაბრუნო იმ ჯოჯოხებოში... აქ მორჩენაა. მხოლოდ ერთს გიხივ, სიხუმს გადახსნე, ქუთით მაინც დამაბრუნე... ვერ ადრეა. სიხუმში შენი შტამბომგობა დაბრუნება, მამონ, როცა სამშობლოს ქერქს არ ანაცვალეს... ახლა მოსვენე!..

განაჰ კილია

ის სინტრიმისო

ნიმოქ-ი ზურა ვიყვანობ?

თეთრი ფერი – ხარ პირდაპირი, გულწრფელი, ვიფვარს წესრიგი, მეცნიერება.

წითელი ფერი – ხარ ენერგიული, მშობანებლური ხასიათის, გაქვს ორგანიზატორული ნიჭი, ცხოვრებისეულ საკითხებს ადელოდ ავგარბს, ვიფვარს საოჯახო საქმე. ადელოდ ბრალდები და ადელოდ გივლის სიბრძნე.

ციხეფერი – ხარ მშველი, ვაუბლავი ხასიათის, ხაორიანი, დამძობი, ადამიანებთან ურთიერთობაში ფრიხილი. ადელია შენიეის გულის ტქნა.

მწვანე ფერი – ხარ რბილი ხასიათის, ვიფვარს ხელოფნება. შეგიძლია ერთვულებს.

ყვითელი ფერი – მგრძობიარე ხარ, იმაულსური, აგრესიული. ამ თვისებებს უმალ გამწვევენ, სინამდვილეში უფრო მშველი ხასიათი გაქვს, ვიფვარს ხუმრობა.

თისფერი – ანალიტიკური გონება გაქვს, მეცნიერებისკენ ისწრაფვი. ვიფვარს მშველი ცხოვრება. ხშირად აქისინიში გაიყრობს. ხარ სიტყვატუპნი.

შეგი ფერი – ხარ თავმჯავებელი, ძლიერი ნებისყოფის. ვიფვარს ამხანაგური ურთიერთობა. ბნელაა შენი წინასწრობიდან გამოყვანა. ადელოდ ვერ ვიმეცობებოდა, მაგრამ თუ ვინმეს დაუახლოვი, მისი ერთგული იქნები. ხანდახან ასკეტური ცხოვრებაც გხილავს.

ვიყვანობს სიწყინე-ი?

სამკაული გვიმუნებთი უნდა მფარითი. ის ხანდახან ზედმეტც კია, მაგალითად სპორტული ტიპის ტანსაცმელზე.

დაბალი ქალი უნდა ერთიღის დიდი ზომის სამკაულის ტარებას, ფართო ბეჭედი იტყნას ეს, სამჯერით თუ საყურე.

გამხობი ყელზე ყელსამას შენიძობი, დახურული კაბა ჩაიცვით, რომ ყელი დაიფაროს.

მსუქან ყელს ძეწკვი უხდება.

დიდი და ფართო ყურებზე საყურეს ნუ გაკეთებ.

კამხობარ ხელებს ყველაფრანი სამაჯური უხდება, მსუქან ხელებს მხოლოდ ნახი.

ყველაზე კარგი სამკაული კი თქვენი ღიმილია, ამიტომ ზმარად გაალობით!

ნანი საბანამი

წმინდა სამება

წმინდა ხელებით მოგაფრინეს ანგელოზებმა, სამირკელიდან ხარ გაღვთნოლი ქართული გენით, ოქროცურველი დაგაფრქვია ზეციდან მზემ და... მხრებზე ნათელი შემოაფარა შარავანდედის.

როცა პაერში დაიდვარა დილა გამებად, მოვარემ ჩააქრო ვარსკვლავები თავის ნაკრძალში, ცისარტყელებით მოქარგული წმინდა სამება, ზარის გუნებით მრევლს მოუხმობს უფლის ტაძარში.

შენს თლილ კვლევებზე ამოწნული ვაზი ფოთოლით, ამოზიდული, ზეცისაკენ ვაშლილი რქებით, თითქოს მლოცველის ცრემლებია, ცრემლები ობლის, ბეშქენ და ბეჭა ოპიზარია ნაქანდაკევი.

თეთრი მტრედით გაფართხლდა ლოცვა ფრთიანი და როგორც ბროლი, აციმციმდა ალი სანიულის, ყოვლისმპყრობელი, ჩემი ხატი ხელმადლიანი, დღერთო! მიცესხლე ჩემი არი, მიჰე ქართველის.

ზეცის სიმშვიდეს დარაგობენ თეთრი ლომები, ოქრონარევი სიღაფგარე სარკმელს ანებნა. ოცნებასავით აფრენილი საგალობლებით დგას, სხივმოხილი ცის გვირგვინი წმინდა სამება.

შიდრა...

ისევ დაიწყო ყვავილობის ვარდისფურცლობა, ცა დრუბლის ქულებს ოცნებების ბურუსში ახვევს, შეგვიფარე და მეგვიარები გამოუცნობად, ვიდრე სიბერე არ დამარტყამს ვერცხლისფერ სახრებს.

იქნებ მოხვდეს, თორემ გვიღის სინაზე შრება, ვარდისფერ ღაწვებს მოსდებია იის სურნელი, ვიდრე შავ თამში დაციმიციმბეს ვარსკვლავთა კრება, ვიდრე კვლავ დამარჩა სამღერი და გამოუთქმელი.

დამაოტრე ისევ ტკბილი დვინით, დამაოტრე ისევ, რომ მზურგალეამ შემაპიროს უსაზღვრო ასტრალს, დღი ხანია უშრბობით დღე ღაშეს მისდევს, მინდრებესაც უკვე ზამთრის სუსხის სითიფრე დაქრავს.

ისევ დაიწყო ყვავილობის ვარდისფურცლობა, ცა დრუბლის ქულებს ოცნებების ბურუსში ახვევს, შეგვიფარე და მეგვიარები გამოუცნობად, ვიდრე სიბერე არ დამარტყამს ვერცხლისფერ სახრებს.

მა არავითმის არ მამაბავი

გზაზე იები დაუკარგეთ გაქცეულ მინდრებს, ველებს სანთლებად მოაფრინა მზის ნიაღვარი, არწივთა ვივილს მთების ექო მეგზურად მისდევს, მფირაღა ირმებს წაუღეკავთ ცის იალაღი.

მზაკეართა ჩრდილში დამეულებს ცრემლები სცივათ და ცა ვარსკვლავებს საიდუმლო მსტოვებდა გზავნი, ზურავენ სარკმელს, ვერ უძლებენ ვარდების წვიმას, „მუღლი მუხასა“ – ქართველო, კეჟეს დღიზარი.

ძველი კერაები ჩამომხსენა ბებერ არამზში, გიორგობის დღეს დავეება იმედი ხვალის, თამარის ხმალი ისე მერჩის ვერცხლის ქარკაშში, რომ ნაკვალევი აღარ რჩება თურქ სელჩუკ-ხანის.

გომანობს მტრედი, უერთდება ლუღუნი ჩვილის, გადაუქროლებს მინდისფერი ქარები ფაზისს, ეობრძოდით, ვებრძები მწუხარებას, სისხლსა და ტკივილს, რადგანაც შულზე ქართველობის ბეჭედი გვახის.

ჩემი ფესვი ხარ, ნაკორძალი, ყლორტებნაყარი, მოქარგულ ცაზე დაქნტილი ვარდის ტყეებით, ვაზის ყლორტებით მოქსოვილი თეთრი ზეაბარი... ჩემო სამშობლოვ, არავითმის არ მემეტები!

სიყვარულისგან აღანბულან თეთრი გეგები, ლეგვარდ-ნათელში იკვთება დანაობრები, წმინდა სამებას – ზეცის ვეგვარვანს, შევევდრები. ღმერთმა მიცესხლე საქართველო, მიჰე გმობრების.

დაღლილი წვიმა

ღრო გაკეოლია ცაში აჭრილ ყვავილთა სურნელს, ნაზამთრად ფიქრებს სეღიანი ცრემლები სცივა, მიბეჭე ქათობი დაეცირვა ქორჩია ღრუბელს და ტყის სარეკელს შეხიზნა დაღლილი წვიმა.

სალამოოზი

სალამოოზით ცაცხვის ხე რომ თვალებს დახუჭავს, უკანასკნელად შემომპირის ყვავილის ფანტელს, ნამგალა მთვარის ჩამოშლილი თმის ვერცხლის ბლუჯა, ჩემს სარეკელთან ჩემო ოხერით ზამნებებს ამტრევს.

ქროცა ცისკარი მწვევრალეებზე დაიხვებს მანდისს, და ცის მნაობებს გაიფილებს, დამე რომ ზრდიღა, ზევაი წარსულის თო გაუძლებს იმ გულის წადილს, დამიძახე და ისევ მოვალ შორეულ გზიდან.

სალახ მიმუშავია, თაზი არ შეიკრახვინია

მის კაბინეტში ორიოდ საათი დაგვიყავი და მივხვდი, გასურბობდი გაწონასწორებულ, სერიოზულ ადამიანთან, თავის საქმეზე შეგარებულ პროფესიონალთან, რომელმაც ცხოვრების დიდი ნაწილი მის მიერ არჩეულ საქმიანობას შეაღწია, ბუნების ხილვებზე რეზერვტი ღირსეულად გაიარა და დღესაც ძველებური შემართებით ცდილობს, თავისი კოდნა და გამოცდილება ჩვენი ქვეყნის მომავალს, ახალგაზრდებს გაუზიაროს.

ექიმ-ინფექციონისტმა, მედიცინის მეცნიერებათა კანდიდატმა, ქალბატონმა ლამარა ნადირაძემ, ავი თავადაც გულწრფელად აღიარა, სადაც მიმუშავია, თავი არსად შემოიკრახვინიაო, და ძალიან უშუალოდ, მოკრძალებულად გაიხსენა მის მიერ განვლილი წლები: დაბადა მოსამსახურის ოჯახში. მამა, ბატონი მიხეილ, ტექნიკოსი, ხოლო დედა, ქალბატონი რაისა, ეკონომისტი გახლდათ. 1956 წელს წარჩინებით დაამთავრა თბილისის 62-ე საშუალო სკოლა. თუმცა, მედიცინა კანდიდატი, ავადმყოფობის გამო, გამოცდილებან იწა გაათავისუფლებული. თავალები აწუხებდა და, ამიტომაც მედიცინა გარეშე დარჩა. როგორც თავად ბრძანა, ბავშვობა ჩვეულებრივი ჰქონია. ომისშემდგომი პერიოდი, მოგახსენებთ, მიმე ხანა იყო და მტრ-ნაკლებად ეს წლები ვცვალა ოჯახის მტკივნეულად ეხებოდა. თუმცა, მშობლების წყალობით, მიმძილბა არასოდეს განუცვია. სკოლაში აქტიური მონაწილე თივლებოდა. იყო კლასის ორგანიზატორი, კომკავშირის კომიტეტის მდიანი. თანაკლასელებთან დღესაც მეგობრობს და დიდი სიამავეთი იხსენებს მათ. მისი კლასი ზომ გამოირჩეული ყოფილა. უკლებლივ ვცვლას უშაღდეს განათებაზე მიაღწია. ქალბატონი ლამარას კლასელები იყვნენ აკადემიკოსები, ბატონები მამობიტი გოლა და მაგული შილაგაძე-ამაყე კლასში სწავლებდნენ ქალბატონმა ლამარა იხსენებს, რომ ვირას მიმე ბავშვობა ჰქონდა. მას მამა გააღუსახლეს. მეთაუ კლასიდან უკვე ფილოსოფიის, რეჟინი აკადემიკოსი იყო მწვერული. საოცრად ხალისიანი, ნიჭიერი, ხშირად აყვარებდა გაკვივრების გადაღების გამო. როცა ესწრებოდა, იჯდა უკანა მჯრხზე, თან კლასის ამბიარულდდა, თან იქვე უსვლილობდა გაკვივრითებს და კარგადაც სასუზობდა მასწავლებლებს.

სკოლის დამთავრების შემდეგ ქალბატონმა ლამარამ ექიმობა გადაწყვიტა, თუმცა პირველ წელს სამედიცინო ინსტიტუტში ერთი ქულა დააკვდა და ქალაქ აქტაუბინსის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტის სამკურნალო ფაკულტეტის სტუდენტტი გახდა. იმ დროისათვის ინსტიტუტში მხოლოდ სამი ქართველი სწავლობდა. დანარჩენები ვაზახები და რუსები იყვნენ. ინსტიტუტის რექტორი ქართველობის მიმართ არც თუ დიდი სიმპათიით ყოფილა გამსჭვალული. ასტალინის კრიტიკა იყო მაშინ ძალიან აქტიულოდდა და ვკავითუდებდნენ, გვესაუბრა მის უარყოფით მხარეებზე. ჩემთვის კი, როგორც ქართველობისთვის, ეს ძალიან მტკივნეული იყო და დღესაც ძალიან მწარედ მაგონდება, — თქვა ქალბატონმა ლამარამ და ისიც გაიხსენა, რომ ინსტიტუტში მხოლოდ მაშინ ჩარიცხეს, როცა პირველი სემესტრის გამოცდები ჩაბარა.

იმ წლებში სტუდენტებს გამოერგ ავზავინდინდ მოსვლის ასაღებად. უნდდა თუ არა, როგორც ქართველს, პირველ რიგში მას უშვებდნენ საშუალოდ.

მესამე კურსიდან სასწავლებლად თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტის სამკურნალო ფაკულტეტზე გადავიდა და წარჩინებითაც დაამთავრა. იმავე წელს ამავე ინსტიტუტის ინფექციური სნულელებათა კათედრის ასპირანტი გახდა. მაშინ ასპირანტურა სახელე იყო. მანამდე საშუალო სტატიეება უნდა გაველო. განაწილებით ცაგერის რაიონის საავადმყოფოს ინფექციური განყოფილების გამგე

მსახურობდა. არც ეს წლები ყოფილა მისთვის ია-ვარდებით მოფენილი.

სულ სხვა შეხვედრის მოლოდინი ჰქონდა, — იხსენებს ქალბატონი ლამარა — მთავარი ექიმი კი ძალიან უხემი კაცი გამოვდა. განყოფილებაში ექიმი დამხვდა, რომელიც პარაზიტოლოგი იყო და ინფექციონისტრაც ჰქონდა შეთავსებულ. იმანაც კარგად მატკინა გული. ხშირად ვტრობდი, როცა უფრო აღდებობას ვგრძობდი და ვხვდავდი, განყოფილებას სათანადო სახე არ ჰქონდა. მერე მიხვდი, აქტიური მოქმედა იყო საჭირო. მე უნდა ვყოფილიყავი მაგალითი თანამშრომლებისათვის და დამეყვინებინა განყოფილებას ვგრძობდი, ბევრი რამ საკუთარი ხაზით შევიძინე. მოუარევე რექტორმანისთან კაბინეტი (რაც ნაწლავის დათავლიერებას ნიშნავს) და დღემე რამდენიმე გამოკვლევას ვატარებდი. სახელმწიფო ხარჯებით შევიძინე მიკროსკოპები და საჭირო გამოკვლევებს თავადვე ვაწარმოებდი. იმ წლებში უფრო ნაწლავითა ინფექციები იყო გავრცელებული, ვერუსული ჰეპატიტები ნაკლებად გვხვდებოდა. ამასობაში სამი წელიც გავიდა. დადებუნდა თბილისში და დავიწვეე სწავლა ასპირანტურაში.

ასპირანტურის დასრულების შემდეგ იმუშავა ინფექციური სნულელებათა კათედრაზე ასისტენტად, თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტის ცენტრალური კვლევითი ლაბორატორიის ინფექციური იმუნოლოგიის განყოფილების უძეცროს მეცნიერ-თანამშრომლად, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ა. ნათიშვილის სახელობის ექსპერიმენტული მიოფოლოგიის ინსტიტუტის ინფექციური თბილოლოგიის განყოფილების უძეცროს მეცნიერ-თანამშრომლად, თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტის ინფექციურ სნულელებათა კათედრის ასისტენტად. 1979 წელს დაიცვა საკანდიდატო დისერტაცია. გაიარა კვალიფიკაციის ასაძაღლებელი კურსები მაშინდელი ლენინგრადისა და, მოგვიანებით, მოსკოვის მერე სამედიცინო ინსტიტუტში — სპეციალიზით ინფექციური დაავადებები. აქვს სახელმწიფო სერთიფიკატი სპეციალიზით ინფექციური სნულელებანი. ამდამდე ეწევა პედაგოგიურ საქმიანობას სამედიცინო ინსტიტუტში „თბილისს“ და ხარისხის მართვის უნივერსიტეტში. აქვს საექიმო მოღვაწეობის 42 და პედაგოგიური მოღვაწეობის 35 წლის სტაჟი. უმატავ სტუდენტს უსწავლია მასთან, „ვევლას როგორ გავისვენებს. უფრო მაშინ მაგონდებათ, თუ რამე დამჭირდება და კლბიკაში შესულს გარს შემკრებავიან. ჩემი სტუდენტები იყვნენ დღითი ერთი-ვილი, ახლანანს საუკეთესო მკურნალოდ წარდგენილი ვია მუშა-ავრია, მრავალი სხვა“. — იხსენებს ქალბატონი ლამარა და დასძენს:

ჩემი ექიმობის დროინდელი წლები მძიმე თუ წარმატებული დღეები იყო აღსაყვ. ის წლებიც მასხვს, როცა დიეტრია საერთოდ არ იყო საქართველოში, იმტომ, რომ აცრები ტრადიციულად მაღალ დონეზე ამჟამად საქართველოსთვის ვირუსული ჰეპატიტის ეროვნულ ტრადიციულად იქცა. შეინჯოვოკეციების შემთხვევები ადრეც იყო და ახალა-ცა. ინფექციურ დაავადებებს ახასიათებს პერიოდულობა და რამდენიმე წელიწადში ერთხელ იჩენს თავს. ტულარემიის შემთხვევები 80-იანი წლების საქართველოში იყო და ახლანდელ დღეებში კაც-სა. ადრეფერს გამბის მძისსა და ფრინველის გრძელ. ბოლო წლებში საქართველოში იმტა ნაწლავურმა ინფექციებმა. ყველა დაავადება ერთნაირად მძიმედ არ მიმდინარეობს. ამას ხშირად შედეგში შევსავს ავადმყოფი ამ შშობელა, რასაც ზოგჯერ მძიმე შედეგამდე მივყავართ. დიზენტრია შეიძლება მიმდინარეობდეს საშუალოდ, მძიმედ და მსუბუქად. ეპიდემიოლოგიური თვალსაზრისით, განსაკუთრებით სამი-შმა მსუბუქი ფორმები, რადგან ავადმყოფი ექმის არ მიმართავს, ამ დროს ის ინფექციის წყაროს წარმოადგენს და ეს შესაძლებელია ცუდად დასრულდეს. ამის თავიდან ასცილებლად, საჭიროა, დროულად მიმდინარე ექმის, რომელიც უპირველეს ყოვლისა, უნდა იყოს თავისი საქმის პროფესიონალი, გულობლი, ყურადღებანი, რისკიანი და, რაც ძალზე მშინველოვანი, მუდმივად იმადლებლად ცოდნის დონეს. ასეთ შემთხვევაში პაციენტის განკურნების შესაძლებლობა ძალზე დიდია.

ზუსტად ასეთი გახლავთ ქალბატონი ლამარა. საუბარში ინფექციონსტ-პედიატრი ქალბატონი ინიკა გვიჩვენებდა ჩავეკრიო და დაუმატა, ზედმეტად ემოციურია და ყველაფერს ძალიან განიცდილი. „არ ვიცი, ამას ზედმეტი განცდა ჩვეია თუ არა, – განაგრძობს ქალბატონი ლამარა, – მაგრამ ხშირად დიდხანს არ დამძინებია იმის ფიქრით, როგორ დამხვდებოდა მეორე დღეს მძიმე ავადმყოფი, რომელიც პალატაში დავტოვე. ბევრჯერ არ მიუჯანყებიათ მაქვს, ზომ არაფერი მემუშავდა, ზომ არაფერი დავაკელი ამ თუ იმ ავადმყოფს-შეთუ. ეს ბურენიყვითაცა. ინფექციონსტის ურთულესია და, როდესაც ავადმყოფი თვალს გახვდეს და უკვე კარგავდა, ჩემთვის იმ წუთში ამაზე დიდ სიხარული არ არსებობს. ასეთი განცდა კი სადღეროდ, ბევრი მდინია. მასხვს, ჰიპოთილემიური შოტი შემოვიდა პედიატრი ქალბატონი, რომელსაც მაყა და წუნეა თითქმის არ ესინჯებოდა, გამოხატული იყო ციანოზი, კიდურები ცივი ჰქონდა, სითხის დანაკარ-გი სხეულის მასის 10%-ს შეადგენდა. ასეთ ავადმყოფს რომ გადა-არჩენ და ზედა, ადამიანს სიცოცხლე დაუბრუნე, თელი, ძალიან ბედ-ნიერი ხარ. თუმცა, ზოგჯერ წარმატებას ტყვილიც მოუვლია. 30 წლის ქალი დამის სამ საათზე თავად სიცხინამა სიცდილს ვადა-ვარჩინე. მთელი დამე ფეხზე ვიდექი. დილით იმდენად კარგად იყო, კონფერენციაზე მძიმე ავადმყოფთა სიაშიც კი ამ გამოცხადეს. გული დამწვდა, თუმცა, თუქმარულია და სიამაყის გრძნობა უფრო მეტი იყო. დამეწმუნეთ, როცა ავადმყოფი კვდება, ექმის სიცოცხლე აკლდება. თითოეული ავადმყოფის ბედ-იღალა ისე განვიცდი, როგორც საკუ-თარს. იქნებ ამანაც განაბრობას, რომ ჩიარნი ცხოვრებისათვის დრო ვერ გამოვინახე. ამასობაში წლები გავიდა. გული მწყვდა, რომ საკ-უთარი ოჯახი არ მყავს, მაგრამ სიამარტოვე არასილოეს მიმტყენია. ჩემი და შწია, დისშვილი, მისი შვილები ჩემი ოჯახია. შვილიშვილებ-ისვან დიდ სიყვარულს გვტრობენ და მეც ამ გრძნობით ვარ გამსკე-ვალული მათ მიმართ. შეიძლება თითქმის, ჩემი ცხოვრება ჩემს პროფეს-სიასა და ახლოლებს შევალიე. დღესაც ბებულურად ყველაზე მეტად მათი კარგად ყოფნა და გამოჯანმრთლებული ავადმყოფის ხილვა მახარებს, და ამ ბოლო დროს ძალიან არ მომწონს ინფექციური საავადმყოფოს სხვა ტერიტორიაზე განთავსების იდეა. არ შეიძლება, სხვადასხვა ინფექციურ დაავადებას ერთ შწინაში უტყურნალო. ადრე პირველ და მეორე სართულს შორის არსებულ შუაპირტანებსაც კი უჭმალავდით, რომ ერთი ინფექცია მეორე ავადმყოფს არ გადაეხდებოდა. დამეწმუნეთ, ეს სფორთხილე არც სამომავლოდ გავწყენდა.

ნილი ზორბაძე

მიტრისა და ლიმონის ნიღაბი

1/4 კიტირი მიქსერიტი კარგად დაეუცმაცეთ, მუშურიტი კარგად ათქვეფილი ერთი კვერცხის ცილა და ერთი ჩაის კოვზი ლიმონის წვენი. გაიჩრეთი სახეზე 20 წუთით. რეკო-მენდებულია დაღლილ, ნაოჭებიანი კანისათვის.

ხაშუსა და ორხაშუს ნიღაბი

3 სუფრის კოვზი ხაშო კარგად ასრისეთ, დაუმატეთ 1 პატარა კონა ზერილად დაჭრილი ოხრახუმი, სახეზე 30 წუთით გაიჩრეთ, შემდეგ თბილი წყლით ჩამოიბანეთ. რეკო-მენდებულია გაღიზიანებული, ანთებისადმი მიდრეკილი კანისათვის.

კვერცხის მკვიშავი ნიღაბი

ერთ ათქვეფილი კვერცხის გულს დაუმატეთ თითო ჩაის კოვზი ნებისმიერი ხილის ან პოსტტელის წვენი, ზეთი და არაჟანი. ყველაფერი კარგად აურიეთ. შესასტეკლად შეგამოლით ცოტადღენი მავი ჭურის გულცივ დაუმტო. ნიღაბი სახეზე 15-20 წუთით გაიჩრეთ, შემდეგ კი სუსტ ჩაიში დასეველებული ტამპონით ჩამოიბანეთ.

სიტირის ნიღაბი მგრალი კანისათვის

ერთ სუფრის კოვზ კიტრის წვეს დაუმატეთ ერთი სუ-ფრის კოვზი თბილი რძე და კარგად ათქვეფილი ერთი კვერ-ცხის გული, თანდათანობით მუშურიტი 25 წვეთი ვარდის წყალი და ასკილის ფურცლების საყენი. დაიდეთ სახეზე 20 წუთით, შემდეგ კი თბილი რძით ჩამოიბანეთ.

ფორთოხლის ნიღაბი ნივანსმიერი კანისათვის

ერთ სუფრის კოვზ ბურის ფეკლს მუშურიტი ერთი ფრ-თოხლის წვენი და სახეზე 15-20 წუთით დაიდეთ. ჩამო-იშორეთ ბამბის სველი ტამპონით, შემდეგ კი სახე გრილი წყლით დაიბანეთ.

ხილისა და კვერცხის ნიღაბი მგრალი კანისათვის

მიქსერიტი ათქვეფეთ 1 მთლიანი კვერ-ცხი, დაუმატეთ 3 ცალი მსხვილი ხენდრო ან 1 საშუალო ზომის გათლილი, გულამოდ-ებულნი ვამლი და მიქსერიტი იქამდე თქე-ფეთ, ვიდრე კარგად არ აქავადება. ნიღაბი კანის ინდივიდუალური თვისებების გათვალისწინებით, სახეზე 5-20 წუთით დაი-დეთ.

ამთითრებალი ნიღაბი ყელისა და მისრისათვის

2 სუფრის კოვზი რძე ან შრატო, 1 სუფრის კოვზი კალ-ენდულსა ყველი, 1 სუფრის კოვზი თაფლი, ერთი მნიკი დაფუკილი მინაკი და ამდენივე სოდა ერთმანეთში კარგად აურიეთ. მიღებული მასა ყელსა და კისერზე 15-20 წუთით დაიდეთ, შემდეგ კი ჩამოიბანეთ.

ხილის ნიღაბი მგრალი კანისათვის

1 ჩაის კოვზ რძის ფხვნილს მუშურიტი 1 ჩაის კოვზი ახ-ლადგამოწურული ხილის (გარგარი, მარწყვი, ფოლი, ფორ-თოხალი, სტავილი, სახაშრო) წვენი, მიღებული მასა სახეზე 20 წუთით დაიდეთ, შემდეგ ჯერ თბილი, მერ კი ცივი წყლით ჩამოიბანეთ. სახეზე დაბარბილებული კრემი ნისიით.

მისილი სივრცე

ახლა კარგად ვიცი, რას ნიშნავს ერთხელ და სამუდამოდ მისჯილი მომავალი, როცა ცხოვრება სხვას არაფერს ვთავაზობს, გარდა უიბოლობისა. როცა სიცოცხლე გაკვირებულ ავონიად გვექცევა და არაფრით შევიძლია ვიღაცის ავი ხელით შენს გარშემო შემოხაზული მანკიერი წრის გარღვევა, რადგან იმ ვიღაცის მიერ მზაკერულად დაგვემოლი შენი განადგურების პროგრამა სრულ თანხვედრაშია შენი უშოქმედობის, გაუბეალობის წყალობით. მოკვლე, როცა სიცილილი გაცილებით უფრო ადვილია, ვიდრე სიცოცხლე.

საბრალო დედამემა ელისო დამარტვა და ამით თითქოს წინასწარ განსაზღვრა, მუდამ ავის მოლოდინში გამეღია ცხოვრება. ჩემი ოჯახისა და ჩემი სოფლის ყურ და პატრი-არქაურმა საძაირომ სხვა ხედვრის არჩევანის უფლება არც დამიტოვა. მით უფრო, დედის სიცილილის შემდეგ მორჩილებით ვიღებდი იმას, რაც არ უნდა მიმელო. დროდადრო „შეგვევლი კვირი“ მსუბუქეტი კი მეჩვენებოდა მაინამ, სანამ უბედურების ანალ-ასალ ულუფებს არ დამიმატებდა ავად მდგეარი ბედი.

ცოტა ხანში მამამეის ერთმა ნაბიარალა „მეფობარამ“ მისი ოჯახის მთავარი უბედურება, სასწრაფოდ თავიდან მოსაშორებელი ცოლისდა შეაჩენა ცოლად.

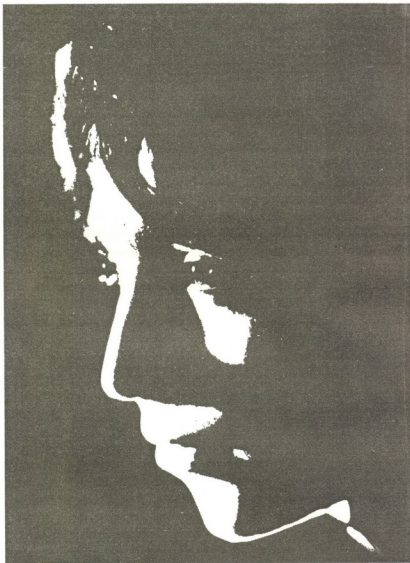
როცა ავსოლთან წილნაყარმა გრძელეხვირა და კურდღლისტუმა ქალმა შემოალო ჩემი სახლის კარი, მფარველი ფეხის ანგელოზიტი კი დამინდა და სადღაც გადაიკარგა.

ზუსტად მერე დღეს, 1941 წლის 22 ივნისს ომი დაიწყო. თანასოფლელებმა ჩვეული გერული ომობრით საწყალ მამამეის „გადაბარაღეს“ ეს უბედურება: — „აი ტარტაროზი, იმფერი ფეხით შემოვიდა ჩვენს სოფელში, მიგხვდით, კარგი არაფერი დაგვემართებოდა“.

მამა გაიწვიეს. დავრჩით შინ მე და ჩემი ავი დედინაცვალი. ზუსტად ისეთი, რომლის მსგავსნიც სასტიკად იხვეებიან ზღაპრებში. ისედაც ჩემი და უპრეტენზიო, დანდეს დავემსგავსე, გედილობი, ნაკლებად მთხვედროიდი თვალში. წყნარად, უსიტველი ვასრულებდი მის სულ უფრო და უფრო მზარდ ბრძანებებს. მაგრამ ჯერ არ ვიცოდი, რომ სულ ახლოს იყო უფრო დიდი უბედურება, რომელსაც მთლიანად უნდა განესაზღვრა ჩემი მომავალი.

ომი დასასრულს უახლოვდებოდა, როცა ჩემმა თანაკლასელებმა მობრბინა და მითხრა — გელა ომში მუცავითი. ამ ლამაზ ბიჭთან არაფერი მაკავშირებდა, მაგრამ გელო მანც დამწყვდა. ხოლო როცა დარბიკომ მისი წერილი თითქოს ჩემად ვადმიმეცა — გაიფანდი, რადგან ამ წერილში გელა შეხვედრას მიხვდა... ახლაც არ ვიცი, როგორ გავბედე, მაგრამ უჩვეულოდ აფორიაქებულმა გელამ არ მომასვენა და წავედი. სოფლის განაბირას, ბოთკმულ ავიღეზე დამხვდა ბიჭი, რომლის სახეს ახლა კარგად ვეიც ვიხსენებ. გელამ იმ საღამოს ძალიან უპრაოდ ამხსნა სხვერული, პირბარდა ფსიქოპათის სანიტრების მთელი ოდენილად საკონცენრად მიმიზიდა. ამ დროს თითქოს მიწა შეიკრა, ცა და ქვეყანა ჩამოიქცა. ქალის გამაყრუებელმა კითხვამ იქაურმა შემრა. გელა ამაოდ ცდილობდა, დედინაცვლის კლანტებიდან ჩემს დახსნას. თურმე, მართალი ვფიცილა, რომ ამდკიკებდნენ, ერთი კაფინარა ფსიქოპათის სანიტრების მთელი ჯარი ძლიეს ამგერესო. როცა შემთხვევის ადვლზე ხალხი შეგროვდა — გელა გაიხარა, ჩემი დედინაცვალი კი გაუთავებულად კიოდა — გელა პატარაიამ ვეოვ გაიმბახა, თავი მაქვს მოსაკლავი. სოფელმა უპრობოლმოდ დაიკარა ეს სიცოცხლე.

იმ დღის შემდეგ ავჯოციბითის უფრო დრმა შრეში ვაღავინაცველე და, რაოდენ გასაკვირეც უნდა იყოს, მანც ვანგერბე ცხოვრება. ამავე მომბიტანეს, პატარაიებმა თქვეს, იმ გაფუჭებულ ბაღანას სახლში რბლად არასოდეს მივიღებოი. გელას დღემად უთუოდ იყოდა სიძარბოლი, შევიდი ეტყვიდა, მაგრამ გაბახებუ-

ლის სახელი დამელო და ახლა თვით მამაშეციერიც ვერ მიშველიდა. ჩემი სახლის გარშემო ხშირა-ხშირად მობობრადე ბიჭებისა და მამაკაცების მსუნაგმა გამოხვედებმა მიმხვედრა, რომ ჩემი საქმე წასული იყო. ომი დამთავრდა. მამა და გელა შინ აღარ დაბრუნებულან. გამარჯვების დღე დღის საფლავზე გაეატარე. თავს უფლება მვეცი, იმ დღეს მანც გამეტიკებინა ის, რაც მსურდა. ეს მერეე შემიხვეცა იყო, როცა სურვილმა მომსა და მობრბილებას სძლია და ეს დღეც საბედისწერი აღმონდა ჩემთვის.

სეკასტი ინგოროყვას საფლავზე თავი შევიყარათ ნათესავებს, მისი სახელოანი შეივინა და უფროსი შევიწვილების მგერბრებას და მამაბებებს. მასი იყო, მაგრამ საშინლად ცხელიდა. ერთმა ვინაბარბაშულმა ქალმა წყალი მთხოვა, დავალედი... მერე ვინაბა გამოქვთხა და ჩინური ქოლგის რხვეით გამეკა-ლა.

იმ დღესვე მამდამ მიმინახულა. დედინაცვალი შინ არ იყო. ინგოროყვებზე ჩამომიგდო საუბარი, გაუგებარი საამოვნებით ვევიბდა მათ სახელსა და პატეზე, აურაცხელი სიმბიდრეზე. სვესტის შევიწვივლეზე, პლატონზეც ისაუბრა. გმირის ოდენ-ნი დაბრუნდა ფრინტიდან, მიმედ დაჭრილი ძლიეს გადაურჩე-ნიათი. მის მაღალ თანამდებობასაც გაუსვა ხაზი და დეუმატა, ჯერ მხოლოდ 35 წლის „ბიჭიათ“... მერე მიმოიხვდა, ხმას საჩრბობლად დაუწინა და თითქმის ჩურჩულით მითხრა: — დღემანის საბრლად მოწონებხარ და მე მოხვეცი ამ საქმის მოვკერებო. ეტყობოდა, ეს სასატიკო დავალება უშობოდ ეამყე-ბოდა.

- სახსლგატეხელი რომ ვარ, მანქანა?! - ძლივს მოვახერხე ნინოს მიხედვის- მაგვარი რამ შეთქვა.

მაილძაშვი ირონია ვერ მიმიხვდა და სახეიმოდ მამცნო: -კნო ხელვა, შვილი, სიძარქით არც წყალში იძინება და არც ცეცხლში იწვის, გულას დღდას უთქვამს, ჩემს საბარალ შვილსა და იმ გოგოს შორის არაფერი ყოფილა, დედინაცალმა მოუგონა.

არაფერი მითქვამს, უფრო მეტიც, უიღბლო ადამიანის კომპლექსს, დედინაცალის კლანჭებიდან თავის დახსნის სურვილს თანხმობს მათქმევსა, თუქვა თვალით არ მუნასა პლატონი და გულიც მიგრძობდა, რაღაც ახალ, უფრო დიდ დარტყმას მიმზადებდა განგება. მეორე დღეს რომელი ტრიუმფატორივით გაბუნებულმა მამიდამ, ნათესავების თანხლებით ისე გამოხატავა ჩემი თავი დედინაცალს, რომ რაიმეს მოფიქრებისა და მოქმედების საშუალება არ მისცა. მსხვერპლწარმოშეული საღისეტივით მოღუფრული ქალი ავიდა მომწერებლსა და ევრწინობდი, ჩემს სახეზე ერთი ბეჭო სახარული რომ დანახას, უთუოდ ამ მე მომკლავდა, ან თავს მოკლავდა.

მანქანაში ისე ჩამსვეს, ჩემი საქმრო არც დაგდომულა. უკანსა საკარბელზე სადღამთილოვს გავერძო დღავებში და სერვისს საურბელად შეგრებოლა საშუხაროდ, უშლდ დავიძირით თბილისისკენ.

მთელი გზა ხმა არ ამოუღია პლატონს. ვეფირობდი, რა მოხვდა, ერთხელ მაინც მოიხედოს, მისი სახე დავინახო-შეთქი. როცა მართლა მოიხედა, უშლდ ვინაზე. დაკეცული სახეს სქელი ტურბინი და დამწრალი ჭოტის უმტკველო თვალები საზარელ იერს აძლევდა. მაღლივს დღმობს, ეს სახანაბას მხოლოდ ერთ წუთს ვაგრძებდა. ნანახით შეტრწუნებული ვეფირობდი, როგორ უნდა მეცხვიერა ამ კაცთან, თუქვა ამიერივით მას ვეუთუთნდი, რაგან ჩემი, სრულიად ატროფირებული გამბედაობა სხვა ნაბიჯს არც გადაამდგმევინებდა.

აკეცი შეუსაზრობელი სახლის მეორე სართული ინტორივეტის საკუთრება იყო. ტურისტით მომატარა დღვამთილმა ბინა. ზაფერი მძიმე ფარგებით ჩამსველად ოთახებში უჩვეული სიჩუქე იდგა - მიმივ, ვაფაული ბოლიბინა და ავის ბოლოდინით აღსაყვ. ფარჩა-ატლასისა და ძვირფას სამკაულებს, ერთი წამითაც არ გაუნელებია ჩემში აღძრული მტანჯველი განცდა.

საბუნებროდ, არც იმ დამეს და არც მომდევნო დღეებში პლატონს არ შევეწუნებოვარ. ბედის მალდობელი ვყავი, პატრიცეველი პლატონი „პლატონოვ სიყვარულს“ რომ დასჯერდა. თითქმის ვერ ვხედავდი. დილით ადრე მიდიოდა და გვიან დამით ბრუნდებოდა. მის დახვედრა-გაცილებას კი დღვამთილს მშვენივრად ახერხებდა. ერთხელაც თოჯინასული გამომსწვევეს და რომელიღაც მძამის ბიურნოში ხელი მოვაგაწერინეს. საღამოს ბინა სტურებს ვერ იტყვია. კომუნისტური პარტიის ღირსულმა შვილებმა - სტალინის, გამარჯვების, ბერიასა და საეროდ, პოლიტბიუროს ყველა წევრის საღვთვებოდ შესვეს, ჩვენც ზედ მიავსენ და წავიდნენ.

მეორე დილით კი დღვამთილი ღლივინდა ჩამომიძღა. გულმა რეჩხი მიყო, ევრწინობდი, რაღაც ძალიან მნიშვნელოვანი რამ უნდა მომეხმინა და მოვისმინე კიდევ. თურმე ჩემს საბარლო პლატონი ცველიან ყოფილა. ფაშისტებს უღვიოდ შეუწრავით მისი მამაკაცური ღირსება. ამის მოსმინა გამიხარდა კიდევ. მაშინ რა ვიციად, რომ არარეალიზებული სექსუალისა, როგორც წესი, ადამიანი აგრესიასა და მასხვი მიდევრობებს ბაზებდა... გათხოვნილად მეცხერ თვეს, თბილისს საგანგებოდ ვარიდებულს, ბიჭი ჩამიფარებს კაცობაში. ეს პატარა, უსუსური არხება უშლდ შემეფარდა, ჩემს ცხოვრებას აზრი მიეცა. პატრიცევული პლატონიც სათამაშობით დატვირთული ბრუნდებოდა შინ. არაფერი მაქვდა. ნორდრიკოს ყველაფრ თან დავვყვებოდი. ერთგვარი თავისუფლებაც კი ვიგრძენი, რამაც საგრძნობლად გამომკეთა ვერება, თუქვა ჩემი ქმრის ერთობ სატკვოდ განბიფირებული მძღოლის ეზინხელ თივარს ყველაგან ვეგრძობოდი.

ოჯახში სიმშვიდე სუფევდა. პლატონ ნიკოლაევის, რომელსაც ნადავლითა და დანამაშით ჰქონდა სახელ ხელცი, ვიციცა; ვიციცა; და გულიც, სამასურბერივით იგრარების როული და დაზარალოვლ ვაზხე ერთობ უმარტობლ... მაინც მებრადვობდა ფულსა და თანხანობას დახანგებული, მისი მამაკაცური უნარების გამო. საოცარია, ის მებრალბობდა, თავი კი არა, რაგან ის, რაც ჩემს თავი ხდებოდა, უფრო ნორმად მიმჩნეა, ვიდრე პალიოლოგიად. ერთხელაც ვაგივი, რომ ჩემი „ფუნაშის მსხვერპლი“ ქმარი, თურმე თავის მძღოლს ვყარობდა. ეს, რასაც ვეფილი, მოვეინანებთ მოხდა, მაშაძღე კი იმაზე წუხებდა, რომ ნორდრიკო რუსულ სკოლაში შევიყვანეს. მის მეორე ნასწაველი „სასკოლო ფრაზეზიან“ ვხედავდი, ე.წ. „ნაციონებს“ როგორ უმახინჯებდა სულს რუსული აზრდა, მაგრამ ჩემს დამურადკვეულ ბიჭს ვერავფერ ვეშვლიდი. მაშინ ვერც არც მე ჰქონდა მიღებული სათანადო განათლება, ამას წინ აღვუგებობდი.

მოკლედ, ჩემი უტყუარული ბედინერება დასასრულს უახლოვებოდა... ამ ხნის მანძილზე სოლიდესკერ არც გამიხდვას. დღვამუნსა და მამამეს რუმად ვუთხობდი საწილბებს ქაშუიის ექვლისათი.

იმ წელს ნორდრიკო, რა თქმა უნდა, ჩემი უტყუელი სურვილის წინააღმდეგ, მამამისმა მოსკოვის უნივერსიტეტში ჩარიცხინა. მასთან ერთად წავსდეს უფლება არ მომიცია. თურმე, პლატონს ჩემი ყურადღება სჭირდებოდა. ამეგრადაც უსიხელოვად დამიწრინდი. მაშინ, რასაკერველია, არ ვიციდი, რომ თურმე იქ, ზეთო პოლიტეკური ჭადრკის დღვავზე, ფეფურების მორივი განდამწილებასს, ჩემი ქმარი შესასწარი პაკის როლში აღმარჩენილა. უფრო მეტიც, პორტბეტამაც კი სხვისი ნების აღმსრულებელი ვს უსქეხი, უსახური და ანგერადინ არსება იძულებული ვახაგას, სახელისწერი ნახავი ვაძლავდა.

ტრაგედიამდერი დილი ადრე მექვს ქმარმა წყნითი აგარაკზე მოსვლა მიბრძანა. მისმა უტყუარმა მძღოლმა წამიყვანა. ეგოში შესვლისთანავე დაინახე ავიანზე მგდარი პლატონი. შემიბოლა ხატზე დავიფიცი, აშკარად დავინახე შავი ვარსი, რომელიც ნისლივით შემოხედავდა ვარძემ.

როგორც კი მანქანდინ ვადმოვიდი, ცვილის კაცუნა შეინძრა, რატომღაც ფოტოაპარატი მომარგავა და ნაწველები ყავლი დილითი მძღოლს სთხოვა. ელისობთან ახლოს მივიდა და გალიდითი. იმ არაკაცმა კი ხელი მომხვია და, არც მეტიც, არც ნაქვლიც, ტურბინა მაკაცა, ძლივს ვაგითავსოფული თავი. მსურდა, სილა გამეწუნა, მაგრამ შიმში მძღელი და სიწრისებან რუმად ავტროდი. მთელი საღამო ვეფირობდი, ნეტავ, რაში დასჭირდით ჩემი დამტერება-შეთქი, მაგრამ ვერაფერი მოთიფირე...

მეორე დღეს ჩემი ქმარი სახასურში არ წასულა. ვიღაცევი მიმდიოდინდა და მიდიდინენ. იმ დღეს ჩემი დღვამთილი მოსკოვში ვაკაცილეო. მეგამედ დღეს, ზომა-წონისა საგრძნობლად დაატარავებულმა პლატონ ნიკოლაევისმა უჩვეულოდ საწყალი, სასიწარაკველილი გამომტკვეულებითა და ჩახლებული მხით მიხივა - ახლა მძღელი წყნითი ავიყვანს, მაგდახზე საქალაქლდ დამარჩა და ჩამომიტანენ. უარი ვერ ვაგუბებუე როცა დავხურინდი, ჩვენი სახლის წინ მილიციის მანქანები იდგა და ხალხი იროვდა. შინ კი ტყვიით უშლავაზერტილო პლატონის გვიამი სევინა. როგორც ვეშვიტევი, ჩემი წასვლიდან რამდენიმე წუთში მოხმასახურის სროლის ხმა ვაგივი. პლატონის საშუამო მაგდახზე ვყარა ჩემი და მისი მძღოლის სურათები, იქვე კი მისივე ხელით ნაწერი უფრო დიდი, სავაც კი დღვასა და შვილს ბოილში უხდინდა ამეგარი სისუსტისათვის, რაგან საყვარელი ცვილის დალტყვი გულმეგრებულმა, უკეთეს გამოსავალს ვერ მიავინ. ეს ბინძორი ჭორი ბოზივით ვასკავ ქალაქში. ჩემი, პროვინციული ტუქმას, უმადურიობის ამავე ყველას პირვე ეგვრა. მეორე დღესაც უკან მობრუნებულმა დღვამთილმა წვეცლა-კრულივით დამის ჩემს საცემად გამოიწინა. ნორდრიკომ კი ზედაც არ შემომხედა.

როგორც ყოველივეთ, ახლაც არ მომეცა თავის მართობის საშუალება.

ინგოროვებმა ქმრის ტირილის უფლება არ მომცეს და ჩემი ნიღარის ამხანაგის ოჯახს შევაფარე თავი.

ამბობენ: „თუ გინდა გაქონ — მოკვლი!“ რესპუბლიკის ლამის ყველა გაზეთმა დაბეჭდა პლატონ ნიკოლოზის ძის ნიკროლოგი, სადაც არაფერი იყო ნათქვამი იმის შესახებ, პარტიულ ამხანაგთა ერთმა ჯგუფმა, ამხანაგ პლატონის ბრძნული თაოსნობით, როგორ გაუფლანგა უზარმაზარი თანხა. არც ეს ეწერა, როგორ დაგვემა „სამშობრივის თუ უმშობრივის სახელმწიფო კომიტეტმა“ ამ „დირისკულა“ კაცის დირისკული აღსაბრუნელი ისე, რომ „მუნდარის დირსებაც“ შეუნარჩუნა და ძვირფასი ლუწილი ილიჩის თანამებრძოლის საპატიო სახელოც-მით უფრო, არაფერი თქმულა იმის შესახებ, როგორ დახსობდა ყოფილი კოლეგების მუხლებთან გემირის ოდენის კავარდა და შეწყველებას ითხოვდა. ბოლოს სახელმწიფო დამამაგის სტატუსით დახურებდას — ცოლის ღალატით გულშემრული კაცის თვითმკვლელობა ამკვირბინა.

საბურთალოს, სახოვალო მოღვაწეთა პანთეონში პლატონის საფლავზე ალაბთ, ჯერ კიდევ ისმოდა სატანის შავი მესხს ბოლო აკურდები, როცა ჩემმა დღემაღელმა დამირცა და მისედა მთხოვა: მეორე დღესვე ვეახლე... ნიღარყო მანქანაში ვჯდებოდა. ვკითხე, სად მიდიხარ-მეთქი? მან არა, მისმა ზურგმა მომაძახა — მოსკოლოში, და მაქანის კარა გაიჯახუნა. ვიგრძენი, როგორ ჩამწვდა გულის ერთი დიდი, მნიშვნელოვანი ნაწილი.

მატებში ჩაცმულმა ქალბატონმა პლიანო ქვითინი დამამოწმწვდა წერილი, სადაც შვილი თვითმკვლელობის ნამდვილ მიზეზს უხმელდა. ძალიან ვნაობი, რაბოი არ გამოუტაცე ის ფურცელი, რომელიც წყალივით შვირდებოდა სახელის რეაბილიტაციონ-სათვის, თუნდც ჩემი შვილის თვალში. დღეამთლმა წერილი დაწვა, ნიღარკის კე მე დაველაპარაკებო, შემპირდა, არ დასცალდა საბარლოს. მეორე დღე დღეს უკან მიმეცა თავის სათაყვანებელ შვილს. ნიღარკის მე ვუამბე სიმძრთელ, მაგრამ, მშენი, არ დამაძვრა...

იმავე ზაფხულს ჩემმა შვილმა ცოლი შვითო, პათოლოგიურად ხარბი არსება, ნიღარკის ნე. სიკვალეო პირველი კლასიდან — იროჩკა. ჩემი შვალახული რეპუტაცია არაჩვეულებრივი იარ-იად აღიზნდა რძისა და მისი დღეობის ხელში. სანამ მოსკოლოში იფიქრე, შვირბებით შევიდა ეკსპორბი. მასწავლებლები ავიცივენ და, დროის მოსაკლავად — უცხო ენები ვისწავლე. ინგოროვეთა მდიდარი ბიბლიოთეკაც გადავიკითხე. ჩემი სიმშ-

ვიდე არც მაშინ დარღვეულა, როცა შევიტყვე; რომ ქალს, ვისაც ჩემი იღალა მართებდა, გაზის ბალონი აფეთქებია და ტრაგიკულად დაღუპულა. რა ვქნა, ვერ დავიტრუე დედნაცვლი. მხოლოდ ფული ვაგვაზვენი, იმედა, დაუმარხავს არ დატრეყვინდეს. ჩემი შვილის გამომკვითილი გულჯრბობაც ნაღებად მტკნარ გულს.

საოცარია, ქალების მიერ ჩემთვის საგანგებოდ დაგებულ მახეებში მუდამ მაპაკაციბე მაგებდნენ — ვერ გელა, მერე პლატონი, ახლა კი ჩემმა გაზრდილმა შმაგენმა კოლეგების გზაზე. სასამართლოში წარდგინე სარჩელი ინგოროვეების ახალგაზრდა ოჯახმა, ჩემი ამორალობის გამო, ქმრის კუთვნილი ქონების ჩამორბევა და ჩემი გასახლება მითხოვა. სანივარი გამაგრებული გახლდათ რძლის დედის მიერ მოპოვებული „სტუკერა“ ინგოროვაცითა და მოწმეთა ჩვენებებით. სოფლის მცხოვრებთა მოგინებებს ზედ ერთვოდა პლატონის „მომხანიე“ მძლეობის აღსარებაც და ზოგიერთი ფულისმოყვარე მხოლოდის ჩვენებაც, სადაც „დაწერილებით“ იყო აღწერილი ის ორჯობა, რომელსაც, თურმე, შვილის არაფრის დროს ვაწყობდი. ამრიგად, სამშინ ვიფიცე მომავალი თაობებისთვის და ა.შ.

პატივცემული ადვოკატი მოვისხენებო, რომ სასამართლო აქ. 15 აპრილსა დაწმულა. საქმის ვიორჯებაში უკვე ვარკვევის მიზნით, საგანგებოდ თქვენიის დავწერე ეს ცრული წერილი თუ აღსარება. შეტლებსდაგვკარად გამოიყენეთ.

ღმერთმა იცოდეს, ქონებას არ ვებაღუჭები, უბრალოდ მინდა, ერთხელ და სამუდამოდ ვაეწყვიტო ბოროტების ვაჯიცი. რაც ჩიჯავარია, დავღიბო პანიკური შიში მამაკაცის მძმარ.

მადღებლოდ ვარ, რომ რუსეთიდან მივიღე, უფრო ზუსტად, მოგაპოვებიათ ჩემი ქმრის ჭეშმარიტი დიაგნოზის დამადასტურებელი საბუთი.

ნიღარის შვილად აყვანის საბუთებს ვერ მივაგენი, მაგრამ ამას ახლა ვაგამაყვევტი მნიშვნელობა არა აქვს... არც იმას აქვს მნიშვნელობა, რას ვადაწვევტე სასამართლო... ყველა წმინდანს წარსული აქვს და ყველა ცოვილეს მომავალი...

P.S. მვირფასო მკითხველი!

ეს წერილი თქვენთვის ვაღმომცა ერთმა ხანშიშესულმა ადვოკატმა და თან დასძინა — ეს ჩემი შვილისა, შესაბამისად, ჩემი ვაჟკაცის უსავარდესი დედის ისტორია გახლავით.

მანანა კვიციანი

ის სანიტარისმო

რამდენიმე სურათი

• თქვენი ხელმძღვანელის ადგილს უშიხნებთ? ამბიცია სულაც არა დასაძრბი, თუ მისი ვაკონტროლებდა შეგიძლიათ. როცა მორიგ თანამშრომელს „ჩეკავში ადამავალი კიბის“ საფეხურად აღიქვამთ, ეს ფაქტი ყველასთვის შესაძნევი ხდება და საცუვო, სასურველ შედეგამდე მიიყვანათ. მოვარბა, ნებისმიერმა სამუშაო სიაძივნება მოგანიტო, რაღად სხვაგვარად კარგებში ხრდა შეუძლებელია. და სულაც არ არის საჭირო, ვასაუბრებახე აღნიშნოთ, რომ მომავალში თქვენი ხელმძღვანელის პოსტის დაკავსებას აპირებთ. იმედა, სერიოზულად არ ფიქრობთ, რომ პოპის სავარდლიდან წამოხტება და ადგილს დგაით-მობთ.

ჩემი გვიანდელი სურათი

კარიერაში წარმატების მიხალწვად, თქვენს ვარშეში არსებული სიერცე სასაიმიერ სურნელით აავსეთ და

ტელეფონის ყურმილი არომატული ზეთით გაგენითილი ბამბის ტამპონით დაწმინდეთ. ეს საშუალებას მოგცემთ, მნიშვნელოვანი საბურთო თქვენიის სასურველ კალაბორ-ში მოაქციეთ. თუ საუბრის დროს სიმშვილის შენარჩუნება საჭირო, ყურმილს ღაგანდის სურნელი უნდა ახდოიდეს, ვაგაწვევტელების შიღებში ქონდალ დავეს-მარბათ, დომინო გრუნების სინათლეს, კონარბის კი შიშე-ბის გაქრობას უწყობს ხელს.

ჭეშმარიტი ვა პატივცემული

როგორ უნდა მოიქცეს მშობელი, თუ მტირადა ბავშვი ჰყავს? უშირღელეს ყოფილსა, სახსოვლეთ, რომ ასეთ პატერაზე შექვიდა არ შეიძლება. ის ისედაც ცუდად გრძნობს თავს ტირის, თქვენი მოთხოვნები კი კიდევ უფრო ათოულებს სიტუაციას. იყავით ტაქტიკური ზემოქონობილი ბავშვის აღზრდისას, მაგრამ, ამავე დროს, სიღმეტად ნუ გაღვინოფორებთ თქვენს ნაშვირს. ყოველმხრივ წახალისეთ დამოუკიდებლად მოქმედების მისი ყველა სურვილი, და თუ პატარა მარცხს იწვევს, მხარი დაუჭირო, რაბა იცოდეს, რომ დღეებს და მამას მისი ექმით და ყოველთვის დაეხმარებიათ.

არის თუ არა სიყვარული ოჯახური ბედნიერების საწინდარი?

„ამბობენ, სიყვარული უნდა იყოს ოჯახის ბალავარი. მე კი ჩემი ქმარი არასდროს შეყვარებია. პირველი ვაცრუებული გრძობის შემდეგ სხვაზე არც მიტოვებია. რატომ ვაფთხოვდი? შეყვარებულმა სხვა შერთო, შურისძიების გრძობამ დაამარბა. „მეც შევექნი ოჯახს! მეც შეყოლება შეიღებ!“ — აი, მიზანი, რამაც ჩემი მომავალი განსაზღვრა. დღეს ვგრძობ, რა სახელისწირო და გამოუსწორებელი შედეგად დაეუფე მაშინ — თითქმის სრულიად უცხო ადამიანს დაუკავშირე ჩემი ბები; ერთად ცხოვრების პირველმა ორმა თვემ დაამარწმუნა, რომ ჩვენ ერთმანეთს ვერასოდეს გავეყვებით. ვერც შეიღეს განქვანდა გვიშველა. როცა პირველად ეჩხუბებო და სილა გამაწვანა, — მივხედე, მასთან ცხოვრება ვჯოჯოხეთად შექცეოდა...“

ეს სიტყვები მხოლოდ პატარა ნაწილია იმ ახალგაზრდა ქალის აღსარებისა თუ ტყვიების, რაც განსა კიდევ იმის საბაბი, რომ ოჯახურ პრობლემებთან დაკავშირებით ფსიქოლოგ ლეილა ცხვედაძეს გაესაუბრებოდა.

— ქალბატონო ლეილა, დღემდე ასე ვიცოდით, რომ ოჯახის ფუძეს სიყვარული წარმოადგენდა, მაგრამ ბოლო დროს ამ ფაქტორმა ნატომიღე უკანა პლანზეც კი გადაინაცვლა და ოჯახის შექმნა ანგარებამ ითვალა. როგორ ფერხობ, რა უნდა იყოს ამის მიზეზი?

— მიზეზი, ალბათ, ერთია — სურვილი ლამაზად ცხოვრებისა, ცეროწოდებელი კომპორტული ცხოვრებისა, სწრაფვა — აი, თვითმიზანი, რომელიც განაპირობებს დღეს ბევრი ოჯახის შექმნას. ასე ვთქვათ, ანგარიშობის ფაქტორი. რა თქმა უნდა, ასეთ ფაქტორზე დაფუძნებული ოჯახი არ იქნება მყარი და მტკიცე. უფრო მტკიცე — შეიძლება თავიდანვე იყოს დასანგრევად განწირული.

— და მაინც, რა ფაქტორები განსაზღვრავს ძირითადად ოჯახის დანგრევას?

— მოდი, ამ საკითხთან დაკავშირებით განვიხილოთ რამდენიმე ფაქტორი, რომელსაც ზოგჯერ საზოგადოება ვერ ან არ აცნობიერებს. პირველი: მხოლოდინის ფაქტორი — ე.ი. რას ელოდება წვეული ერთად ცხოვრების პერიოდში ანუ რას ელის მამაკაცი ქალისგან, ქალი კიდევ მამაკაცისგან. დაქორწინებამდე ხომ ორივე მხარე ცდილობს ერთმანეთს გულის მოვებას. ასე ვთქვათ, დაახლოებას ერთმანეთთან და თავის შეხვედრებს, თავიანთ აზრებს ზოგჯერ შეგნებულად ნიღბად, იქნებ მიტოვონ, რომ მიზანს მიაღწიონ — ეს მიზანი კი ქორწინება გახლავთ, ადრესსაც მაღალწევს (ე.ი. ქვნიან ოჯახს), ერთმანეთს ნელ-ნელა აცლიან ნიღბს და ნამდვილ სახეს უჩვენებენ. სიამაღვილებს კი ზოგჯერ იმედგაცრუება მოსდევს. აღმოჩნდება, რომ ქალი სულ სხვა რამეს ეტება თავის შეწყვეტებას ან პირიქით, მამაკაცს უწინდება ე.წ. იმედგაცრუების გრძობა (ეს ის ქალი არ არის, ვისაც

მე ვეუბნები). საბოლოოდ კი ამ „მოლოდინის“ იმედგაცრუებას მიყვარებთ კრიზისისაგან ანუ კონფლიქტური სიტუაციებისაგან, რაც თავისთავად ცხადია, საბოლოოდ შეიძლება გახდეს ოჯახის დანგრევის ერთი ფაქტორი. მეორე ფაქტორად შეიძლება გამოვითქვქვამი სხვისი გაუთვალისწინებლობის ფაქტორი, რაც გამოიხატება იმაში, რომ ზოგჯერ წინასწარ ვერ საზღვრავენ ერთმანეთს ქვეყნებს, რისი მიზეზიც ქალისა და მამაკაცის უსულებების ცოდნა-არცოდნაა. ქალმა არ იცის, რას მოითხოვს მამაკაცი მისგან, ან პირიქით, მამაკაცი ვერ ანალიზებს, რა ევალება მას (ე.ი. რა ფუნქცია აქვსთა მას, როგორც მამაკაცს და ოჯახის მარჩენალს).

— რაკი ოჯახის მარჩენალზე ჩამოვარდა სიტყვა, მინდა, შევახსენოთ, რომ ოჯახის მარჩენლად ამ ბოლო დროს ქალები გვეხვედებიან. მათ სუსტ მხრებს აწევა მივიღო ოჯახის სიმშობე და ტვირთი. მათ სუსტ ვთქვათ, ოჯახში ქალის ლიდერობა მკვეთრად გამოხატული. როგორ გგონიათ, ეს ახდენს თუ არა გავლენას ოჯახის სიმტკიცის შენარჩუნებაზე?

— განიხილ მამაკაცს, როგორ უწერებს ის ცოლის ლიდერობას. თუ ხედავს, რომ ქალი ოჯახს მასზე უკეთ უძღვება, იოიად იმობს ლიდერობას, მაგრამ არის მამაკაცი კატეგორია, რომელიც მიიჩნევს, რომ ქალის პიროვნულობის წინ წამოწევა ლახავს მის მამაკაცურ ღირსებას. ამან კი შეიძლება შექმნას ოჯახში კონფლიქტური სიტუაციები.

— რას იტყვით ოჯახში არსებულ ძალადობაზე, რომელსაც საქართველოში ტაბუ ადევს?

— რაც შეეხება ძალადობას, აქ შეიძლება გამოვყოთ ორი ფაქტორი: პირველი — სულიერების ურთიერთგაგების დეფიციტი და მეორე — ქმრის დიქტატორული დამოკიდებულება ცოლისადმი ანუ „შენ უნდა მოიქცე ისე, როგორც მე მინდა!“ ანუ მამაკაცის უპირატესობის აღიარება მამური ფორმით, რომელსაც ძალადობის ტერმინი ეყვარება. ამ შემთხვევაში იღებება ქალისა და დედის ღირსება-ავტორიტეტი. მი-თუმეტიც, თუ ძალადობა ცემა-ტყეპასა და ფიზიკურ შეურაცხყოფაში გადადის.

— სხვათა შორის, ბევრია შემთხვევა, როცა მშურაცხყოფილი ქალი სიამაღლად არ აცნობდა გარბის. შეუდევლობაში მიქვს ის ფაქტორი, რომ თავის მომალედ შეუღლებს არასად უჩივს და წლებს განმავლობაში ითმის ამ ძალადობას. როგორ გგონიათ, რა არის ამის მიზეზი?

— მიზეზი ბევრია: პირველი, ალბათ, ის, რომ წასასვლილი არასად აქვს, მეორე კი მომადობისადმი მიმი, რომელიც საბოლოოდ ოჯახის დანაშაულებრივად გამოიწვევს. ეს უნდა მიანიშნებს პიროვნულ სისუსტეზე ე.ი. მას ემინა საკუთარ თავზე აიღოს პასუხისმგებლობა, მით უმეტეს, თუ ოჯახში არაინა დაუმეცხვება, რომ შვილებს ვერ გამოკვებავს, ვერ უზრუნველყოფს მათ იმ-მამალს.

— დაბოლოს, მიგანინათ თუ არა სექსუალური შეუთავსებლობა ოჯახის დანგრევის მოტივია?

— რა თქმა უნდა, ეს მოტივიც განაპირობებს ოჯახის დანგრევას. როცა ცოლ-ქმარს ერთმანეთს აღარ უყვარს, ერთმანეთსაში არა აქვს ინტეტიური ლტოლვა, ეს გამოიხატება ცოლ-ქმრული სარეცის უკუღებულებულობაში. ყოველივე ამას კი მიყვარებთ აფრეხილად. ე.ი. ექნება კონფლიქტური სიტუაციები, რაც ხელს უწყობს ოჯახის დაშლას.

ნანიკოლოზ მიქელაძე

რობა თანამებმაყრე ქდება

მატკარი **გიონრა ტამრაბაძე**

მაღლა თავსწეული, წელში მოუხერხებლად მიხრილი ვიდეო გასაშლელ კიბეზე, სახე გაოფლილი მქონდა, ცხვირში მჭავას ორიქოლი მიღვინებდა, საძაგელმა სიხეზე ორ წველ ხელთათმის დედა უტრია, ამოკამა და მარჯვენა ხელის ცერთან კანში შეყენა. თუქა კი წრაპარა ვწმუნდნი ჩერთი, სიხე სახელეობში ჩამდიოდა და კანს მიითუტავდა. ვითახავი და გვრუალევი ლენჩოკა კლიუვს.

„წვეული ექსპლუატაციო... რა ჩქარა აითვისა ახალი საზოგადოების კანონები... ამ ბეკანმ სეთი გამოიმტკვლებით დამითკავა, თითქოს უსაშველოდ დიდ სიკეთეს მიკეთებდა.“ მაგრამ არც ერთი ამერიკელი გამძვავ კაცი საათში ამ დღეობადაც არ იმუშავებდა მასთან. ჩემი მეგობარებთან ისარგებლო...“

ლენჩოკა კლიუვე საათში ამ დღეობა მიხვდა იმამი, რომ ძველი მუხის ჭერის თამასები საღვთისკენ გამეწმინდა. ცოტა ხნის წინათ შეზღვიდ აპარტანტში, როგორც ამისხნა, უწრდა, დაფარული „ინტეკვი“ ჭერის დიდმეწმინტება წარმოიქმნა. „სამ დღეობაზე მეტის ვადახდა არ შემოძლია, - მიხიხრა, როცა მჭირაობდა, - იმდენი ფული არა მაქვს... ბალეტმეისტრის ხელფასი ვარსებობს...“

დავთანხმდი, ვაგრობა არასოდეს მესურებოდა. პირველ დღესვე მიხვდი, რომ ისიულეულ გვენი. ხსნარი სახეში მუხუფებოდა და ბოლოს მიღებოდა. საშუალო ნელა მიწვედა წინ, კიბის ხზობად გადაადგილება მიხვებოდა, და ლენჩოკა კლიუვე და ქაუკი ჩარლი, მისი საყვარელი, თანამელოტები, ყოველდღე რამდენჯერმე მივცავდნენ, ადგალებე ვიყვი თუ არა. როგორც მიხვდი, საშუალებას არ მძღვედნენ, საშუალო საათები ხელეწურად გამეზარდა. ზედმეტი საათები საშუალო კამბოში მუშაობის დროსაც არ მიმიწერია, მაგრამ ლენჩოკა კლიუვს ჭერის

გაწმუნდის შედეგ დავიწყე ამის კეთება ალბათ ის ადამიანი, რომელსაც ციხეში ამწვედვედნ მეკვლელობაში ვეჭვითანლობის სასაბით, დაკითხვებით სიქას აცლიან, მერე კი ექილან უმუხერ მტკიცებულებით ვეჭვითანობის ან იმის გამო, რომ დღევინდა სინამდვილეში მეკვლევის ვინც იყო, ექილან გამოსული მდის და კლავს. ევცე თქვენ: ეს გინდობათ? ხომ ამოვიყარე ვაგერი, ხომ ამოვიყარე...“

ჩემი ღირსება სამუდამოდ მიეწეა ლენჩოკა კლიუვს ჭერს. ყოფა მტრის თავიანთი მუხუწებებით. ერთხელ კიბიდან მხოლოდ ტელეფონის მორძოცე, გულისგანაწერილებელი გამბული ხარის მუხვებდა ჩამოვიდი - აი, რა ადამიანი იყო ეს ლენჩოკა კლიუვე, სახელეანთქმული კიროვის სკოლის ნაშური. ბალეტის ვარსკვლავი, ახლა კი ვარსკვლავ-ბალეტმეისტრი. გაურკვეველი ასაკის წითური ფანმაგარი, უნაშუსო, ხელიდან წასული არსება.

გაისმა შესასხლეული კარის ვახუნი, ფეხის ნაბიჯები დერფანამ, შესახილი „ლენჩოკა“ მახილით „ო“-ზე, და სასტურო ოთახში შემობრინა სწორედ მან, ექსპლუატატორმა ქალმა, ჩემქვანამ, ვინსანამ და ქურქანამ. როცა ჭერთან, კიბეზე შემდგარი დამანახა, და არა ტახტზე წამოწოლილი, იმედგაცრუებული სიფათის დამაღვა ვერ შესძლო.

- საღამო!
- კლიო, ელვარდ - თქვა ჩარლიმ, რომელიც ცოტა მოვკანებით შემოვიდა. ის პარდაპირ ტახტისკენ გაემართა, მანამ მაგდაზე მოისროლა და ტახტზე დაეზღაროთა, - ვაი, როგორ დავიქნენე.

- აბა, რა იქნება, - ვთქვი, - მამეტენტზე ფეხით გაეღა სჯობია.“
კიბიდან ჩამოვიდი და პარკეტზე გაფენილი „გოთორკ თაიძის“ ფურცლები შრიალ-შრიალით ვადაწვეე. ჩარლი, იმის ვარდა, რომ წითური ლენჩოკას საყვარელი იყო, მის ავტობიოგრაფი მართავდა.

26 წლისა იყო. მაღალი, ჭერბრინი, ფართობრინი და რბილი ხასიათის ჩარლი ლენჩოკასთან Ranner School-ში მოვიდა ბალეტის შესასწავლად, მაგრამ სულ სხვა რამეები ისწავლა და უკვე მთელი წელია ვარსკვლავ-ბალეტმეისტრის ცხოვრების თანამეზარად მსახურდა. თავიდან კოლუმბუს-ავიწოზე დასახლდა, ახლა პარკ-ავიწოუსა და 81-ის კოხეში იოდა ბინა. იმის მიხედვით, რაც ვალოდამ მაუწეა, და სხვა ყველაფრის ვაოფლისწინებით, თუ ვანესციით, ჩარლი ამ საერთოდ იცოცხლებს, ან ის უწერია, რომ ძალიან ცოტა ხანს ედგას სული. ლენჩოკა, მისგან მაღულად, ხედავს ძალიან ახალგაზრდა და იმდისიმოდემ ბალეტის ვარსკვლავს. წითური ლენჩოკა ახალგაზრდა ხორცმა მიანიხა. ჩარლი მისთვის ბებერი ვახდა. არადა, რამეში დღევანდელი ჩარლი შეწერა დედა კლიუვს გვერდით ვოფნას, და ამის ვაგება მისთვის მძიმე დარტყმა იქნება. ის იმ ახალგაზრდათა ვიშისა იყო, ქალში დღეს რომ ექებენ, ლენჩოკა მასზე ათი- თხუთმეტი უფროსი ვახლებათ.

- ელვარდ, ისე ვამიბის, რომ დღეში მხოლოდ სამ-სამ თამასს ასუფთავებ? - მითხრა ჩარლიმ იმის შემდეგ, რაც ერთხანს ჩემად მაღენდა ფალო.

- დაიხ, - დავუდასტურე, - მაგრამ უფრო ჩქარა ვერ იქნება, ყოველი თამასს სასტურო ოთახის მიღელ სივრძეზე, ათ იარღზეთა ვადაჭიბული. და კლიუვე აქ ნულ საღვთის ერთი კი არა, ორი ფენა მინწია. და მე ყოველდღე პაკეტ ღრუბებს მზარავებ.

- უყვარე ძლიერად უნდა ფიციოთ. სამეხსი უფრო ძლიერად.
- სახილო ძლიერად ვოწევა, - შევეკამოვა, - მაგრამ დღეში პირველ ფენას ვოწევა მინდა, რომ საღვთესი სიხითი ვაიფინილის. მამში სიხიხე ადარე დასკირებოდა, - საღვთესის ჩამოფხევა ვახებდა შესაძლებელი.

- არავითარ შემთხვევაში, - თქვა ლენჩოკა კლიუვმა. მან უკვე მოასწერე შხაის მიღება და ჩვენიან თბის შემწმუნება-შემწმუნებით ვამიბოდა. ასეთი ჭერი უნდა დამამახინჯო! ეს საყრდენია, ასეთი ჭერებს უკვე არ აკეთებენ, არ შეუძლიათ და იმიტომ! მხოლოდ სიხითი... შემდეგ დღეს წაუვსვამთ, ვაკარიალებით.

- სიხითი ნელა ჩამოიწმინდება, - თქვა ჩარლიმ. მეტისმეტად ნელა. ელვარდ, კვლადილი, როვის დაამოყარე ჭერს, პოდა, უმუხები მამში შეუღებთან პარკეტის მიხედვით, - ის ტახტიდან წამოღება, - ჩამოიჭერი, მე ვიკინებ, როგორ უნდა იმუშაო. შენ დგომითაც კი არასწორად დგახარ. ასეთ პოზიში კიბეზე თავის უწვევია ჭერს...“

ჩამოვსერი. ჩარლი, ჩემზე მაღალი, ძლიერი და ახალგაზრდა, ატრია კიბეზე. თვალს ვადევნებდი და შევამჩნიე, რომ ამ ბოლო დროს გასქტლდა. მართალია, მისი სიმაღლისა და ასაკის ადამიანს ეს ისე

არ ვტყობა, როგორც, ვთქვათ, ტრადიციის, მაგრამ ძალიან მაღელ ჩარლისაც წამოეშველება მუცელი. მზად ვყავი, ამხელ ნიღბივე დამეღო, როცა ის კოლმუხუსმა ჩასაღდა, ლენჩოკა წაუწიდა, ჩემს ორგულს უკრებდები დაძვირება, მუცელსკვებინა, მუცელიც დაშლილი. სადილობის მზადება და ავტობიომბლის ტარება შესაძლოა დამეღევიც იყოს, მაგრამ ჩარლის სამსახურში სარგობა არ უხდება, ის ლენჩოკასთან ძირითადად კლიენტების შეწყობის ასრულებს, და არა კამბი-მუდლიას. თანაც, ლენჩოკა სულ უფრო და უფრო ნაკლებად შინაურებას მაღალ საზოგადოებაში, თითქმის არ სადილობის სახელში და ნაკლებად სარგებლობს ტაქსის მომსახურებით. ჩარლი მოწყენილია და ქონს იღებს და იღებს.

ჩარლიმ, ენერგიულად, მაგრამ ისე დაიწყო შუამობა, ეტყობოდა იბნობინო არ გავიგებოდა, რას აკეთებდა. დღებულს ხელს უკრებდა და სიხებს, იმის მატებით, რომ ჭკრი გაუცხვინა, წურწური ვადასიდა და ხელთათმარება იმეტიდა. მილიანობაში ლენჩოკასა და ჩემს თვალწინ ათოილე წუთის ვახიბის შუბლზე ასეთი ვამოსავალი ნახა: ვთით სიხელ თვალში შეუწყვეთა, და სწრაფად ჩამოეშვა კიბიდან. ლენჩოკამ ის აბახანაში ვაივანა თვალის ამოსაწმენდა. მე ჩემს სამუშაო ადგილს დავტყუდი. აუკვ ახე, - გუბრდღუნებდი, - სცადე? ეს თორბილის რაკრეკი არ ვახლავს!

როცა აბახანიდან გამოსული, ისევე ტახტზე ვაიზოტა, ხელით თაქვზე შემიღო და მეტობა:

- წაითხებ სხატბა, ანუ-ოიორც თანისში“ ველფერის სისტემაში თადლიობას რომ ეტება. თურმე, არსებობენ ვაიძებები, რომლებიც ველფერ-დამხატბაზე ერთბაშად რამდენიმე შტატში აბიან რეგისტრირებულნი. თუ წარმოგიფერებია, ეკლარი, ვაჟში ეს რამხელა წლოურ შემოსავალს წარმოადგენს?

ვაკეთავ, რომ ერთ ადამიანს ამინარად ველფერზე შეუღლია თვებში დახლებით სამსი დღღარის მიღება. ამას არ შტატზე თუ ვაგამარავლები, მივიღებ სამი ათასს თვეში, ოცდაათქვესზე ათასს წელიწადში. ასეთ თანხებზე უარს არ ვიძებოდ, მაგრამ ამას ვაივანტურ თადლიობის ვერ დარწმუნებ...

- ადამიანს მოუხსნებია ცველა სფეროში არსებობს თადლიობები, - ეს ვთქვი და ვაეწუდი.

- წაიორტში პუერტო-რიკოელ ოჯახთა ნახევარი იღებს ველფერს, - ვანავტობ ჩარლიმ.

- ასე, - დავთინამხე მამ ჭკრიდან, - სამაგიფერო, ბევირ საათში რომ დღღარად მუშაობს. ამრიგად, პუერტო-რიკოელი ნახევარს იძლევა კუიზონზე ვაიძებებით ნაკლები თანხა, რითაც თქვენს სოციალური სისტემა თანხავს პუერტო-რიკოელი მოსახლეობის შორეუ ნახევარს, იმით, ვინც ველფერზე, და მინიშნულოვან თანხასაც თითოთ ოჯახებს.

„მე, სქელე ნავაიო, - ვაფთვიებუ ვეღობი, მაგრამ მზამაღია არ მითქვამს, - სიტყვაბიტყვიით იმ მდიდარი ბებურხანების ლაყბობას იძებრებ, რომლებიც მუხუთე ავენიუზე ვამავალ ავტობუსში ვაისმის დღის საათებში.“

- მერედა, მათ რა შეუძლიათ! - წამოიხანა ლენჩოკა კლიოვემ, რომელმაც თმა უკვე ვაიმშრალა და ახლა ივარცხნებდა. - იმ შუამს პუერტო-რიკოელის, ლინჩორე, რისაც ვაიძებოდა, რომ სამსი 2,5 დღღარაზე მუტი ვაღაუზალო?! ისინი შავ სამუშაოს ასრულებენ. მე ვნახე, რომ მათი ბიბიები ვეშენ-ვეწიუზე დაცვირულ ოთხთვალას დაეკორებენ.

- კი, მაგრამ რას აკეთებ, ასე ვთქვათ, ასრულებს ტანში ამერიკელები, თუბინის წვერი მჭებრავებია, რომლებიც სწორედ ამ სამუშაოში ათავჯერ, თორმეტჯერ და თხუთმეტჯერ მეტსაც კი იღებენ? - ამ ვთქვი, მათ რა შეუძლიათ, მაგრამ, ალბათ, გრეულობარად არ უხლდან ვეღეს აქ ლამაზი თვალბისთვის არავის უხლდან! - წამოვიყვარა ლენჩოკა - დანა, აქ ლამაზი თვალბისთვის არავის უხლდან. ამერიკაში მენი ვეღოს საშუალებად უნდა იმუშაოს. მე, სხვათა შორის, ვფილისთვის ცხენითი ვეშუშობა.

დაის, ასე, - ვუღობ ვაეუკეთ კომიტრბის მან ნათეკამა. 100 ათასი ამერიკაში ცხენთვის დღღარაკაციაში წლოურ შემოსავლად 100 ათასი დღღარი დავაიქსირა. მაგრამ მაღლებიშტატების პროფესია მან სხვა-სა შემოსავალი.

- ვარწმუნებთ, - ვთქვი მე, - რომ პუერტო-რიკოელს ვეშენ-ვეწიუზე ისევე ვეჯდინად შეუღლია იმუშაოს, როგორც ეს მტკერიათავა

კავშირის ამერიკელ წვერს შეუღლია, მაგრამ პუერტო-რიკოელს არავის ეკომავება. მაშინ როცა თუბინის წვერს მტკერი თუბინი უღდას მზარს. სავროლო, კი - დავიგებ, - ტახტულ უკრებრისობას დამცველი არა ვა, მაგრამ ფაქტი ფაქტია... ღობა, ფაქტებს ვაუწიწირობი თვლი... ამ დროს მსოფლიოში ცველაზე უსახავლესი სიხელ დამეშვეუა.

სასწრაფოდ მოვიწმინდე უსახლოთი, თუმცა მონაშალით კანი კიდე უფრო ვავლიანობა:

- ვეღარ, - მითხრა ჩარლიმ ვულითად ხბით, - მესმის, რომ თქვენ საბუთა კავშირში ანტრასისის და ინტრაციციაცილის გენერავდენ, მაგრამ, როგორც ამბობ, ფაქტებისთვის თვალის ვასწრაფობა საჭირო. პუერტო-რიკოელები და შავები ბიზნესში, ტექნიკურ დისკალიბრებსა და ჩვეულებრივ კოლეკტურ შრომაშიც კი ვაცხვებენ ნაკლებმეჯდინაში არიან, ვიდრე თორკანიანები... მათ ვერვინიან ნამდვილად უნდა მივიყოთ, აქეთ უკვეკული მუსიკალური ნიჭი, ტყუბობა, რიტმი სიხსხლში აქეთ ჩახულებული, მაგრამ ინდუსტრიულ ამერიკულ საზოგადოებაში ისინი ანონსიზირებად ჩამორჩებიან თორკანიანებს...

- რა საჭიროა ეს დემავლია? - ლოკა მოვიწმინდე. - იქნებ რასხიზს სწორიყა, არ ვიცი, მეცნიერი არა ვეი, ვერ დავიგებენ და შესაძლებელია, სამხრეთული ხალხები თორკანიანებზე ნაკლებ არიან მასდაცელი ორგანიზებული ნებაყოფლობით მონაბისცენ, მაგრამ მე ხბი ამხე არ ვლავარაკობ, ჩარლი. იმას ვამბობ შოხლოდ, რომ თანხარ შრომაში ვეღის თანხარნი ოჯახში უნდა ვავაჯახდით ავამბინებს, ვერებებისა და კანის ვერივს ვარწმუნებულად.

შეუღლებ ვეშულატრბობისთვის ისევე ჩამომეხანა ჭკრიდან, რომ ისინი იმით სარგებლობდნენ, რომ ახლა სხვა ვა ეტყობა და ამ სახიზარ სამუშაოში ორმოდელით ცენტრალიზებას მიხედობენ, ვიდრე სწორედ იმ პუერტო-რიკოელს, რომლებზეც ახლა ვკამათობ. მაგრამ ეს არ ვთქვი, რადგან მეშინობა, რაც მეკუთვნიდა ისიც დამეკარგა. ისინი ადურატულად იწერებენ საათებს, ლონდონ ვასამრჯელოს ვერ არ მიხედობენ. უკვე ვიცივდი, რა ხეობივც იყო ლენჩოკა კლიოვე. მასთან ფრხხილად უნდა იყო. უნდა ითქვას, რომ მის კოლმუხუ-ავციურ სამსახურში ორმოდელით, ძველ კონტრადელ მეჭობარ პეღებს შორის ის სხვაკავრად ვამოვიყვარებო. კომიტრბის საბუთ ცველას საბუთია სტლით ათანამბრება; მე სამბაიორი პეღები მიხედობოდნენ, ჩანსა და ალკოჰოლს მასმეცდენ, და ვაღლიდა - კარიე მზარეული - თითქმის ვთვლილვის მამუროება რითიმე, მაგრამ მეტყველებდა, რომ ამ ცველადაცელი ლენჩოკაც მონაშლილობდა. სამხრეთული ცველავერი სავრონი იყო ამ სავრონი ჩანდა, და არ ვცდილობდი, ვაგრეველიყავი, ვაღლივას რა ვეუთვნიდა, ლიოშკას - რა და ლენჩოკას - რა. ვარწმობები, ჩაი, პეღებების და კატვლებების თვეშებში, ჭიკა ვისკი. წითელმარეულით უჩანალით ვახის ქრახს მიწერდობილი ვაღლიდა ვაუთვებულად დამეკავება, დიდებურა ლიოკა ოხრეუბადა, და ხალაიანი ლენჩოკა, რომელიც მეჭარებოდა, ამ პარიტით, უკვე მხნე, მაგრამ სანახვეროდ ჩაგმული, აბახანიდან გამობტბობდა, რადგან „რანერი სქელეში“ ვაკეუილზე ვავანებლებო, „სალამი ცველას, სალამი, ლინჩორე“ - მავილიდან ვამოს, ვფრთხილს სტატყება და ვარბობა. ვამოღლიდა მომბიბიერ ჩარლი, რომელმაც ლენჩოკას ჩანთა მოქინდა. ეტყობას, ვაღლივასა და ლიოშკას გროთა გამახვალობაში შეუკველი კარე თვისებებს დაუეჭვებლად, ავტომატურად ლენჩოკას მივარწერდი. მაგრამ, უკუღველი არავანა: ვაღლიდა სწობი იყო და სახელგაუთქმელ მეჭობარებს სახელგანთქმელი მეჭობარები მეტისმეტად ვრჩებოდა, ლიოშკაც კი ძალიან დარბახილდა და ლოთი ვახლბოდა. სწობი ვაღლიდა ინტერესებუდა ჩემით, ცველასთვის უტრბობი, ლიოშკა კი... თუქცა, მე და ლიოშკას გამსაკუთრებული ურთიერთობა ვეჭვირდა...

- ო, იო, ეღუარად, მამშინო ძალიან ლინჩორად ავამბინა, ჩვენი ოჯახი თაობლიან თაობაზედ ვეშობრავები აძლებს მზას. მაგრამ მე იძულებული ვარ დავავასტრუნი, რომ პუერტო-რიკოელებს არავერი შემოუღებინა ამერიკულ „მეღობებ პატში“, ანუ, როგორც ამას ლენჩოკა სასაცილოდ უწოდებს რუსულად, „ამერიკის სავრონი ჭკამბი“, მაშინ როცა თქვენ, მავალითად რუსება, მცირეობრივებან ვეჯდუმს, ამერიკას მივითა მამაშვილი, როსტროპოვიჩი, ბროდსკი, ლენჩოკა, მაკაროვი და კიდეც ასობით ნაკლებბიბილი, მაგრამ მნიშვნელოვანი მუსიკოსი, არტისტიც და შერავალი...

აი მე, შერავალი, იმბორ ამცვენებს „სავრონი ჭკამბი“, რათა ლენჩოკა კლიოვეს ჭკრიდან ამ სახიზარია სიხიბი საღებავები ჩამომეჭრება.

ჩემი რომანი კი იმათ ფეხებზე ჰკიდიათ, - გაეფიქრე...

- დაის - მითხრა ლენინკამ გამოწვევად. - შენ რას ტყვი ამაზე, ლინინო!

- ამაზე ის შემზღია ვიქტა, რომ პურტუო-რიოს ტერიტორიაზე ნახევარი საუკუნის მამიძლე სოციალისტური სისტემა რომ არსებულყო, მთელი მისი წინააღმდეგობრივი და ნეტადური მიზანმიმართული, მაგრამ საყოველთაო ხელმისაწვდომი, წინასწარი დონის უფასო განაღებუთური, მაშინ იქიდანაც „ამერიკის საერთო ქებას“ სახელმწიფო სხვებზე შეფარდებდა.

- ისინი რომ ევროპან, მაგრამ მისხლის სამართლის ქონიხას ერთიან, - გაეგებთ თქვა ლენინკამ და სარკე და სავარცხელი ძირს დაყარა.

- შენ, რა, სულიზულად მიგანია, რომ ბარიშნივოვი, ბროსიკი და სხვა რუსები თავიანთი მიწვევებითა და დიდებით სოციალისტური სისტემისგან არიან დაგაულებელი? - ვიკთხა ჩარლდი და ტახტზე დადა.

- დავაწვინა, რამდენი ვივადებდა მეკალინებების საათი „რანნერს სქულში“, ა, ჩარლი? წარმოიდგინე, კვირში რამდენი საათი უნდა იმკვლანდის მორჩეუნი, რომელიც პროფესიონალად გადგინდა დაისახას მიზნად, გადაამარჯულე და, ასტრონომიული რიცხვის მიღების შემდეგ თავი ატეკოდა, ჩვეულებრივ ამერიკულ ოჯახის ასეთი ხარკების გაწვევით არ ძალუბო... იმაზე რომ არაფერი ვიკითხო...

- მაგრამ „რანნერს სქული“ ძალიან ექსკლუზიური, ძვირადღირებული საბალეტო სკოლაა. არსებობს სხვა საბალეტო სკულებიც?

- იქ ვერაფრის დაისწავლი, ჩარლი. ასეთეც, „წარმატებით“ შეიძლება საბალეტო ხელოვნების თვითგანათლების სახელმძღვანელოთიც შესწავლავდ. რომო ფიქრბო, შვიდარი ბავშვები ასე მონდობილი რატომ გარბიან „რენერ სქულიცენ“? იმიტომ, რომ იქ მათ ასწავლის მათის კლივეტ - ლინინგადის სახელგანთქმული „კიოვის სკოლიდან“ გამოსული ბალეტმეისტერი.

ხელოვანების კიდთან სახელონი ჩამეშაბა წყეთი და კანზე გასრიალდა. დღუბელი ჩამოვადე და კიდთან ჩამოვდე. იატკიანი ადამიანი შრული ჩვირი ავიღე და ხელის მოწმუნდას შევუდექი.

- მე შეტრა ის, რომ, ნიჭიერი ადამიანი ყოველთვის შესძლებს წარმატების მიწვევას. თუ ვერ აღწევს, რა გაეწეობა, მამასადაც, ის სურთა და წარმატების ღირსი არაა... შენი პურტუო-რიოკლები და შეტრა, იმის მაგივრად, რომ საერთო შეიბედილი, საერთო პრობლემით მიიღონ მონაწილეობა, დანასა და რეგულერის ავლებენ ხელს და სასარკვეად და მოსაკლავად მიემუხტიან...! - კომესთან ჩამოგდარს, ლენინკა კლივეტ ამფითიბუბელი თავზე დაიმადგა. მომწვევია, რომ პანდურს ამოვტყამდა.

- უფრო მივდი, მისის კლივეტ, - დავიწყე მე გაბორტებით, - პირველი, მეც შეშაბი, რომ ძლიერი ადამიანი შესძლებს წარმატების მიწვევას. ზეგო, იციტო რა, შეეშითი ჩვენს მიერ ხმრად ხსენებული მოსახლეობის ვეგურის ჩემთვის ნათესავებად მიკვებას. ისინი „ჩემები“ არ არიან. მე მათ ისეთეც - არც მეტი და არც ნაკლები - თანაგრძობით ვეკლავი, როგორც რუსებს, ბერაგებს ან წყისმინი ხეცა ნაციის ან ტომის წარმომადგენლებს. მე ინდივიდუებს ვაყსებ, და არა ნაციებს და სახელებს. მათზე - საერთო შეტვირთვა, რომელიც ეშმაკა იცის ხელს და რატომ მისახვია თავს კაიკობიობას, საინტერესო ნიშნით გამოიჩინოს. მასში მონაწილეობა უშიშრული ნაწილობის სტარტის ხაზი რატომეცა საცქვილად გატყალიან ძალიან წინ. მოითხე - რცა თვინი, გაუნათლებელი, მაგრამ ფიცხელი ახალგაზრდა და ენერგიული ტომი ტელევიზიით ყოველდღე ხედავს ცხოვრების სიტუაციებს - „კალიდეტის“, თეთრყანალიან ღამაზ ვიგოებს, და ასე შემდეგ და ასე შემდეგ, სწორედ ის იღებს ხელში დანას და რეგულერის და ცდილობს, ქვეყნებებს წაართვას ის, რაც, მისი აზრით, მას უკვე დააბეების, ახალგაზრდობისა და ძლიერი სხეულის უფლებით გეოგონის, ცდილობს, თავი შეარცხვანოს იმის გამო, რომ მისი ხაზი სხვა ხაზზე გაცილებით უკანაა, კანონზომიერია, რომ ის თითქმის ყოველთვის აურჯახელი ამერიკული ცხენების „დედ როზუმი“ ვეუბას, რადგან როგორც ჩემი რამდენიმეპოლიარდინი საბორტული სიკრუე კარგადაა დაცული. აი ესეცა, მისის კლივეტ... - წლუმი ვაგვიმართე და კიბეზე ასვლას შევუდექი. და, როცა მისი თავზე მივიდექი, რამდენიმე თვემ მისის კლივეტ, საბჭოთა კავშირიდან საბორტულად ისე წაეაფიქრევი

წამოხვედით, რომ დაუყოვნებლივ შეგეირთეს იმ ბღენიტოთა მიხედვით, რომლებიც ვაკვუს, რომელიც სტარტს ბრბოზე ბეგერი წლით ადრე იღებდა... პოლა, დატკით თქვენი პრივილეგიით, ოღონდ ნუ დადასამალებთ მაინც იმათ, ვისაც ეს ბღენიტებს ნაკლებად უნდა. - კლივეტ ცოტახ და, თქვენ დაამატებთ, რომ ვეკლა ღარიბი „ისთიხეობა“.

მათ კიბეს მოკიდა ხელი, ყოველი შემთხვევისთვის ძალ-ღონე მოვიტრეკე და ქვეით დასამუხლებ დავეკმხადე. კრილი ენახით და, გააკებულმა, კიბე წააქციოს? ლინინგარბის ჭკრი მთლიან იყო, პარკ-ავეტირე სახლები მიღებრბისათვის შენდებოდა, რათა მათ უფრო ღვალად ენუხებოდა.

- ლენინკა, - მაგვერებელი ხმით მიმართა ჩარლდი. - ელვარდს არ უნდოდა შენი განაწევნება... ხომ ასეა, ელვარდ!

- მიწოდდა, - ჩამოგმახე ზემოდან და თხელი ღრუბელი დავაკვლედე.

- ჩარლი, - თქვა ლენინკამ. - ის ფაშისტია. კაპიტალისტურ სამყაროს ისინიც არტიკელებენ. ვალიდამ მითხრა, რომ ის ფაშისტია და არა მარქსისტია! უნებ შეტე, ლინინო! შენ პოლიტიკური შეხედულებებით შურას შეგიცვალა! გურუს ვეკლასი, ვინც კი შურზე მეტს მადლეა...

- აბა როგორ, - ვთქვი მე, - შურიანი ვარ. შენი რომ ნაკლებად შემუშავდი, შეგებოდა ჩემთვის ქიმაკატებით მუშაობაში ხუთი დღიარის მაინც გადაგხანდა. თანაც უნიღბოდ ვეუშობად და მესამედ დღეა და სისასჯელის ვისურებე.

- ჩვენ არავითარ ნიღბად არ მოვლავდაკატეკულავართ. ისიც საკმარისია, რასაც მასალებში ვხიხე. ივად შენთვის ნიღბით, წლი და ივად! რამდენი შეიძლება ის ღირდეს... კაიკიტი. ამერიკაში ასეთი რადეკეები ითვია...

- არ ვიცი, - ვთქვი მე, - მაგრამ საათში მიღებული სამი დღიაროდან სალებებში მე კაიკის დახარჯავაც არ შემზღია. ვერაფერი მიჭამია. სასტუმროსი ფულიც ვადახარჯე არა მაქვს.

- როცა ჩვენ ვინჯავდებით, - თქვა ლენინკამ, - ავიხიხი, რომს მეტის ვადახედა არ შემზღია. ბალეტში ნამუშინი მთელი ფული დანას დახარჯე, და მე და ჩარლი მხოლოდ იმ ხელფასით ვცხოვრობთ, რომელსაც „რანნერ სქული“ მამღვებს. აქ მუშაობა თუ არ მოგწონს, ახლავ შეგიძლია წახვიდე...

- ლენინკა, - შემრიგებლობით ტონით დიგანალა ჩარლდი და ხზეტზე ხელი ვაღავედე, - ვაგვიანებ!

- მომეშე, - უოხრა ლენინკამ. - ახლავე წავალი. - და ჩემსკენ მიბრუნდა. - ადამიანებს ხელს უშობავ, საშუალოს აძლევ, ისინი კი უკმაყოფილონი არიან და გადასამალებენ... შემუხლო, სხვათა შორის, ის ადამიანი დამტყარავებინა, რომლის ავჯანაც ინტენდანტმა მირჩია, - ბეკიტინი. ის სარეზინტო საშუალოების საქცილისტია.

გაეშუმი, გაეფიქრე, რომ ბერტინი ლენინკასგან ხუთ ან ექვს დღიარის აიღებდა, იმის გამო, რომ დიდი ხანია მუერგულ შტატებში იმყოფება, ანუ დიდი ხნის წინაა დახდა მთავრანტი.

- ლენინკა!

ჩარლდი მისი ქრუკა და ხელჩანაა აიღო, წვაფინერ, კარი მივავახურეს. კილევ რამდენიმე საათს ვიშუმავე, შხაბი მივიღე და გამოვიდე. პოლში ღირნება კინერტია გამომიზრდა მასზე „რანნერ სქული“ სატიტულე გრაფიფორით.

- მისის კლივეტ მიმარბანა, თქვენივის ვაგომეცო.

კინერტში ქალღის ნაკლევი და 72 ლიარანი იღი. იმ ქალადლე აქქარებელი ხელით ეწევა: „შენი დახმარება ადარ გეკვირდება. გამალობო“.

სასტუმროში მისულმა ტელევიზორი ჩავითე, ხმას ჩავუწვი და დასამინებლად დავუწვიე. დამის სამ საათზე გამოძიებდა მშვიდა და ახსლელურებად უბუღებოდა. მუშაობე გერანზე სცენას ბალერიანი უვლიდა ცეკვა-ცეკვით. ძველი ტელევიზორი იყო - გამოსახულებაც ძველი ფორტოპიანოებიანი უბეში და უუკერიო ვახლდათ. წამოვდექი და ვაჭირებე. ისეკ ვაიბიხე, დეკისხმრა, რომ სახეზე ნიღაბაფარებელი, მამა ბარიშნიკის ვიხეხე შხამიანი სიითხი დღიობილი დღუბელი. ბრბულებს და მამას ეტრებოდა ასიფიდა. ირგელებე დგას გატრუნული ბრბო, პურტუო-რიოკლებისა და თეთრკანაწიხისგან შემდგარი ბრბო, და უხმაროდ გეკრავს ტაშს.

ამოკრებამანდებოდა და გამომწვევებინა ნიერეს თავზე ჭრულ-ჭრულ საშინაინები.

სულ ცოტა, ხუთი-ექვსი მაინც მოდიოდნენ ხოლმე, წინ აბალაღიკაზე დამკვრელი მოუძოდნენ.

უკან ხმადავანები მოკვებოდნენ, უცხოები იყვნენ, მაგრამ სოფელში შემოსულები არავის ეკითხებოდნენ თავიანთი მასპინძლის სამყოფელს.

სტუმართაგან ერთ-ერთი ადრეც რამდენჯერმე იყო ნამყოფი დიქლონი და გენს პირდაპირ ახზულას სახლისკენ აიღებდა ხოლმე.

შეკვებდნენ სიძღვრეულებს და ეხონი ხელ-კაღთას ბალღებგამგებელი ფარიხეთი გამოკვებებოდა სტუმრებს.

დიდხანს საითიად ირავდა მისულებს გულში და ბზრიალით ჩამოსილიდა სისხელი მსხვილი ცრემლები სუ სადაღესტნო ბილიციკს მზირადი, თავისიანების ლოდინით დაქანცული კეთილი თვალებიდან...

შეკვებდნენ დედანი-წერილიანად, ვაიმებოდა ფუტკრის გუნდის დარი ბზილი.

სულჩქარად ცვლდნენ ერთობის საუბარში, დატრიალებოდა გონს მოსული ფარიხეთი.

კერის გამოღობა ვაჭებს მოსვენებას სუჯარგადა, ერთ თავ საჭმელს რი ჩამოხვლიდა, ახლა ნუგა კვასს მოუმარჯვებდა სიმძისისგან სიტყვაცილო მურიან საცეს.

სამაღალი რი მოჩრებოდა, გამოკვებდა ახალდადაბულ ხბოსეთი ჯერც ფეხგაუკრებ, ხანსახა ბაზიანის, სარკესათი დაწვრიალეზულ კონტა ეხონი და სოფლის გაბაძ წამოდგარი გლევი მთის ფერდობზე ნახინის ბოლოში გულაბა წამოწოდნენ, თვალზე ქულ-წამოფრებულ, მძინარე თუ, ვინ იცის, ფერში გარინდებულ ახზულას ხმადავლა ვასახვება:

- ახზულად, პირი იგი, პირი... პირი...
ჯერ ქულს აინჯავს მეტროზე, მერე მუხლებს მოიკვავდა და წამოდგებოდა მშვიდად, უსახლისად.

ფარიხეთი ინცუხურ კილო-კაცზე რაღაცას გაუმეორებდა სიცოცხლურული ძასილი.

წამოიწვედა კი არა, ჩიტები წამოფრინდებოდა ახზულა და ნიავეთი ჩამოჭრებოდა თავაღმართზე.

ისე ამოიღოდა სათიბემწეადრ სამარხილე გზა-ბილიკს, რომ სურთქაც არ ქვიდა ხოლმე მომატებულ...

სურთოქმენად ელოდნენ თავისი სისხლმრიალები.

ფარიხეთის ძეგლებსგან მკერდი აუფარულიდა, სახეზე ცისკარი ქილიდა ვაგაგინილი...

გელური შეხახვებით ხვედებოდნენ ერთმანეთს. აღარც ახზულა უშვებდა ხოლმე დიდხანს ჩაკეულ სტუმარს ღირებოდა ტორებთან.

მობრუნდ და ჯერ-ჯერ თვალთ ანიშებდა უშველსო მიტოვებული სათიბისკენ და ისინიც სიტყვაშემქმეულად ჩაკვდებოდნენ დაღმართს.

ისეც გამოინდებოდა ახზულას სახლიდან გაბმული, სულჩაუნებელი ზუნანი.

მერე კანტი-კუნად ამხანადობდა „აბალაღიკა“, ამოღებოდა და ამოდებოდა სტუმარ-მასპინძლის გულში აცვალებული სიხარული. ვიწრო სარკმლიდან მამლის ყეფილამდე გამოიღოდა სიძღვრა და სიხალდე...

ღამებანებში, ხალხსიკლებული მწყემსი სოფლის პირში მოაქუნებდა ძროხას და სამოკრებზე თავადვე გარეკავდა.

ფეხებგამბეჭებული სტუმრები.

ისეც გააკოვლდა სამოკრისკენ თოთრად ღამნათიფი ფარიხეთი: - ახზულადვე, პირი, იგი, პირიო!

წამოვიღოდა ახზულა, აქედან ქალ-ვაგი დაემეგებოდა მამის შესაცვლელად.

ისეც ამოიღებოდა ახზულას სახლიდან სიღვითი სავეს ჰანეგი-ბი.

ქერის არავი წამოშუმებული ლეკის ცაცები ცეცხლს დააქვებდნენ სოფლებიდან და ვერც ჩამოუვლიდნენ.

ვადაყოლებდნენ ვერცხლის ფარილო-სამკალებით მკერდავარი-აღებულ ქალებს და მიწურ თიახში სარკმლიდან შემოპარულ მზის სხივებზე დაიქვებდა მტვერი ზოლებად დალაგებს.

ფარიხეთი თულუხით შემოიტანდა გუბის წყალს და მოაწინწლებდა აბეჭებულ ბანს...

დიდხანს არ იცოდნენ დარჩენა მოსულებმა. პა, პა, ორი ღლე. მოსივარებლებსაც ვერ ასწრებდა მასპინძელი.

აიღებდნენ „აბალაღიკას“ და როგარი წყობითავე შემოვიდნენ სოფელში, იმავე წყობით დაადგებოდნენ წასახველად გზას, მაგრამ სიძვრა, რომელზეც ისინი მდებოდნენ, ფალად აღარ ხმანობდა. ახლა სველი იყო ვაჭები; საკვირველი, საკვერთად ნაგარეკის სველი.

შეკვნიარდ ქანთი ისეც ნიერეს მასკვებოდა და მთიკარგებოდა; იქ, სადაც პირიკვლად გამჩრებოდა ცოცხალი და მწყვერარ.

ახზულა უღიროდ მოუხილვებოდა ნახინის.

ისეც გულაბა დაწვებოდა ოხმთვარადირთი მიწაზე და თვალებზე თავის ბეჭინა, ბარჯელა ქულს დაიგარებდა.

ღმრთობა იცის, რას ფიქრობდა იგი ამ დროს.

ის კი ადელი მთხსვდებოდა, რომ ნამდვილად არ ეძინა... ფარიხეთი კარგა ხანს ვარეთ აღარ გამჩრებოდა.

იმ დღიდან აღარც სოფელში იმსოდა მისი ხმადავლი სუბარე. ვეგონებოდა, ამ ქალმა საერთოდ არ იცის ღამადაიყო, ისე და-მუნჯდებოდა...

მათი მოწყვნილი, მორცხვი, დარდიანი ბელებიც გრილობით დიდობდნენ...

ახზულას სტუმრები კი აღბათ ჭერო-ინცუების სახლწრამდე მდებოდნენ ნაღვლით სასეც სიძღვრებს, ოთრეც მშობლიური ცა-მზის დანახვის მერე რაღა ქვირდათ სანაღვლელო...

* * *

განგების ძალაში ახზულა და ფარიხეთი სამუდამოდ თუშეთის მიწაზე დტორო. შეკვნიერ ველავერ აქარს; დიდ-მარტინად მძირ თუშეთი ღამადა კონდენ. იფიქრობ, ამათ თავისი დავესტრანი ადარც ახსოვთ და აღბათ არც არასოფს ინტარტები იქ წახვალთ, მაგრამ...

ბეისწილად კიდევ ერთი მორჩინებული ტკილილი არგუა წილად უთესტმობებს: წამოხზილი ბიჭი მოუკვდათ.

ფარიხეთმა თუმარად დაიტრთა თავისი ესიღარა.

ახლო ხანებში გარდაცვლილ მებოხე თუმის ცაცს უფილად; თუ მადე, საიკეთში, მოგაფა ჩემი უბედური შევილი, ერთაგერთი სათხ-ოვარი მატეს და ნუ დამზარებნი - ხში იგი, ესიღარი თუშეთში დიდადა და გაიხარდა. დაღესტნები დიდადა სიხარბი თუ უნახავს...

შენ ძველი კაცი ხარ, ჩვენი გზა-ბილიკები კარგად იცი და გზა გაასწავლე მამა-პაპათა სამყოფისკენ, მანად არ დამიტოვი და მერე-მერე, თუ ჩემს ხილვადს ჭერო-ინცუებს საზვარზე უნებლად ვა-ღიყვან, და ამდღედა შენი ღმერთის წინამძე გემც ბაჟაფო...

ფარიხეთმა და ახზულამ მწყვერნად იციან თუკანათი აულებს-სეც მიმაგული წულწერილი ბილიკები და როცა დაიხილებოდა, თი-თიანც უსათოვრ მიბეჭინან თვისტრით, მთელი ცხოვრება უძმათობით დამამარტებო.

წამომიღებდა მჭე, თითო-თითოდ გამოჩრებდნენ გარეთ უძელი, გრემლი გზით

1 ახზულ, მდი, აქ მდილი (ღეკური).

მამაკაცის ქლიაჩაბის საიდუმლო ძალის ხალხია

ლამაზი სულის ადამიანები, შემთხვევით არ ხვდებიან ერთმანეთს, — ამბობენ. ალბათ, არც ჩვენი რესპონდენტები შეხვედრან იყო შემთხვევითი, რადგან, ვინც მახაბრო დათო ჩაღათაშვილს (მაყურებელს აუცილებლად ემახსოვრება იგი ტელეესტრადილიან „კავა და ლუდი“) და მის მშვენიერ მეუღლეს, ხატია ლაშქარაშვილს იცნობს, აუცილებლად იტყვის: „ფერი-ფერხაო!“... თუ ვინ არ რა ვახება მათი დაახლოების მიზეზი, სად და როდის გაიცნეს ერთმანეთი, ამასზე თავად მოვეთხრობენ. ჩვენ წინასწარ მხოლოდ იმას ვიტყვით, რომ დღეს დათო და ხატია ერთმანეთის სიყვარულით ამავითგან და ვაკაცს — პატარა ლუკას უზრდიან ქვეყანას.

ხატია: სრულიად მოულოდნელად ვიპოვეთ ერთმანეთი დათოს ნათესავის და ჩემი მეგობრის ოჯახში...

დათო: ხატია გავიხსენებთავე მომეწონა და ცოტა რომ დავეჭირე, მივხვდი, ეს გვირა „ჩემთვის მინდოდა“ (იციინა)...

ხატია: სხვათა შორის, ძალიან ძალიდ დავეჭირვინეთ — ერთმანეთი ოქტომბერში გავიცანი, ახალი წლისთვის კი უკვე გადაწყვეტილი გვეპოვა ოჯახის შექმნა...

— **საინტერესოა, ასე ძალიან რამ მოგხიბლათ ერთმანეთში, რომ სასწრაფოდ მიიღეთ ასეთი მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილება?**

დათო: ხატია ძალიან კონტაქტური ადამიანია, საოცარი გვერდში დგამს და მეგობრობა იცის. ჩემთვის ქალის ეს თვისება ძალიან მნიშვნელოვანია და, პირველ რიგში, სწორედ ამან მომიხიბლა, რადგან თვლი, რომ ოჯახის სიმტკიცის საფუძველი მხოლოდ სიყვარული ვერ იქნება, მისი საძირკველი მეგობრობაა. ოჯახში კონფლიქტი არ იქნება, თუ მეუღლეები ერთმანეთის მეგობრებიც არიან, სიყვარულიან ერთად, ცხადია... როცა შენი საქმე, პროფესია გავსს, თავისთავად კარგია, მაგრამ, როცა გვერდით ნამდვილი მეგობარი გიდგას, ეს ყველაზე მნიშვნელოვანია. ხატია ჩემი საყვარელი მეუღლეა და ერთგული მეგობარიც, — მის გვერდით საოცრად მშვიდად ვგრძნობ თავს და ჩემთვის ესაა მთავარი... დანარჩენი, რა ვცი, თქვენ ბრძანეთ, ქალბატონო ხატია...

ხატია: გულახდილად რომ ვითხრობ, დათოს დანახვისთანავე მისმა ვაკაცებმა თვისებებმა მომიხიბლა — მამაკაცისთვის დამახასიათებელი სიძლიერე საუბარშიც ეტყობოდა და ნაბიჯიც...

დათო: ვაა, ხედავთ, როგორ მშთერავს, მე კი აზრზეც არა ვარ (იციინა).

— **ხანდახან უნდა იკითხოთ, ბატონო დათო, რას ფიქრობენ თქვენზე (ცხადია, სიცილის ვერც მე ვაკაცებ)...**

დათო: ვეღვაფერი ვცი, მაგრამ, აი, ნაბიჯზე წარმოადგენა არ მქონდა...

— **ჯვარი თუ ვაკეც დავწერილი?**

დათო: სამწუხაროდ, ჯერჯერობით ვერ მოვახერხეთ. ისე სწრაფად

აქვსო ვეღვაფერი, რომ ჯვრისწერამდე ვერ მივდიო... თუცა, ალბათ, ჩემი ბრალია, რომ ჯვარი აქამდე ვერ დავწერეთ. ამ საკითხს უახლოეს მომავალში აუცილებლად მოვეგვარებო...

— **სიყვარულის გამო თუ სიყვარულის სახელით, არ ვცი, როგორ ვთქვა, — სისულელები თუ ჩავიდინეთ?**

დათო: კი, როგორ არ ჩამოვინა... სიყვარული თითონ ვაკელებინებს სისულელეებს... იცი, რომ სისულელეს აკეთებ, მაგრამ იმეზად ხარ შეგყობილი ამ გრძობით, რომ ეს ვეღვაფერი ერთგვარ სამაორებას განიჭებს, რადგან თავისებური ხიბლია ამაში. ვფიქრობ, სიყვარულისთვის ქალმაც და მამაკაცმაც ყოველთვის უნდა ვაკეთოთ პატარ-პატარა სისულელები, რათა უფრო ტკბილი და გვერდული იყოს ჩვენი სიყვარული და საერთოდ, ჩვენი ცხოვრება... მე დღესაც ბევრ სისულელეს ვაკეთებ ჩემი სიყვარულისთვის...

— **კონკრეტულად?**

დათო: ხატია ალბათ, უკეთესად იტყვის (იციინა)... მე რატომღაც ამ წუთის ვერაფერს ვიხსენებ...

ხატია: დათო რომ ვაკეცანი, არ ვუშაობი და ჩემთან დაახლოების მიზნით, იმდენ სამსახურს შემხიბრდა, იმყოფავდი მატარა და იმდენ ადამიანი გამაგრო, ახლა რომ ვიხსენებ, შემიცნება...

დათო: მინდოდა მისი ყურადღება რადიკალი მიმტკბო, მეტი საკონტაქტო მქონდა და თან არ გამეშელება, რომ მიმწონდა, ამიტომ იმ მომენტით ვისარგებებ, რომ სამსახურით იყო დაინტერესებული...

ხატია: სად აღარ დავაგეო, ხანძარი რომ ვბრუნებოდი, ისეთი დაღლილი ვიყავი, ერთი სული მქონდა, როდის დავიძინებდი...

— **რა პროფესიის ხართ?**

— ფიზიკა-მათემატიკოსი...

— **ახლა თუ მუშაობ?**

— არა, ჯერჯერობით შუგლს ვზრდი...

— **დათო, როგორც ვცი, თქვენ შორე ვაფიც ვაკეთ?**

— კი, პირველი ქორწინებიდან. ძალიან მაგარი და კარგი ქართველი კაცი — 10 წლის ნიუკმა, მამა ენცავლის, ძალიან მხატვრული ხილბე — დღესღამე ერთად ვიბრუნებო. მე და ხატია ამ ნიუკმას შორეც — ლუკა ვაწუქეთ...

— **ამბობენ, დროთა განმავლობაში სიყვარული რადიკაცს კარგავს, თუნდაც მას შემდეგ, რაც ოჯახში ბავშვი დაიბადება... თქვენ რას ფიქრობთ ამის შესახებ?**

დათო: შეიძლება რადიკ მომენტში მართლაც ასე იფიქრო, მაგრამ მამაკაცი და ქალიც ყოველთვის უნდა ეცადოს, გააღვიძოს საკუთარი თავი — ყურადღებით იქნება ეს, მოფერებით თუ ელემენტარული სითბოთ, ერთმანეთს შეახსენონ, რომ ნამდვილი სიყვარული არასოდეს ქრება. რადიკ პრობლემების გამო სიყვარული არ უნდა დავკარგოთ, რაც, სამწუხაროდ, არც თუ იშვიათად ხდება. უსამძიმრების და უთანხმოების მიზეზი ყოველთვის საკუთარი თავი უნდა იქნოს. რაც შეეხება ბავშვის დახვებას, პირიქით, სიყვარულს უფრო მრავალფეროვანს ხდის, უფრო აღამაზებს ამ გრძობით. ერთსაც ვტყვით: საერთოდ, ძალიან ტრადიციული ადამიანი ვარ. ყოველთვის წინააღმდეგე ვიყავი და ვარ ოჯახის ღმერთებს, ვეღვაფერი უნდა გასცე, რომ შენი სიყვარული შენანარჩუნო, მაგრამ... ბედისწერა კიდევ სხვა რამეა

ცხოვრებში...

— როგორ ძლიერაც არ უნდა იყოს სიყვარული, ოჯახი არ არსებობს კამათის გარეშე... თქვენი აზრით, ამ დროს რომელმა უფრო მეტი უნდა დაითმოს — ქალმა თუ მამაკაცმა?

ხატია: ქალები რომ უფრო მეტს თმობენ, ეს ნამდვილად ვიცი (იყინის)...

დათო: სასურველია, ურთიერთობებში ბევრი რამ არ იყოს გაუგებარი, დასათმობი და გასაყოფი, მაგრამ მამაკაცმა აუცილებლად მეტი უნდა დაუთმოს ქალს. ეს ხომ ორთაბძობის წაგება არ არის? პირიქით, თუ კაცი ხარ, უნდა დაუთმო, მოუფერო და აუხსნა ქალს ყველაფერი. აბა, ქალი რისი ქალია, თუ არ დაუთმო?..

— ისე, როგორ ფიქრობთ, პირველ რიგში, რა სჭირდება ქალს მამაკაცისგან და მამაკაცს — ქალისგან?

დათო: ჩემი აზრით, ქალსაც და მამაკაცსაც, პირველ რიგში, ერთმანეთის ყურადღება, სიყვარული და ურთიერთპატივისცემა სჭირდებათ. ამასზე აგებული ცილ-ქრობაც, მეგობრობაც, მამაკაცობაც...

ხატია: პირადად მე, მუცლისგან მჭირდება ვაჭრები და ცხაღია, ვგრძობა, რომ იგი ჩემი დასაყრდენია ცხოვრებაში. ასეთი ძლიერი დასაყრდენი ყველა ქალს სჭირდება, რათა თავი ქალად იგრძნოს...

დათო: აბა, გუნდურული თავისუფლება?..

ხატია: აზროვნებაშია გუნდურული თავისუფლება და არა საქმეში...

დათო: ხედავთ, დროს თითქოს სხვა მოდა და გაგება მოაქვს, მაგრამ შინაგანად ქალი მანაც სუსტია და დასაყრდენად ცხოვრებაში, ცხაღია, ძლიერ მამაკაცს ექვს. მაშინ დავეცადეთ, ბატონო, მამაკაცებს და გაგაკბარეთ წინ..

— ვფიქრობ, სწორედ ეს პრობლემა დგას დღეს ქართულ საზოგადოებაში — ალბათ, თქვენც ხშირად გხმენიათ ერთი ასეთი შეკითხვა — სადღა არაან ნამდვილი მამაკაცები?.. თქვენი აზრით, მართლაცაა, სადღა კარგა ქართველი მამაკაცის ვაჟკაცური თვისებები და რაჭო?

დათო: ღმერთმა გვამრავლოს ნამდვილი მამაკაცები საქართველოში, მაგრამ, სამწუხაროდ, დღეს ეს პრობლემა მართლაც დგას ჩვენს წინაშე. რატომ? ალბათ, იმიტომ, რომ ქართველი მამაკაცი ბუნებით გმირია, დღეს კი გმირობის დრო აღარ არის საქართველოში, უფრო უპრობლო, მოდის აყლილი კაცები, კაცუნები წამოვიდნენ წინა პლანზე. ნამდვილი მამაკაცი ასეთ კაცუნებს არასოდეს შეეჯობება, რადგან მან თავის ადგილი იცის ცხოვრებაში და ცაკურად ცხოვრობს.

— ხატია, დათოს აზრი უსაგებია, თუ როგორ ფიქრობ, ხომ არ არის ეს, გარკვეულწილად, ქართველი ქალების ბრალი?

ხატია: ალბათ, არის, რადგან ქალებიც ისევე თანამედროვეებიან, თუ შეიძლება ასე თქვას, როგორც მამაკაციები. ეს კი არა, სამწუხაროდ, მანდილიანების სადღვერობით რომ სუამენ, ზოგჯერ სასაცილოდაც არ მყოფითი — მანდილი გაეცნორობით, ხუმრობენ ახალგაზრდა გგონებო. უმრავლესობას ურჩევნია, ბავშვი ძიძას ვააზრდებიან, მუხუხდავად იმისა, მუშაობს თუ არა. სახლში სადილის გაკეთებას არ უნდა და, ცხაღია, მამაკაცსაც ისეთს ირჩევს, რომელიც, ვთქვათ, ჩის-ბურკით დაკამაფიებულია და ა.შ. აქედან გამომდინარე, მანდილის-ნების ბრალიც არის და საერთოდ, თუ უფრო შორს წავალთ, ქვეყანაში არსებული სოციალური და ეკონომიკური მდგომარეობის ბრალიცაა.

დათო: ქალებს ნამდვილად ვერაფერს დაგაბრალებ, მაგრამ ვიტყვი, რომ მათ ხელშია მამაკაცების ძლიერება. ერთი პატარა საიდუმლო. როგორც მამაკაცმა უნდა აგრძობინოს ქალობა და ბუნებრივ გაზაფხოს იგი, ისე ქალმა უნდა გააღვიძოს მამაკაციმ ვაჟკაცური თვისებები და დაანახოს, რომ ძლიერი კაცური კაცი უნდა მკავდეს და არა კაცუნა. დღეს ქალბატონებმა ასეთი ფიქრი უნდა შეუქმნან იმ ახალგაზრდებს, ვისაც ეს მეტ-ნაკლებად სჭირდება, და გმირების და კაცუნების დრო დაბრუნდეს საქართველოში, რომ ერთად გაიხაროს მამაკაცებმაც და ქალებმაც და არა სხვა ვე. პობრდებმა, რომლებიც, სამწუხაროდ, ძალიან მომარტდლენენ... ასე რომ, ქალების ხელში დიდი ძალაა...

— დღევანდელი ქართული ოჯახის პრობლემად რას თვლით?

ხატია: სამწუხაროდ, დღეს ერთიანობა არ არის ახალგაზრდა ოჯახებში. ვფიქრობ, საერთო ინტერესების უქონლობა თანამედროვე ქართული ოჯახის ყველაზე დიდი პრობლემაა

დათო: ვეთანხმები ხატისა, მაგრამ მინდა, ერთ საკითხსაც შევეხო: სხვების მხამაც ქართველს კარგს არაფერს მოგიტანს. რატომაც არა, ავიღოთ სხვებისგან, ევროპლები იქნებიან თუ ამერიკელები, კარგი თვისებები, გათვითისო. შივარია, ქართველობა შეივინარწიო, მაშინ უფრო მაღალია, დალოცული, უფრო ძლიერი ოჯახი გვექნება და რიცე ვამრავლდება და გაძლიერდება.

— ხატია, ძნელი არ არის მსახიობის მუდღვეობა?

— არ ვიცი, ვისთვის როგორ, მაგრამ ჩემთვის ძნელი ნამდვილად არ არის... თუ ვფიქრობ შენი მუდღვე, მაშინ პატებს უნდა სცემდე მის პროფესიასაც, მოსაზრებებსაც, გატაცებებსაც... თან დალოს ერთი კარგი თვისება აქვს: ცილობა, ყოველთვის და ყველან (ცხაღია, თუ ამის საშუალებაა) მის გვერდით ვიყო.

— ხატუქების თუ უძღვითი ხლმდე ერთმანეთს?

დათო: ეს ხატის სამაგალიო თვისებაა. ცილობის (ცილობის, რომ სურამბილი მოვიწყოს, შეიძლება ძალიან მიცრობდ, მაგრამ რაღაც საქართველს ვაგაზაროს. მე ეს თვისება არ მქონდა: უფრო ქეთილი, დროსტარებაში, სიმღერასა და ლექსების თქმაში ვეძებდი სიურპრზებს. არადა, ყოველდღიურ ურთიერთობაში ძალიან კარგი ყოფილა პატარა-პატარა საქურები. მე ეს ხატისაგან ვისწავლე...

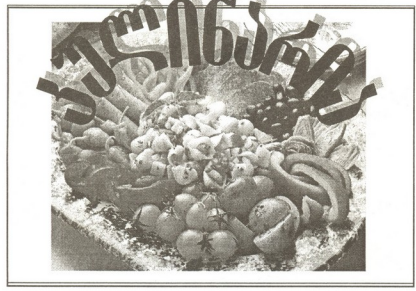
ხატია: ლექსიც და სიმღერაც კარგი სიურპრზია მერღლისგან, მაგრამ პატარა საქურები დიდ ხომარების განიცებს...

დათო: ახალგაზრდა წყვილის ურრკედი, ხმზად უძღვან ერთმანეთს საქურები, ამით ყოველდღიურ ურთიერთობას გაილამაზებენ...

— ხატია, შენც ხომ არაფერს ურრკედი ახალგაზრდა წყვილებს?

ხატია: შივარია, ერთმანეთის გვერდით იდგენენ სულდირად და ფიზიურად და მაშინ ყველაფერი კარგად იქნება...

PS. მასალა დასაბუქდად მზად გვექონდა, როცა შეიტყვეთ, რომ დათომ და ხატებმა თავიანთი სიყვარული და ქორწინება გველსოურად დაე განამტკიცეს — წმიდა ნიკოლოზის სახელობის ეკლესიაში ჯვარი დაესრულეს. ვულოცავთ — ბედნიერებას, გამრავლებას და ღამაზ დღეებს ღაწურებში!

სამოსხვო კურძუქი

მომწევილი პოსტნეული ზეთი

წერილად დაჭრილი ხახვი მოეშუშოთ ზეთში. დაეუმატოთ გახეხილი სტაფილო, ცოტა ხნის შემდეგ გახეხილი ჭარხალი. როცა პოსტნეული კარგად მოითუშება, ვამატებთ გახეხილ პამიდორს ან პამიდურის პასტას, დაფნის ფოთოლს, ნიორს, ქინძს, პილპილს.

მასალა: ხახვი 2-3 თავი, ჭარხალი, სტაფილო 2-3 ცალი, ნიორი 3-4 კბილი, გახეხილი პამიდორი 1 ჩაის ჭიქა, დაფნის ფოთოლი 3-4 ცალი, დაჭრილი ქინძი 1 ჩაის ჭიქა, ზეთი 100 გრ, მარილი, პილპილი ან წიწკა გემოვნებით.

მწვანე სალათა ზეთით

ზომიერად დაჭრილი სალათის ფოთლები მოვითავსოთ შესაფერის ჭურჭელში. დავამატოთ დაჭრილი ახალი კიტრი, ქინძი, კამა და მწვანე ხახვი. მოვასხათ ნახევარი ლიმონის წენი, მარილი და ზეთი. სალათა უნდა შეეგზავოთ სუფრასზე მიტანის წინ.

მასალა: 1 კონა სალათის ფურცელი, 2-3 ცალი ახალი კიტრი, თითო კონა მწვანელი, ხახვი, ლიმონის ნაცვლად შეგვიკლია გამოიყენოთ ჩვეულებრივი ან ვაშლის ძმარი, ზეთი 2-3 სადილის კოეზი.

ნიახურის ფხალი ზეთით

ნიახური მოეხარშოთ მარილწყალში. გადავიტანოთ თუშფაღანზე, შევავრილოთ და ოდნავ გაეწუროთ. ხახვი მოეშუშოთ ზეთში, დაეუმატოთ ქინძი, ნიორი, მარილი, წიწკა და შიგ ავურიოთ წერილად დაკეპილი ნიახური.

მასალა: ნიახური 0,5 კგ. ნიორი 2-3 კბილი, ხახვი 2-3 თავი, ქინძი 1 კონა, წიწკა, მარილი გემოვნებით.

ჭარხალისა და კარტოფილის სალათა

მოხარშული კარტოფილი და ჭარხალი დავჭრათ კუბიკებად. დაეუმატოთ წერილად დაჭრილი ახალი კიტრი და მწვანე ხახვი. მოვავართო მარილი, კამა, პილპილი და ზემოდან მოვასხათ სამარხვო მაიონეზი.

სამარხვო ნამსხვარი

მასალა: 7 სუფრის კოეზი თბილი წყალი, 4 სუფრის კოეზი ზეთი, 7 სუფრის კოეზი შაქრის ფხენილი, 1/2 ჩაის კოეზი სოდა და ძმარი, ვანილი 1 შეკვრა, ფქვილი 2 ჩაის ჭიქა.

ეს ყველაფერი ერთად ავურიოთ, კოეზით დაედოთ ცხიმწასმულ ტაფაზე და გამოვაცხოთ. გამოდის 20-22 ცალი.

შპს-ის ქალაქისათვის

მთავარი რედაქტორი
მარინა ნაპაიკა

სარედაქციო კოლეგია: მარიკა პარათაშვილი, ლია კაკაბაძე, ნაზი თარგამაძე, ცინარა ტყეშელაძე (მხატვარი რედაქტორი), მანანა იმეზაშვილი, ნანული ბუბია, ირაკლი ნიჭიბაძე.

დათო აბულაძე, მკა ჭკადუა (პოეზი-პროზაული უზრუნველყოფა)

გარეკანის პირველ გვერდზე — მიმდერალი ქეთი მელუა
მეორეზე — ელენე ახვლედიანის „სახლი კლდეზე“

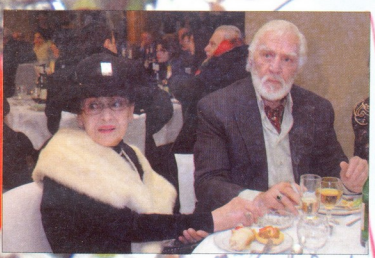
რედაქციის მისამართი: 0108, ქ. თბილისი, მ. კოსტავას ქ. 14, V სართ. ტელეფონი: 99-98-71

რეგისტრაციის ნომერი 06/4 - 897

წერილი გამოდის 1923 წლიდან

საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის მღვდელთა კონგრესი

საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის მღვდელთა კონგრესი

მეცხრე მღვდელთა
კონგრესი

ბ 80/10

060236 76178

შენი 1 ლენი